Gemeente Wijchen

Programmabegroting 2018

Versie december 2017

Voorwoord

De gemeenteraad van Wijchen heeft, met de beslisnota 17 2 10628, de Begroting 2018 vastgesteld. Onderdeel van de beslisnota zijn de boekwerken "Programmabegroting 2018, oktober 2017", en de nota "Anders denken, samen doen", met als subtitel "Koers blijven houden!" en het boekwerk "Reserves en voorzieningen 2018".
De Programmabegroting is beschreven beschrijft het bestaande beleid in een opbouw conform voorschriften BBV. Het boekwerk Anders Denken, Samen Doen beschrijft de ontwikkelingen op het gebied van beleidsuitgangspunten, het meerjarenperspectief en de te treffen maatregelen.

De boekwerken "Programmabegroting 2018, versie oktober" en "Anders Denken, Samen Doen 2018" zijn samengevoegd in een nieuw boekwerk, hetgeen voor u ligt, waarin we de primitieve begroting (vertaling van het raadsbesluit van 9 november 2017) in één boekwerk vatten. Dit boekwerk is de basis voor de verdere P&C-cyclus (maandrapportages, programmarapportages en jaarrekening 2018).

Inhoudsopgave

VOORWOORD 3
INHOUDSOPGAVE 5
INLEIDING 7
PROGRAMMA'S **9**
1 RUIMTE EN MILIEU 10
2 WONEN EN LEEFBAARHEID 17
3 WERKEN EN ONDERNEMEN 28
4 ONDERWIJS EN ONTPLOOIING 36
5 ONDERSTEUNING EN ZORG 42
6 MOBILITEIT EN INFRASTRUCTUUR 52
7A POLITIEK 62
7B BESTUUR 65
BELEIDSINDICATOREN 72
PARAGRAFEN **74**
PARAGRAAF 1: OVERHEAD, ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN OVERIGE BATEN EN LASTEN 75
PARAGRAAF 2: MEERJARENRAMINGEN 2018 – 2021 77
PARAGRAAF 3: LOKALE HEFFINGEN 81
PARAGRAAF 4: WEERSTANDSVERMOGEN 94
PARAGRAAF 5: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN 103
PARAGRAAF 6: FINANCIËRING 110
PARAGRAAF 7 BEDRIJFSVOERING 116
PARAGRAAF 8: VERBONDEN PARTIJEN 119
PARAGRAAF 9: GRONDBELEID 127
FINANCIËLE BEGROTING **130**
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA 131
OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA 132
TOTAALOVERZICHT TAAKVELDENRAMING (X € 1.000) 133
GEPROGNOSTICEERDE BALANS (X € 1.000) 134
BEREKENING EMU SALDO WIJCHEN 135
BIJLAGEN **136**
BIJLAGE 1. RISICOMATRIX 137
BIJLAGE 2. INVESTERINGSLIJST 138
BIJLAGE 3. ONDERHOUDSPLANNING VASTGOED 2018 140
BIJLAGE 4. ALGEMENE RESERVE 141
BIJLAGE 5. VERLOOP OVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN 142

BIJLAGE 6. BUDGETRUIMTE EN EXTRA INKOMSTEN.....144
BIJLAGE 7. UITZETTINGEN ONONTKOOMBAAR.....145
BIJLAGE 8. AREAALUITBREIDINGEN 146
BIJLAGE 9. NIEUW BELEID 147
BIJLAGE 10. INCIDENTEEL PERSPECTIEF (EXCLUSIEF BOUWGROND) 150
BIJLAGE 11. OVERZICHT LASTEN WDW PER TAAKVELD 152

Inleiding

De voorliggende "Programmabegroting 2018, versie december" is de uitwerking van het besluit van de raad op 9 november 2017 over de begroting 2018. De aangenomen amendementen, de Programmabegroting 2018 versie oktober en het boekwerk "Anders Denken, Samen Doen" zijn in dit boekwerk geïntegreerd.

De Programmabegroting 2018, met het meerjarenperspectief 2019-2021, is de laatste begroting van deze raadsperiode. Een periode waarin veel gerealiseerd is. Investeren in en bouwen aan de toekomst van Wijchen. De bouwprojecten op de Huurlingsedam en de Oostflank, de parkeergarage bij het station en het nieuwe Huis van de gemeente zijn tastbare voorbeelden hiervan. Maar ook het behoud van het sociale gezicht met goede voorzieningen voor WMO en Jeugd, inkomensvoorzieningen en armoedebeleid zijn mooie resultaten. Lokaal is de basis gelegd voor een duurzaam Wijchen, met de uitgangspunten voor een routekaart en omgekeerd inzamelen. Regionaal wordt groene elektriciteit ingekocht en de regionale routekaart wordt geactualiseerd. De voorzieningen voor sport, recreatie, kunst en cultuur zijn op een hoog niveau. Het veiligheidsgevoel in Wijchen is hoog en de ondermijning wordt integraal aangepakt. Wijchen speelt een stevige rol in de regio met een trekkersrol op de onderwerpen duurzaamheid en regionale ontwikkeling Rijk van Nijmegen 2025. Tot slot wordt de ambtelijke fusie op 1 januari 2018 een feit om daarmee doelstellingen te bereiken op onder andere het gebied van versterkte bestuurlijke kracht, verhoogde kwaliteit van dienstverlening, verminderde kwetsbaarheid en kansen voor medewerkers. Ondanks deze mooie resultaten rust dit college niet op zijn lauweren. Ambities zijn er volop: verder ontwikkeling van woningbouw, leefbaar houden van de kernen met ontwikkelingen in Batenburg en Hernen – Bergharen, het op orde houden van de openbare ruimte, innovatie in de zorg met de populatie gebonden bekostiging zijn maar enkele voorbeelden. Hoewel het college nog vol ambities is, beseft dit het college terdege dat de begroting niet volledig 'dichtgetimmerd' moet zijn voor de komende jaren. Ook een nieuw college zal straks immers zijn eigen stempel willen drukken.

De Programmabegroting geeft bestaand beleid
Op bestaand beleid is de Programmabegroting 2018 – 2021 gebouwd, voortbordurend op de kaderbrief 2018-2021. Het college heeft haar ambities vertaald in het boekwerk "Anders Denken, Samen Doen". Bij het toevoegen van nieuw beleid, alsmede het voorleggen van voorstellen daarvoor, is het uitgangspunt voor het college geweest het op peil houden van de voorzieningen en het verder bouwen aan de toekomst van Wijchen de leidraad. Uitgangspunt is daarnaast dat de gemiddelde lastendruk voor de inwoners niet meer dan trendmatig mag stijgen, tenzij de inwoners daarvoor ook extra dienstverlening krijgen.

Begroting 2018 - 2021: financieel sluitend
De doelstelling van het begrotingsproces is te komen tot een sluitend structureel perspectief. Dit niet alleen vanuit gezond financieel beleid en beheer, maar ook om onder repressief toezicht van de provincie te blijven. Wat dat betreft is ook dit begrotingsproces een voortzetting van het solide financiële beleid van de afgelopen jaren.
Wij constateren in het boekwerk "Anders denken, samen doen", dat het eerste en het laatste jaar van de vier jaren van het structurele meerjarenperspectief sluitend zijn. Ook het incidenteel perspectief is sluitend door onttrekkingen aan de Algemene Reserve. De algemene reserve is op orde en biedt ruimte voor de afdekking van incidenteel nieuw beleid. Wel ziet het college dat de incidentele inkomsten langzamerhand opdrogen.

PROGRAMMA’S

1 Ruimte en Milieu

Algemeen
Wijchen heeft gekozen voor een duurzame en op versterking van de kwaliteit gerichte ontwikkeling. Dit is onder andere verder doorontwikkeld in het milieu- en klimaatbeleidsplan en de Woonvisie. Wijchen wil de landelijke en meer stedelijke kwaliteiten in onderlinge samenhang ontwikkelen. Hiervoor heeft Wijchen negen strategische opgaven voor de komende 15 jaar gesteld. In dit programma komen met name de strategische opgaven "Wonen in het groen", "Kwaliteit in de wijk", "Hart van Wijchen" en "Vitaal Buitengebied" aan de orde.

Missie/Visie

- Ruimtelijke Ordening
  Wijchen is binnen de regio Arnhem Nijmegen gelegen in het stedelijk kerngebied. Dit betekent dat de regionale opgaven op het gebied van wonen, werken, voorzieningen en recreatie mede hier gerealiseerd moeten worden. Stond de afgelopen jaren met name in het teken van de kwantiteit van bouwen, de komende jaren zal de nadruk van de woningbouwproductie vooral liggen op toekomstbestendigheid en kwaliteit. Naast kwaliteit blijven kernbegrippen in de ruimtelijke ontwikkelingen leefbaarheid, flexibiliteit en duurzaamheid. De Wet ruimtelijke ordening (Wro), toegespitst op bevordering van een duurzame kwaliteit van de leefomgeving, en de vastgestelde Structuurvisie vormen hierbij een belangrijk vertrekpunt.

- Milieu
  De gemeente wil zorgvuldig omgaan met de leefomgeving van haar inwoners. De gemeente beoogt een veilige, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving met voldoende milieukwaliteit en aanvaardbare risico's, waarbij verstandig wordt omgegaan met biodiversiteit/ecosystemen en natuurlijke hulpbronnen, nu en in de toekomst. Het Milieubeleidsplan geeft invulling aan deze duurzaamheidsvisie om meer toekomstbestendig met de leefomgevingskwaliteit om te gaan. De duurzaamheidsgedachte is geconcretiseerd in het Klimaatbeleidsplan, het Afvalbeleidsplan, de Strategische waternota, Geluidbeleidsplan en de Nota Interne milieuzorg.
  Het is bekend dat door intensiever ruimtegebruik, bijvoorbeeld door wonen, verkeer en bedrijvigheid, de milieudruk toeneemt. Ook de gemeentelijke bedrijfsvoering draagt bij aan de milieulast. De gemeente streeft naar behoud en zo mogelijk verbetering van de bestaande goede milieukwaliteit. In het bijzonder gaat het om het voorkomen van klimaatverandering (fossiele brandstoffen), geluidsoverlast, wateroverlast en restafval. Hierbij wordt gezocht naar een goede balans tussen milieuwinst, economische voordelen en sociale cohesie. Oplossingen zijn toekomstbestendig. Zo mogelijk wordt gebruik gemaakt van de wisselwerking tussen milieuthema's (energiebesparing levert bijvoorbeeld ook een bijdrage aan luchtkwaliteit). Niet onbelangrijk is de kracht van de samenleving. Initiatieven en enthousiasme van burgers worden benut. Milieucommunicatie is daarom een belangrijke pijler binnen het milieubeleid.

Wat willen we bereiken?
Wijchen heeft een dorps karakter met een rustieke uitstraling in de kernen. Karakteristieke panden dragen sterk bij aan de uitstraling van het straatbeeld en het landschap. Dit willen we graag zo houden. Wij leggen de nadruk op kwaliteitsverbetering en het levensloopbestendig maken van bestaande wijken en kernen. Minder sterk focussen wij op het realiseren van nieuwbouw. Voor het behoud van een vitale gemeenschap is natuurlijke groei en vernieuwing vooral in de kernen onontbeerlijk. Voorwaarde voor de kwaliteit en de leefbaarheid in wijken en kernen is dat deze zijn ingebed in een natuurlijke groene omgeving. Wij vinden het milieu belangrijk en achten duurzaamheid op alle fronten noodzakelijk. Ook dient er in het buitengebied sprake te zijn van een goede balans tussen agrarische ontwikkeling, recreatie, natuurontwikkeling en wonen.

Maatschappelijke effecten van beleid
- Behouden en versterken van een gevarieerd en aantrekkelijk landschap/leefmilieu om in te wonen, werken en te recreëren
- Behouden en versterken van een veilige, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving met voldoende (milieu)kwaliteit en aanvaardbare risico's, om in te wonen, werken en recreëren.
- Duurzaamheid, levensloopbestendigheid, kwaliteit van wonen en leven
- Verduurzaming van Wijchen, onder andere in de zin van klimaatbestendigheid en levensloopbestendigheid.

Speerpunten Ruimte en natuur

1.1	Kwalitatief en toekomstgericht bouwen
1.2	Gericht en gepast investeren in duurzaamheid en milieu

De speerpunten "Natuurlijk groen een voorwaarde" en "Agrarische sector en natuurbehoud kunnen samen", zijn verschoven naar programma 2 in verband met de door het BBV voorgeschreven nieuwe indeling in taakvelden. Beide vallen onder het taakveld 5.7 "Openbaar groen en openbare recreatie", wat inhoudelijk tot Programma 2 behoort.

1.1 Kwalitatief en toekomstgericht bouwen
Wij willen bouwen met behoud van karakteristieke bestaande (woon)structuren en panden en met zorg voor een kwalitatief zorgvuldige inpassing in de omgeving. Bij alle voornemens wordt vooraf beoordeeld wat de uitstraling is voor de omgeving. Wij bouwen zo dat we voor iedereen een oplossing hebben en leren van de fouten uit het verleden. Voor het uitbreiden van de woningvoorraad is er extra aandacht voor de behoefte aan starterswoningen, levensloopgeschikte/-bestendige woningen en zorgwoningen, alsmede de sociale en vrije huursector. Voor starters proberen we het aantrekkelijk te maken om doorstroming in de woningmarkt te verhogen. In 2015 hebben we daarom in Wijchen de starterslening geïntroduceerd. Wij vinden het belangrijk dat ook jongeren en ouderen in de kernen kunnen blijven wonen; wij houden rekening met die behoefte door gefaseerd en gevarieerd te bouwen. Individuele en collectieve particuliere initiatieven stimuleren we.

1.1.1 Strategische visie
De vigerende Strategische Visie (formeel vastgesteld in maart 2007) is op een aantal punten niet meer actueel. Vooral de sterke demografische groei die werd voorspeld heeft zich niet doorgezet. Vandaar dat de Raad gevraagd heeft de visie te actualiseren. Om dit in samenspraak met inwoners te kunnen doen is er een verkennende studie gedaan naar

actuele trends en ontwikkelingen die voor Wijchen van belang zijn. Deze studie wordt op korte termijn aan de raad ter informatie aangeboden.

1.2 Gericht en gepast investeren in duurzaamheid en milieu

Wij willen op een doelmatige en kosteneffectieve manier investeren in de milieukwaliteit van de leefomgeving. Het gaat om het maken van toekomstbestendige keuzes, waarbij de juiste balans wordt gezocht tussen milieu-, financiële en sociale belangen. We benutten initiatieven in de samenleving en zorgen voor een goede afstemming tussen ruimtelijke inrichting en (de gewenste) milieukwaliteit. Over de gehele linie van milieuthema's zal deze duurzaamheidsgedachte worden door vertaald in de (beleids)plannen en besluiten. (Zie ook 1.3.1 – 1.3.4).

1.2.1 Energietransitieplan Energieneutraal Wijchen 2040

In februari 2016 heeft de gemeenteraad de routekaart energieneutraal Wijchen 2040 vastgesteld. Voor het realiseren van de routekaart gaan we aan de slag met het opstellen en uitvoeren van het energietransitieplan Energieneutraal Wijchen 2040. Die stappen zetten we samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, waarbij we gebruik maken van de resultaten van de uitgevoerde klimaattop (februari 2017 en de bijbehorende verdiepingssessies mei 2017). We gaan lokale initiatieven faciliteren. Ingezet wordt op vermindering van het energieverbruik, het toepassen van energie uit, bij voorkeur lokale, duurzame bronnen en het klimaatbestendig maken van de leefruimte. Bijzondere aandacht gaat uit naar de verduurzaming van de woningvoorraad, van bedrijven, van de eigen organisatie en naar het opwekken van duurzame energie. Wat het opwekken van duurzame energie betreft richten we ons voor windenergie op een zorgvuldig proces met bewoners, leefbaarheidsgroepen en initiatiefnemers; draagvlak en maatschappelijk rendement zijn daarbij belangrijke pijlers. Ook zal de duurzaamheidslening worden ingezet om huiseigenaren te stimuleren tot het uitvoeren van energiebesparende en/of duurzame maatregelen (zonnepanelen).
Eind 2017 wordt het ETP vastgesteld zodat in 2018 gestart kan worden met de uitvoering. Hierbij wordt zoveel mogelijk synergie gezocht met andere beleidsterreinen.

1.2.2 Realisatie Milieubeleidsplan 2013-2016

Om te komen tot een duurzame bescherming van de leefomgevingskwaliteit wordt uitvoering gegeven aan het Milieubeleidsplan & uitvoeringsprogramma. De duurzaamheidsgedachte van het milieubeleidsplan als parapluplan wordt door vertaald en geconcretiseerd in de sectorale milieubeleidsplannen (zoals energie, water, afval en geluid), waarmee de milieukwaliteit op onderdelen wordt beschermd of verbeterd. Daarnaast is het milieubeleid kaderstellend voor ruimtelijke gebruiksmogelijkheden (mede-ordenend) en richtinggevend voor uitvoeringsgerichte taken (bv. bouwprojecten, gebouwbeheer en beheer openbare ruimte).

Speerpunten voor de planperiode zijn de milieuthema's Klimaat, Geluid, Afval, Milieucommunicatie en Milieubedrijfsvoering. Voor het thema Afval wordt verwezen naar programma 2. In 2017 is het Strategisch Milieucommunicatieplan 2017-2027 door het College vastgesteld. De komende jaren zal hieraan uitvoering worden gegeven. Doel van het communicatieplan is om meer samenhangend, actief en doelgroepgericht te communiceren over milieuonderwerpen. Inzet van het communicatieplan is onder andere partnerschap met de samenleving en het bieden van een platform voor ideeën en successen. Dit moet inwoners, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties inspireren om duurzaam te leven, wonen en werken in Wijchen.

De herijking van het milieubeleidsplan 2013-2016 is in 2017 in voorbereiding genomen. Dit zal in de loop van 2017 worden afgerond en aan de raad voorgelegd ter vaststelling. Bij de herijking wordt het milieubeleidsplan aangepast aan actuele opgaven en nieuwe milieurelevante thema's. Bijvoorbeeld klimaatadaptatie, circulaire economie, omgevingswet, communicatie & participatie en mobiliteit. Verder wordt met de herijking

de noodzaak van aanvullende middelen inzichtelijk gemaakt en zo nodig een begrotingsvoorstel voorgelegd voor de periode 2017-2020.

Over de realisatie van het milieubeleidsplan wordt jaarlijks een milieuevaluatie opgesteld en aan de raad voorgelegd. De jaarevaluatie rapporteert over alle milieurelevante thema's van het milieubeleidsplan. En in bijzonder de prioritaire thema's of speerpunten.

1.2.3 Realisatie Waterbeleidsplan (duurzaam waterbeheer)

Door zeespiegelstijging, bodemdaling en hevige neerslag afgewisseld door extreme droogte, zijn leefomgeving en economie kwetsbaar geworden voor water. Verder is door intensiever ruimtegebruik de waterkwaliteit en waterafvoer onder druk komen te staan. Droge voeten en voldoende water van goede kwaliteit zijn een voorwaarde voor een prettige woonomgeving, natte natuurwaarden en waterrecreatie. Om dit ook in de toekomst te waarborgen, is een goede afstemming tussen ruimtelijke functies en watersysteem essentieel. Daarnaast hebben gemeenten op grond van wet- en regelgeving de zorgplicht voor inzameling, transport en/of verwerking van afvalwater, hemelwater en grondwater. In programma 6 wordt hierop nader ingegaan.

In 2017 is de herijking van de Strategische waternota (2003) & het uitvoeringsprogramma (2006) in voorbereiding genomen. Dit zal in de loop van 2017 worden afgerond en aan de raad voorgelegd ter vaststelling. De herijking vindt plaats in nauwe samenwerking met het waterschap. Bij de herijking wordt de waternota aangepast aan actuele opgaven en nieuwe thema's. Bijvoorbeeld klimaatadaptatie, omgevingswet (en gevolgen voor de verplichte watertoets), de nieuwe normering voor wateroverlast, energie- en grondstofwinning en waterbewustzijn.

Voorts zullen de jaarlijkse bestuurlijke overleggen tussen waterschap (heemraad) en gemeente (wethouder) doorgang vinden in combinatie met de jaarevaluatie van de gemeentelijke waternota. Over de realisatie van de waternota volgt jaarlijks een evaluatie als onderdeel van de milieu jaarevaluatie.

1.2.4 Herijking en Realisatie Geluidbeleidsplan

Geluid speelt in de woonomgeving een belangrijke rol als het gaat om de beleving van de leefomgevingskwaliteit. Daarom is geluidsoverlast speerpunt in het Milieubeleidsplan 2013-2016. Het geluidbeleidsplan is in 2016 geactualiseerd en in ontwerp voorgelegd aan de Raad. In het nieuwe geluidbeleid is een omslag gemaakt naar een meer gebiedsgericht geluidbeleid, door onderscheid te maken tussen typen gebieden (bijvoorbeeld bedrijventerreinen, agrarische gebieden, woonkernen, centrum e.d.). Het gewenste geluidsniveau sluit hierdoor beter aan bij de beoogde activiteiten. In bepaalde gebieden is bedrijvigheid leidend (bedrijventerreinen en agrarische gebieden), in andere gebieden wil men juist rust (woongebieden, natuurgebieden) en in weer andere gebieden wordt gerecreëerd (Berendonck). Per type gebied wordt een bijpassende geluidsnorm vastgesteld. Met dit plan wordt alvast ingespeeld op belangrijke toekomstige beleidsmatige ontwikkelingen.

Daarnaast wordt Wijchen doorkruist door belangrijke verbindingswegen, zoals autosnelwegen (A50 en A73), provinciale (autosnel)wegen (N326), ontsluitingswegen en een belangrijke hoofdspoorlijn. Hiervan wordt intensief gebruik gemaakt. Het is dus niet realistisch dat het gewenste geluidsniveau overal hetzelfde is. Het is technisch een vrijwel onmogelijke taak en het zou op korte termijn ook tot hoge kosten leiden.

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
1.1.1	Herijking strategische visie	2018
1.2.2	Jaarevaluatie 2017 van het Milieubeleidsplan	2018
1.2.2	Geactualiseerd Milieubeleidsplan (2017-2020)	Eind 2017
1.2.3	Jaarevaluatie 2017 van de Strategische waternota i.c.m. bestuurlijk overleg	Medio 2018
1.2.3	Geactualiseerde Strategische waternota & uitvoeringsprogramma	Eind 2017
1.2.4	Vaststelling geluidsbeleidsplan	Begin 2018
1.2.4	Uitvoering geluidbeleidsplan	2018
1.2.4	Jaarevaluatie 2017 van het Geluidbeleidsplan	Medio 2017

Wat kost het?

Overzicht van baten en lasten
In de onderstaande tabel zijn voor 2017 de cijfers van de geactualiseerde begroting opgenomen.

Financieel overzicht (x € 1.000)	**Begroting 2017**	**Begroting 2018**	**Meerjarenraming 2019**	**2020**	**2021**
Baten					
7.4 Milieubeheer	38	**56**	56	56	56
8.1 Ruimtelijke Ordening	35	**35**	35	35	35
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	45	**551**	-141	-151	-153
Totaal baten	117	**642**	-50	-60	-62
Lasten					
7.4 Milieubeheer	885	**955**	943	955	975
8.1 Ruimtelijke Ordening	385	**378**	384	390	397
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	5	**-128**	-119	-123	-125
Totaal lasten	1.275	**1.205**	1.209	1.222	1.246
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	1.158	**563**	**1.259**	**1.282**	**1.308**
Inzet bestemmingsreserves	0	**10**	**10**	**11**	**11**
Gerealiseerd resultaat	**1.158**	**574**	**1.269**	**1.293**	**1.319**

Uitsplitsing inzet Bestemmingsreserves:				
ER: Onderhoud Overige gebouwen	10	10	11	11

Relevante beleidsnota's

Nummer raadsbesluit	Beleidsnota
14 RZ 016	Afvalbeleidsplan 2014-2017
13 RZ 205	Milieubeleidsplan 2013-2016
13 RZ 206	Klimaatbeleidsplan 2013-2016
03 RZ 081	Strategische waternota
06 RZ 026	Uitvoeringsprogramma water
	Beleid externe veiligheid en visie
	Beleidsregel hogere grenswaarde
	Bodembeleid
	Geluidsbeleidsplan (herziening gepland)
	UMTS en hoogspanning
	Archeologiebeleid
	Bedrijventerrein Oost
	Beleidsnotitie kleine windmolen
	Centrumvisie (centrumplan, 2006)
	Centrumvisie uitvoeringsprogramma
	Cultuurhistorische waardenkaart Wijchen
	Detailhandelsnota (inclusief supermarktvisie)
16 2192	Grondnota en grondexploitatiebeleid
	Beleidsnota antikraak
	Monumentenbeleid
	Plattelandswoning
	Structuurvisie (strategische visie 2025, 2007)
	Toelichting bestemmingsplan buitengebied
	Van koers naar keuze (Stadsregio)
	Vastgoedbeleid
	Woningomzetting
	Woonvisie (volkshuisvesting)
	Aanbestedingsbeleid
	Algemeen Plaatselijke Verordening
	VTH Beleidsplan 2015-2019
	Legesverordening
	Nota Ruimtelijke Kwaliteit (welstandsnota)
	Omgevingsvisie
	Centrumvisie 2013
	Beleidsnotitie detailhandel (ontwerp)
15 AZ 143	Verordening Starterslening Wijchen 2015
15 RZ 063	Verlenging duurzaamheidslening
12 RZ 121	Verordening duurzaamheidslening 2012
16 RZ 092	Routekaart energieneutraal Wijchen 2040

2 Wonen en Leefbaarheid

Algemeen
Wijchen legt veel nadruk op een goede leefomgeving en sociale sterke buurten. Dit uit zich onder meer in aandacht voor verschillende doelgroepen en kwalitatief hoogstaande woningen. Hierbij past ook bijzondere aandacht voor een aantrekkelijke woonomgeving, ontwikkeling van sociaal maatschappelijke voorzieningen. Dit thema komt onder meer tot uitdrukking in de strategische opgaven "Kernen in Bloei", "Kwaliteit in de Wijken", "Hart voor Wijchen". De strategische opgaven zullen opnieuw worden bekeken bij het samenstellen van een nieuwe strategische visie voor Wijchen.

Missie/visie
Uit bevolkingsonderzoeken blijkt dat de tevredenheid bij inwoners over het wonen in de gemeente Wijchen erg hoog is. Er zijn geen grote probleemwijken en er heerst over het algemeen een goed sociaal klimaat. Toch vergt handhaven en op sommige plaatsen verbetering van deze situatie nadrukkelijk beleid gericht op het scheppen van de goede randvoorwaarden hiervoor.
Belangrijke voorwaarden zijn onder meer:

- Voldoende aanbod van woningen voor gedifferentieerde groepen;
- Een schone, duurzame, veilige openbare ruimte en woonomgeving met aandacht voor de leefbaarheid.

In de programma's 4 (Onderwijs en Ontplooiing) en 5 (Ondersteuning en Zorg) wordt op een aantal andere voorwaarden voor een sociaal sterk Wijchen ingegaan.

<u>Natuur en Landschap</u>
De gemeente beschikt over een divers en krachtig landschap met een rijke verscheidenheid aan landschapstypen. Behoud en versterking van de landschappelijke variatie en de identiteit van het landschap, staan centraal. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn gericht op het vergroten van de waterberging, het behoud van een sterke agrarische sector, het realiseren van de ecologische verbindingszone (natuurwaarden), het behoud van de bijzondere cultuurhistorische en aardkundige elementen en de ontwikkeling van een recreatief toegankelijk en aantrekkelijk landschap. Initiatieven en de uitvoering daarvan door inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners, stimuleren en faciliteren we waar mogelijk. Ook toetsen we nieuwe ontwikkelingen op hun bijdrage aan het verhogen van de ruimtelijke natuur- en landschapskwaliteit.

Wat willen we bereiken?
Wij willen samen werken aan een omgeving waarin de sociale samenhang en de veiligheid in orde zijn, de kwaliteit van de openbare ruimte op orde is en de voorzieningen van behoorlijk niveau en goed bereikbaar zijn. Maar waar bovenal een gevoel van welbehagen heerst. Samen met inwoners, leefbaarheidsgroepen, verenigingen en maatschappelijke partners willen wij die sfeer behouden of bereiken. Ons credo is: 'geef de wijken en kernen terug aan de inwoners'.

Maatschappelijke effecten van beleid
Voor de vertaling van de hierboven beschreven ambities van de gemeente voor de komende jaren in concrete beleidsvoornemens en plannen, gelden onder meer de volgende beleidsuitgangspunten voor de woningbouw:

- Er wordt in alle kernen in eerste instantie gebouwd voor de eigen behoefte. De leefbaarheid van de kleine kernen en de ontwikkeling van een vitaal platteland hebben hoge prioriteit (behoud eigen sfeer en identiteit, handhaving voorzieningenniveau en behoud van het verenigingsleven);
- Binnen de regionale afspraken zal speciale aandacht worden gegeven aan het realiseren van ouderenhuisvesting, mogelijkheden voor starters, gehandicapten, middeninkomens en statushouders;
- De nadruk komt te liggen op de kwaliteit van woningbouwprojecten en niet meer op het aantal woningen dat gebouwd wordt. Duurzaamheid, flexibiliteit, diversiteit en levensloopbestendigheid zijn hierbij de kernwoorden.

Met de woningbouwcorporaties Talis en De Kernen en Mooiland zijn en/of worden hierover afspraken gemaakt, die vastgelegd worden in zogeheten prestatieafspraken tussen gemeente en corporaties. Nadrukkelijk zullen afspraken worden gemaakt over duurzaamheid en levensloopbestendig bouwen.

Speerpunten Wonen en leefbaarheid

2.1	Bouwen voor de eigen behoefte
2.2	Aandacht voor betaalbaarheid woningvoorraad
2.3	Verruiming mogelijkheden starters woningmarkt
2.4	Herijking samenwerking corporaties en huurdersorganisaties
2.5	Beheer woon-zorg component woningvoorraad
2.6	Verbetering leefklimaat in de wijken
2.7	Veiligheid is een eerste vereiste voor een prettige leefsfeer
2.8	Doelmatig en duurzaam afvalbeheer (huishoudelijke afvalstoffen)
2.9	Natuurlijk groen een voorwaarde
2.10	Agrarische sector en natuurbehoud kunnen samen

2.1 Bouwen voor de eigen behoefte

Een belangrijk beleidsuitgangspunt is dat er in alle kernen gebouwd wordt voor de eigen behoefte. Het aanbod in de bouwplannen moet daarom zowel in kwantitatief als kwalitatief opzicht in overeenstemming zijn met de vraag. Dit om ongewenste maatschappelijke effecten als leegstand of woningnood te voorkomen.

2.1.1 Prioriteren van nieuwbouwplannen

Periodiek wordt door middel van marktonderzoek de verwachte vraagontwikkeling op de woningmarkt in de planperiode herijkt en indien nodig bijgesteld, zodat de woningbouwplannen zowel kwantitatief als kwalitatief in overeenstemming zijn met de verwachte vraag. Inmiddels heeft een kwantitatieve her-prioritering plaatsgevonden en zijn de plannen aangepast aan de verwachte vraag. Voor Wijchen geldt voor de planperiode 2015-2025 een kwantitatieve opgave van 793 nieuwbouwwoningen. Deze opgave is gebaseerd op een taakstelling door de provincie in de vorm van maximaal toegestane nieuwbouwaantallen (contingent) per regio en subregio op basis van de meest recente Primos prognose over de ontwikkeling van het aantal huishoudens in de planperiode. Middels een bestuurlijk akkoord (november 2015) tussen de gemeenten van de subregio Nijmegen e.o. over de verdeling van het toegestane contingent over de subregiogemeenten is vervolgens de kwantitatieve opgave voor Wijchen vastgesteld.
In juli 2016 heeft de provincie besloten het contingent voor Wijchen met 50 woningen uit te breiden voor de realisatie van extra sociale huurwoningen onder de voorwaarde dat deze woningen voor eind 2016 zijn ingepland. Hierdoor wordt voor Wijchen de kwantitatieve opgave voor de planperiode 2015-2025 843 nieuwbouwwoningen.

Om binnen het kader van de kwantitatieve opgave, ook in kwalitatief opzicht de juiste keuzes te kunnen maken, heeft de gemeente door onderzoeksbureau STEC in december 2015 een woonbehoefteonderzoek laten uitvoeren. Daarnaast is samen met de omliggende gemeenten het 2-jaarlijks Socrates onderzoek uitgevoerd naar de regionale woningmarkt en de positie van Wijchen. De resultaten van deze onderzoeken zijn richtinggevend geweest voor de nieuwe Woonvisie die is vastgesteld en worden momenteel gebruikt voor de gesprekken met de woningcorporaties over de prestatieafspraken.

2.2 Aandacht voor betaalbaarheid woningvoorraad

De gemeente wil de tevredenheid van haar inwoners over het wonen in Wijchen vergroten door te zorgen voor voldoende aanbod van woningen voor gedifferentieerde groepen. Aangezien de komende periode het accent verschuift van kwantiteit naar kwaliteit komt de betaalbaarheid van woningen weer centraal te staan.
Er blijft voortdurend aandacht nodig voor het aanbod van voldoende betaalbare sociale huur- en koopwoningen, zowel voor jongeren als voor senioren. Binnen de (voormalige) stadsregio geldt de huurtoeslaggrens als betaalbaarheidsgrens voor huurwoningen. Voor koopwoningen is dit een aankoopprijs van € 172.000.

2.2.1 Investeren in duurzaamheid woningvoorraad

Naast de huizenprijzen zijn de maandelijkse lasten sterk van invloed op de betaalbaarheid van een woning. Dit is ook reden dat de gemeente Wijchen nadrukkelijk aandacht heeft voor de duurzaamheid van een woning ter verlaging van de woonlasten. Duurzaamheidsinvesteringen zullen niet alleen worden ingezet bij nieuwbouwplannen, maar met name ook in de bestaande woningvoorraad.
Hierbij zet de gemeente Wijchen naast het stimuleren van buurtinitiatieven, de duurzaamheidsleningen in (in te zetten voor duurzame energie en energiebesparing). Bij communicatie activiteiten hierover nemen we subsidiemogelijkheden mee (zoals de nationale subsidieregeling ISDE).
Inwoners die vragen hebben over duurzaam bouwen kunnen elke donderdagmiddag terecht bij het loket Duurzaam Wonen + of op de bijbehorende website. Dit loket wordt deels gefinancierd met behulp van subsidie van de provincie.

Indicator	Werkelijk 2016	Verwacht 2017	Verwacht 2018
2.2.2 Maximaal beschikbaar voor duurzaamheidsleningen	€ 600k	€ 800k	€ 1.000*
2.2.2 Benutting van de leningscapaciteit	100%	100%	100%

Indicator	Meerjarenraming 2019	2020	2021
2.2.2 Maximaal beschikbaar voor duurzaamheidsleningen	€ 1.200k*	€ 1.200k*	€ 1.200k*
2.2.2 Benutting van de leningscapaciteit	100%	100%	100%

2.3 Verruiming mogelijkheden starters woningmarkt

De gemeente wil de mogelijkheid voor starters op de koopmarkt vergroten door het beschikbaar stellen van een starterslening. Het doel hiervan is niet alleen het bevorderen van het eigen woningbezit, maar ook het (verder) op gang helpen van de ingezakte woningmarkt, waarmee wordt bijgedragen aan een voldoende aanbod van woningen voor gedifferentieerde groepen.

2.3.1 Starterslening

De gemeente Wijchen wil het starters op de koopwoningmarkt makkelijker maken om in Wijchen een woning te kopen. Om die reden heeft de gemeente een eenmalig budget van 2 miljoen Euro beschikbaar gesteld voor Startersleningen.

2.4 Herijking samenwerking met corporaties en huurdersorganisaties

Woningcorporaties zijn van groot belang voor de woningbouwplannen en woningbeheerplannen in Wijchen. Het gaat dan om de beschikbaarheid van voldoende sociale/betaalbare huurwoningen, het aandeel in de gemeentelijke nieuwbouwplannen, de bijdrage aan de verduurzaming van de woningvoorraad, het huisvesten van specifieke doelgroepen, het afstemmen van wonen en zorg en de bijdrage aan de leefbaarheid. Op deze terreinen werkt de gemeente Wijchen vanuit de kaders van de Woonvisie samen met de woningbouwcorporaties Talis en de Kernen. Daarvoor zijn er samenwerkingsafspraken gemaakt tussen gemeente en corporaties. Door de Herzieningswet zijn corporaties onder directe aansturing van de gemeente gekomen. Corporaties zijn verplicht om voor hun activiteiten naar redelijkheid bij te dragen aan het uitvoeren van de gemeentelijke Woonvisie. De afspraken tussen gemeenten en corporaties moeten hierdoor meer het karakter van prestatieafspraken gaan krijgen. Bij het maken van de prestatieafspraken zijn de huurdersorganisaties nadrukkelijk betrokken. Corporatie, gemeente en huurdersorganisaties gaan aan de hand van de Woonvisie en het bod met elkaar in gesprek over de te maken prestatieafspraken. Verder heeft het Woonakkoord de financiële mogelijkheden van de corporaties onder druk gezet. Dit kan de komende jaren van invloed zijn op de investeringen van corporaties in bijvoorbeeld nieuwbouw, wijkaanpak en energiebesparing, en op de hoogte van de huurprijzen.
Het Woonakkoord en de nieuwe Herzieningswet hebben dus gevolgen voor de activiteiten die de corporaties de komende jaren kunnen realiseren. De Herzieningswet vraagt tevens om een hernieuwde opstelling hoe gemeente en corporaties en huurdersorganisaties zich tot elkaar moeten gaan verhouden.

2.5 Beheer woon-zorg component woningvoorraad

In de thans geldende Woonvisie van Wijchen (Woonvisie 2012-2016, Duurzaam Wijchen) wordt in een apart hoofdstuk ingegaan op de prognose van de demografische ontwikkelingen voor Wijchen gedurende de periode 2011-2040. Deze Woonvisie wordt eind 2016 geactualiseerd.
De Woonvisie signaleert daarin de voor haar belangrijke trends om in te kunnen spelen op de verwachte woonbehoefte van de Wijchense inwoners. Op de vergrijzing wordt ingespeeld door het stimuleren van de levensloopbestendigheid van zowel bestaande woningen als van nieuwbouw, waardoor ouderen langer zelfstandig in hun woningen kunnen blijven wonen.

2.5.1 Toekomstige ontwikkelingen wonen met zorg

Doordat mensen langer zelfstandig blijven wonen, neemt ook de behoefte aan zelfstandig wonen met zorg toe. Gecombineerd met de demografische trends heeft dit op langere termijn grote gevolgen voor de woningvoorraad. Om goed te anticiperen op de toekomstige woonzorgvraag is het van belang om de ontwikkelingen binnen en buiten de gemeentegrenzen goed af te stemmen met zorginstellingen, woningcorporaties en particuliere vastgoedinvesteerders. Deze inzichten zijn opgenomen in de Woonvisie. Tevens faciliteert de gemeente een netwerkoverleg waarin zorgpartijen en woningcorporaties gezamenlijk werken aan thema's rond een passend aanbod van wonen, zorg en welzijn. Zie ook paragraaf 5.1.3.

2.5.2 Blijverslening

Een blijverslening heeft als doel om ouderen en mensen met een zorgvraag langer comfortabel en verantwoord in hun woning te laten blijven wonen. Inwoners kunnen vanaf najaar 2017 hiervan gebruik maken.

2.6 Verbetering leefklimaat in de wijken

In (sommige) wijken heerst een andere beleving dan in bijvoorbeeld de kernen. Er is minder sociale cohesie en de zelfwerkzaamheid van wijkbewoners is niet overal gelijk. Wij willen met een thematische en op de wijk gerichte aanpak het leefklimaat en de

betrokkenheid in de wijken samen met de inwoners en de leefbaarheidsgroepen verbeteren. De leefbaarheidsgroepen zijn immers onze vaste sparringpartners als het gaat om het aanbrengen van verbeteringen in het leefklimaat van een wijk of kern. Wij nemen samen met onze partners even het voortouw, maar we verwachten wel dat de inwoners 'het stokje overnemen' en vooral ook zelf met initiatieven komen. Daarnaast zorgen we samen, met de financieel beschikbare middelen, voor behoud van voldoende voorzieningen. Te denken valt aan dorpshuizen, (brede) scholen (zie ook programma 4 onderwijs en ontplooiing, activiteit 4-1-2), groen, speeltuintjes, parkeerfaciliteiten (zie ook programma 6, activiteit 6-3-2) en jongerenontmoetingsplekken.

2.6.1 Geo-informatievoorziening

De afgelopen jaren is veel energie gestopt in het op orde brengen van de (wettelijk verplichte) geografische basisregistraties, met name de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) en de BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie). Daarnaast is in 2017 een compleet nieuwe GIS-raadpleegomgeving ingericht voor intern gebruik en is de eerste versie van het gemeentelijk Geo-portaal beschikbaar gekomen in de website. Beide systemen worden in 2018 verder uitgebouwd. Omdat de beschikbaarheid van geografische gegevens een basisvoorziening is zal er in 2018 veel aandacht moeten worden besteed aan de afstemming van de gegevens tussen Wijchen en Druten en het op een uniforme wijze beschikbaar stellen van de gegevens.
In 2018 moet de gemeente aansluiten op twee nieuwe landelijke registraties de WIBON (Wet informatie-uitwisseling boven- en ondergrondse netwerken) en de BRO Basisregistratie ondergrond). Tenslotte treedt per 1 januari 2018 de gewijzigde wet- en regelgeving van de BAG in werking (BAG 2.0). De implementatie hiervan gaat in 2018 van start.

2.6.2 Project Groenstroken op orde

In het voorjaar 2016 hebben we het project "Groenstroken op orde" voor het belangrijkste deel afgerond. De gemeenteraad is daarvan via een informatiebrief op de hoogte gesteld. Er zijn nog adressen die aandacht behoeven. Deze zaken zullen tijdens reguliere controles afgehandeld worden.

Indicator	Werkelijk 2016	Verwacht 2017	Verwacht 2018
2.6.2 Aantal overeenkomsten	50	50	50

2.6.3 Renovatie parken en tuinen

In het coalitieakkoord geven we bij "natuurlijk groen een voorwaarde" aan dat de instandhouding van groene buffers belangrijk is voor een goede balans tussen natuur, economie en concurrerend ruimtegebruik. Dit sluit aan op ons Groenstructuurplan en bij de uitvoering daarvan. Om de parken als groene buffers te versterken gaan we die (deels) renoveren.
In 2015 is samen met gebruikers en aanwonenden een renovatieplan "toekomst Kasteeltuin" voor de kasteeltuin (paden, borders en inrichting ten behoeve van evenementen) opgesteld. Eind 2015 heeft hier besluitvorming over plaatsgevonden.
T.b.v. de bouw van de parkeergarage is in 2016, vanuit project stationsomgeving, in de kasteeltuin een tijdelijke parkeerplaats aangelegd. Daarmee zijn onderdelen van het renovatieplan uitgevoerd waardoor we de inrichtingskosten van de nieuwe Kasteeltuin beperken. Na realisatie van de parkeergarage kan naar verwachting voorjaar 2018 een start worden gemaakt met de uitvoering van het plan "toekomst Kasteeltuin". Najaar 2017 wordt een start gemaakt met verwijdering van de parkeerplaatsen.
Na een pauze in de planvorming is in 2017 het plan voor herinrichting van het Oosterpark afgerond en vastgesteld. Met het gereserveerde budget in deze begroting kan de uitvoering ter hand worden genomen. De uitvoering van het herinrichtingsplan vindt in 2018 plaats.

2.6.4 Wij doen MEE® in Wijchen
Naast het behoud van voorzieningen is het ook van belang dat bewoners elkaar kennen. Dit is de basis voor een sterke sociale structuur in de wijken. Als mensen elkaar kennen maken ze makkelijker een praatje en is de bereidheid om iets voor elkaar te doen groter. Om dit proces te versterken voert 'MeerVoormekaar' bovengenoemd project binnen onze gemeente uit. Het project is gericht op activering door ontmoeting en het ondersteunen van het zelf organiserend vermogen van wijkbewoners. Dit heeft o.a. geleid tot elf bijeenkomsten waaruit diverse buurtideeën voor vervolginitiatieven zijn ontstaan. Daar waar geen vervolgbijeenkomsten zijn ontstaan hebben inwoners elkaar beter leren kennen en is de sociale cohesie versterkt.

2.6.5 Een wijkontwikkelingsplan
In de raad van 19 juni 2014 is een motie aangenomen, waarin de raad het college opdraagt om samen met de leefbaarheidsgroepen en inwoners een visie op te stellen voor één wijk, gericht op kwaliteitsverbetering van die wijk.
Het wijkontwikkelingsplan van LBG Noord is afgerond. Het plan is ter kennisname aangeboden aan de raad. Na de zomer gaan we om de tafel met de leefbaarheidsgroep om te praten over de uitvoering. Voor LBG Woezik is een concept plan van aanpak gemaakt.

2.7 Veiligheid is een eerste vereiste voor een prettige leefsfeer
Het gemeentelijk veiligheidsterrein omvat een reeks van veiligheidsonderwerpen, variërend van woonoverlast en jeugdcriminaliteit tot verkeersveiligheid en huiselijk geweld. Voor de aanpak van al deze thema's zijn heel wat instrumenten beschikbaar en kan aan allerlei maatregelen gedacht worden. Bij de effectuering van die maatregelen hebben tal van partijen een rol. Publieke partijen, zoals politie, brandweer en justitie en maatschappelijke organisaties, zoals 'MEER' in Wijchen. Maar ook private partijen, zoals inwoners(groepen) en ondernemers (keurmerken). De gemeente heeft de regierol op dit complexe terrein. Dat betekent: sturing op de selectie en aanpak van de veiligheidsthema's, sturing op samenwerking en de nakoming van afspraken en sturing op tussentijdse evaluaties en de kwaliteit van de organisatie. Om dat voor elkaar te krijgen, is een integraal veiligheidsplan (IV-plan) onmisbaar (zie ook 2.7.1). Hiermee kunnen de diverse partijen achter een inhoudelijke visie worden geschaard, kunnen de belangrijkste items worden geselecteerd en van een aanpak worden voorzien en kunnen de juiste impulsen voor de borging van samenwerking en coördinatie worden gegeven.

2.7.1 Integraal Veiligheidsplan (IV-plan)
De gemeentelijke Integrale Veiligheidsplannen van de gemeenten in het gebied Tweestromenland, waarvan de gemeente Beuningen, Druten, Heumen, West Maas en Waal, Wijchen en Berg en Dal (voorheen: de gemeenten Groesbeek, Millingen aan de Rijn en Ubbergen) deel uitmaken, waren aan herijking toe. Door de burgemeesters van deze gemeenten is besloten om gezamenlijk te komen tot een meerjaren integraal plan. Daardoor kunnen deze gemeenten beter op het nieuwe (robuuste) politieteam aansluiten, zoals dat vorm heeft gekregen binnen de Nationale politie. Zo kunnen zij focus aanbrengen in de prioriteitsstelling van het robuuste basisteam Tweestromenland, temeer omdat daar het andere gezag van de politie (het OM) gecentraliseerd is. De politie is namelijk een van de belangrijkste partners in de verwezenlijking van de doelstellingen van het gemeentelijk integrale veiligheidsbeleid.

In de raadsvergadering van 5 februari 2015 is dit Integrale Veiligheidsbeleid door de gemeenteraad vastgesteld. Daarin zijn de volgende thema's geprioriteerd voor de komende vier jaar:
- Aangiftebereidheid
- Veiligheidsbeleving
- Diefstal inclusief inbraken
- Geweld
- Overlast

Cyclisch wordt aan de raad verantwoording afgelegd over cijfers en prestaties.

Indicator	Werkelijk 2016	Werkelijk 2017	Verwacht 2018
2.8.1 Aantal veiligheidsrapportages aan de Raad	2	2	2

In 2018 wordt het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 ter vaststelling aan de raad aangeboden.

2.8 Doelmatig en duurzaam afvalbeheer (huishoudelijke afvalstoffen)

Juni 2014 is het Afvalbeleidsplan 2014-2017 door de Raad vastgesteld. Na ingrijpende wijzigingen in de inzamelstructuur (m.n. diftar, regionale milieustraat, plastic afvalinzameling) is de komende jaren gekozen voor consolidatie en optimalisatie van de huidige inzamelstructuur.

2.8.1 Realisatie Afvalbeleidsplan 2014-2017

In het restafval van onze inwoners zitten nog veel grondstoffen die hergebruikt kunnen worden. Door grondstoffen goed te scheiden wordt een bijdrage geleverd aan een duurzame bescherming van de milieukwaliteit van onze leefomgeving.
Met de invoering van diftar in 2013 en de start van de inzameling van plastic+ in 2015 is de hoeveelheid restafval per inwoner, opgehaald aan huis of via de ondergrondse afvalcontainer, de afgelopen drie jaar flink afgenomen. Van 196 kg per inwoner in 2012 naar 127 kg per inwoner. In 2014 is de doelstelling, opgenomen in Afvalbeleidsplan 2014-2017, van 140 kg restafval per inwoner al behaald. Net als het scheidingspercentage van 65%.
In 2014 is het landelijke uitvoeringsprogramma "Van Afval Naar Grondstof" (afgekort VANG) van start gegaan. In het VANG programma is voor onze gemeente als ambitie opgenomen: het verminderen huishoudelijk restafval tot 100 kg per inwoner en 75% afvalscheiding in 2020. Samen met Dar en de andere Dar-gemeenten hebben we afgesproken om gezamenlijk en individueel de VANG doelstellingen te gaan halen. Hoewel de hoeveelheid restafval per inwoner jaarlijks steeds afneemt is deze daling niet voldoende om aan de VANG doelstellingen te voldoen.
Het huidige afvalbeleidsplan 2014-2017 heeft een conserverend karakter en is gericht op consolidatie en optimalisatie. Er zijn nieuwe stimulerende maatregelen nodig om de VANG doelstelling voor 2020 te gaan halen. De raad heeft op 21 februari 2017 besloten om per 1 juni 2018 "omgekeerd" in te zamelen.
Het principe van omgekeerd inzamelen is dat de grondstoffen (gft, plastic+ en papier) aan huis worden opgehaald (service) en het restafval naar een ondergrondse container wordt gebracht. Met de invoering van omgekeerd inzamelen wordt, nog nadrukkelijker invulling gegeven aan het principe van de 'vervuiler betaalt'. De inwoner betaalt voor het aanbieden van restafval (vervuiling) en moet moeite doen om het restafval weg te brengen. Inwoners die grondstoffen goed scheiden betalen minder en krijgen ook een hogere service. Door voor dit inzamelsysteem te kiezen wordt de afvalstoffenheffing beter beheersbaar.
Als eerste stap is de papiercontainer ingevoerd (per oktober 2017) en in 2018 worden overal in de gemeente ondergrondse containers voor restafval geplaatst. Als laatste wordt de restafvalcontainer omgebouwd voor het inzamelen van plastic+. We verwachten dat VANG-doelstelling van 100 kg eerder dan 2020 wordt gehaald. En dat er uiteindelijk 46 kg restafval per inwoner overblijft.

Indicator	Werkelijk 2016	Verwacht 2017	Verwacht 2018
2.9.1 Aanbiedfrequentie restafvalcontainer*	41%	42%	40%
2.9.1 Hoeveelheid restafval (kg/inwoner/jaar)	140	127	90
2.9.1 Scheidingspercentage huishoudelijk afval	69%	65%	70%

* Voor 2018 betreft dit de periode jan t/m mei daarna gaan we omgekeerd inzamelen en is de aanbiedfrequentie niet meer van toepassing.

2.8.2. Pilot wekelijkse inzameling gft in de zomer van 2018
De raad heeft op 9 november 2017 besloten om, in de vorm van een pilot, in de maanden juni, juli en augustus van 2018 het gft wekelijks in te zamelen. Dit om te stimuleren dat onze inwoners hun keukenafval en etensresten in de zomer ook met het gft blijven aanbieden. In het najaar van 2018 wordt deze pilot geëvalueerd. Bij deze evaluatie wordt onder andere de kosten en de wenselijkheid om de periode van de zomerinzameling te verruimen in beeld gebracht.

2.9 Natuurlijk groen een voorwaarde
Wij vinden het belangrijk dat Wijchen en haar wijken en kernen ingebed zijn in een natuurlijke groene omgeving. Dat betekent ook dat we werk maken van het groenonderhoud en landschapsontwikkeling. Om dit waar te maken betrekken wij onze inwoners bij de uitvoering hiervan. Het is zinvol te onderzoeken of we bijvoorbeeld op dit terrein kunnen samenwerken met zorginstellingen en hun cliënten. Wij blijven ons inspannen voor een goede balans tussen natuur, economie en concurrerend ruimtegebruik. Eén van de manieren is het in stand houden van groene buffers, bijvoorbeeld door de renovatie van parken, zoals het Oosterpark en de kasteeltuin.

2.9.1 Uitvoering landschapsontwikkelingsplan (LOP)
Voor de inbedding van wijken en kernen in een natuurlijke, groene omgeving is niet alleen behoud maar zeker ook ontwikkeling en versterking noodzakelijk. De doelen zijn hiervoor in ons LOP en het Gebiedsuitvoeringsprogramma (GUP) Maas en Waal vastgelegd. De uitvoering doen we samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Hun ideeën en initiatieven voor uitvoering van landschapsdoelen worden waar mogelijk ondersteund. Bij de uitvoering richten wij ons vooral op verbetering van de toegankelijkheid (ommetjes, struinpaden, e.d.) en de aanleg van landschapselementen. De helft van de uitvoeringskosten buiten gemeentelijk terrein worden gedekt uit de provinciale landschapsregeling. Het laatste deel van de lopende beschikking wordt in 2018 uitgevoerd. De inhoud van een vervolgsubsidieaanvraag bij de provincie wordt ingevuld in samenhang met de herijking van het LOP.

2.9.2 Herijking landschapsontwikkelingsplan (LOP)
Ons LOP is eind 2007 vastgesteld. Sinds die tijd zijn er projecten uitgevoerd en hebben allerlei ontwikkelingen plaats gevonden. Bijvoorbeeld aanplant wegbeplantingen, de financiële crisis en ontwikkeling van burgerparticipatie. Ook naar de toekomst zijn er ontwikkelingen gaande zoals verdergaande schaalvergroting in de landbouw en nieuwe vormen van energieopwekking. Het LOP hoeft daarvoor niet op zijn kop maar moet wel worden herijkt. Daarmee zorgen we voor een actueel uitvoerings- en toetsingskader voor de komende jaren.

2.9.3 Uitvoering ecologische verbindingszone (EVZ)
De gemeenteraad besloot op 20 december 2016 om een passieve rol in te nemen in de aanleg van ontbrekende delen van de evz. Reden daarvoor was het ontbreken van voldoende financiële ondersteuning door de provincie.
Op 6 juli 2017 droeg de gemeenteraad via motie aan het college op:
- Een plan van aanpak op te stellen met scenario's voor afronding van de evz en dat begin 2018 te presenteren aan de gemeenteraad.
- De eventuele kosten voor verkenning van de afronding van de evz in begroting 2018 op te nemen.

De basis voor het plan van aanpak is een goed overzicht van nog uit te voeren maatregelen, kosten, e.d. Ook om met provincie en gebiedspartijen tot heldere afspraken te kunnen komen, is zo'n verkenning van de afronding nodig. Op dit moment is het nog de vraag of provincie en gebiedspartijen überhaupt bereid zijn weer mee te gaan werken aan de afronding van de evz. Vooralsnog gaan we uit van een positieve houding. Daarom laten we een verkenning opstellen.

We blijven alert op kansen voor uitvoering door combinaties met functieverandering of compensatieplannen te leggen.

2.10 Agrarische sector en natuurbehoud kunnen samen

Agrarische belangen en landschappelijke waarden lijken wel eens strijdig te zijn, maar dat hoeft uiteraard niet. Wij vinden het belangrijk dat 'partijen' inzicht krijgen in het wederzijds belang en dat hierover duidelijke afspraken gemaakt worden. Verdere verbreding van de agrarische sector en extra ontwikkelingsruimte faciliteren we, met eisen voor landschappelijke inpassing. Het bestemmingsplan buitengebied, het agrarisch ontwikkelingsplan (AOP) en de bestaande milieuwetgeving zijn hierin leidraad.

2.10.1. Agrarische toets bij ontwikkelingen in het buitengebied

In oktober 2015 heeft de raad het 'bestemmingsplan buitengebied, herziening 2014' vastgesteld. In de behandeling heeft de raad middels een amendement aangenomen dat ontwikkelingen in het buitengebied (wonen, natuur, water), in balans moeten zijn met het agrarisch grondgebruik en het agrarisch ontwikkelpotentieel. Dat is geborgd in het vergunningstelsel voor het uitvoeren van werken. Desalniettemin zullen we hiervoor bij plannen en projecten waakzaam moeten zijn.

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
2.1.1	Prioriteren van nieuwbouwplannen.	Doorlopend
2.6.1	Afstemming Geo-gegevens Wijchen Druten	Continu
2.6.1	Aansluiting op BRO	April 2018
2.6.1	Aansluiting WIBON	juli 2018
2.6.1	Implementatie BAG 2.0	december 2018
2.6.2	Uitvoering renovatie kasteeltuin	December 2018
2.6.3	Uitvoering herinrichtingsplan Oosterpark	December 2018
2.7.1	Aanbieden veiligheidsrapportages aan de raad	Maart & september 2018
2.7.1	Aanbieden Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 Wijchen aan de raad	december 2018
2.8.1	Jaarevaluatie Afvalbeleidsplan	Medio 2017
2.9.1	Afronden uitvoering beschikking landschapsregeling	December 2018
2.9.2	Herijking LOP	September 2018
2.9.3	Presenteren plan van aanpak afronding evz	April 2018
2.10.2	Evaluatie bestemmingsplan buitengebied herziening 2014	Medio 2018

Wat kost het?

Overzicht van baten en lasten
In de onderstaande tabel zijn voor 2017 de cijfers van de geactualiseerde begroting opgenomen.

Financieel overzicht (x € 1.000)	**Begroting 2017**	**Begroting 2018**	**Meerjarenraming 2019**	**2020**	**2021**
Baten					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	**0**	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	26	**26**	26	26	26
5.5 Cultureel erfgoed	3	**3**	3	3	3
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	10	**10**	10	10	10
7.3 Afval	3.941	**3.956**	4.097	4.144	4.215
8.3 Wonen en bouwen	999	**828**	767	471	404
Totaal baten	4.979	**4.822**	4.902	4.653	4.657
Lasten					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.147	**2.264**	2.336	2.429	2.492
1.2 Openbare orde en veiligheid	593	**679**	664	674	649
5.5 Cultureel erfgoed	79	**97**	98	99	100
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.976	**2.858**	2.996	2.993	3.045
7.3 Afval	3.391	**3.490**	3.466	3.514	3.504
8.3 Wonen en bouwen	1.331	**1.559**	1.511	1.523	1.511
Totaal lasten	10.517	**10.947**	11.072	11.233	11.301
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	5.538	**6.125**	**6.169**	**6.580**	**6.644**
Inzet bestemmingsreserves	-231	**225**	**-163**	**-162**	**-95**
Gerealiseerd resultaat	**5.307**	**6.350**	**6.007**	**6.417**	**6.550**

Uitsplitsing inzet Bestemmingsreserves:

Afs.R: Brandweerkazerne	-113	-113	-113	-113
Afs.R: Minicontainers afvalverwijdering	-68	-68	-68	0
BR: Eenmalige middelen	500	0	0	0
BR:Vervangen speeltoestellen openbare speelpleinen	5	5	5	5
ER: Onderhoud Overige gebouwen	-11	13	14	14
ER: Reserve afvalstoffenheffing	-88	0	0	0

Relevante beleidsnota's

Nummer raadsbesluit	Beleidsnota
07 AZ 064	Strategische visie 2025
13 RZ 205	Milieubeleidsplan 2013-2016
16 RZ 092	Routekaart energieneutraal Wijchen 2040
12 RZ 121	Verordening duurzaamheidslening Wijchen 2012
14 RZ 016	Afvalbeleidsplan 2014-2017
12 IZ 110b	WMO Beleidsplan 2012-2015
09 IZ 173	Kaderstellende notitie J&J-beleid 2010-2013 (2009)
09 IZ 207	Uitvoeringsprogramma 2010 – 2013 jeugd- en jongerenbeleid gemeente Wijchen, (2009)
04 RZ 106	Prestatieovereenkomst Woningstichting Rivierengebied - gemeente Wijchen (2004)
11 IZ 095	Evaluatie wijkplannen
	Van koers naar keuze, integrale visie op de gebundelde kracht van stad en land. Stadsregio (2011)
	Standaardprogramma van eisen voor een levensloopbestendige nieuwbouwwijk (2006)
	Beheervisie "kwaliteit in beeld 2009-2013" (2009)
	Beslisnota IBor 2012-2017
15 AZ 078	Integraal veiligheidsplan Tweestromenland 2015-2018 (2015)
	Diverse bestemmingsplannen
	Speelruimtebeleid 2015 - 2025
	Uitvoering geven aan projectplan "Groenstroken op orde"
	VTH beleidsplan 2016-2019
	Richtlijnen afweging parkeerbelang versus groenbelang (B&W 8-5-2012)
	Ruimtelijk informatiebeleidsplan gemeente Wijchen
15 AZ 143	Verordening starterslening gemeente Wijchen 2015
04 RZ 117	Groenstructuurplan Kleine Kernen (2004)
08 RZ 215	Groenstructuurplan Wijchen 2008-2017 (2008)
07 RZ 089	Landschapsontwikkelingsplan 'Landschap in beweging' Landschapsvisie (2006)
13 RZ 202	Landschapsontwikkelingsplan Uitvoeringstrategie 2013-2018 (2013)
14 RZ 006	Gebiedsuitvoeringsprogramma Maas en Waal (GUP)
09 RZ 321	Visie Loonse Waard en omgeving (2009)
	Ecologische verbindingszone Heumen-Horssen 'Werk in uitvoering!' (2004)

3 Werken en Ondernemen

Algemeen
Werken vormt samen met wonen en bereikbaarheid een van de belangrijkste structuurdragers van de gemeente. Een aantrekkelijk werk- en ondernemingsklimaat is een fundamentele vestigingsplaatsfactor voor bedrijven en draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de gemeente voor bedrijven en inwoners. Werken en ondernemen richt zich op productie, research & development en logistiek, detailhandel, horeca, dienstverlening en leisure. Maar ook op kennis, bestuur, zorg en maatschappelijke dienstverlening.

Werken en ondernemen kent een fysieke component en een sociaal maatschappelijke component. De fysieke component bestaat uit ruimte voor bedrijvigheid zowel feitelijk als beleidsmatig. Ruimte voor bedrijven om zich te vestigen en te ontwikkelen, beschikbaarheid van voldoende mensen en middelen, goede bereikbaarheid voor klanten, werknemers en collega ondernemers in de productieketen. Maar ook helder beleid op basis waarvan ondernemers toekomstbestendig kunnen en durven investeren.

Wij hebben ook aandacht voor inwoners die afhankelijk zijn van een uitkering en werkloos zijn. De uitvoering van re-integratieactiviteiten is vanaf 1 januari 2015 in handen van het regionale Werkbedrijf. Het Werkbedrijf heeft werkgevers nodig om werkzoekenden te kunnen plaatsen. Waar nodig natuurlijk met passende ondersteuning. Het Werkbedrijf ziet de werkgever dan ook als zijn klant. Hoe de mogelijkheden van een werkzoekende te koppelen aan de kansen bij een werkgever is de basis van dit programma. Het regionaal Werkbedrijf is noodzakelijk om zowel werkgever als werkzoekende beter van dienst te kunnen, met snellere en slimmere matches van mens en werk. Breed is opgegaan in het regionale Werkbedrijf. Met de (regio brede) werkgeversdienstverlening is de slagingskans voor onze inwoners bij het vinden van een baan aanzienlijk groter. Daarnaast willen we vernieuwing en innovatie in het bedrijfsleven stimuleren en zorg dragen dat ondernemers zich duurzaam en toekomstbestendig in onze gemeente kunnen ontwikkelen om zo bij te dragen aan de economische dynamiek en werkgelegenheid in de gemeente.

Missie/Visie
Ondernemers moeten de ruimte hebben om te ondernemen (zowel fysiek als beleidsmatig) en er moet sprake zijn van een aantrekkelijk ondernemers- en vestigingsklimaat, in balans met de overige programmapunten.

Iedere inwoner van Wijchen heeft een eigen verantwoordelijkheid om zelf in eigen bestaan te kunnen voorzien. Het afhankelijk zijn van een uitkering draagt niet bij aan het welbevinden en het welzijn van mensen. Lukt het niet om in een eigen bestaan te voorzien dan bestaat de mogelijk om een uitkering aan te vragen of hulp te zoeken bij het vinden van werk. Voldoende aanbod van werkgelegenheid is noodzakelijk. Een goed ondernemersklimaat is een voorwaarde. Samen met ondernemers zoeken wij naar oplossingen om de werkgelegenheid te vergroten waardoor kansen ontstaan voor onze doelgroep.

Wat willen we bereiken?
Wijchen moet een aantrekkelijke plek zijn voor bedrijven om zich te vestigen, of het nu gaat om productiebedrijven, winkelbedrijven, maatschappelijke- en zakelijke dienstverleners, of bedrijven in de horeca en recreatie. Daartoe moet fysieke ruimte zijn (bijvoorbeeld bedrijventerrein of winkelgebied) en beleidsmatige ruimte. Maar in dat beleid moeten ook heldere keuzes gemaakt worden zodat ondernemers nu en in de toekomst weten waar ze aan toe zijn.

Werk gaat niet alleen over geld verdienen. Werk gaat ook over trots, eigenwaarde en wat van je leven willen maken. Eruit halen wat erin zit en meedoen met de maatschappij. Het afhankelijk zijn van een uitkering draagt daar niet toe bij. Wij vinden het daarom van groot belang dat mensen zelf in hun bestaan kunnen voorzien. In Wijchen staan er op dit moment honderden inwoners zonder baan langs de zijlijn te popelen om weer mee te doen. Met meer aandacht voor de sociaal economische agenda en beter contact met ondernemers, kunnen wij deze mensen weer mee laten doen. Wijchen moet een omgeving zijn waar de ondernemer zich 'senang' voelt. Dit betekent onder andere dat Wijchen blijvend investeert in een goed ondernemersklimaat. Dat houdt een inspanning in, ook als bestaande regels daarvoor ter discussie komen te staan. Ook willen wij vernieuwing en innovatie stimuleren. Wijchen moet niet alleen een forensengemeente zijn maar ook een eigen economische dynamiek kennen.

Maatschappelijke effecten van beleid
- Het bevorderen van de werkgelegenheid in Wijchen en omgeving;
- Het bevorderen van de uitstroom;
- Het oneigenlijk gebruik van uitkeringen voorkomen en terugdringen;
- Zorgdragen voor het juiste bedrijf op de juiste plek;
- Versterking van het winkelaanbod in het centrum;
- Stimuleren van innovatie

Speerpunten Werken en ondernemen

3.1	Doorgeleiden naar werk
3.2	Stimuleren lokale economie
3.3	Bevorderen ondernemersklimaat

3.1 Doorgeleiden naar werk
Het doorgeleiden naar werk van mensen die zonder baan zitten en dus in een lastige situatie zijn beland, is van het grootste belang. Daarin investeren we maximaal. Enerzijds door, samen met het Werkbedrijf, goede contacten met werkgevers op te bouwen, waardoor bemiddeling tot stand gebracht wordt. Anderzijds door voorzieningen aan te bieden aan mensen zonder werk en aan werkgevers, waardoor de kansen vergroot worden om terug te keren in een werkende situatie. Wij participeren om die reden in het regionaal Werkbedrijf dat erop gericht is de re-integratie van bijstandsgerechtigden en mensen met een arbeidsbeperking vanuit een breder perspectief op te pakken. Niettemin is ons standpunt dat wij lokaal moeten blijven doen waar we goed in zijn. Daar valt ook de inzet op het 'beschut werken' onder.

3.1.1 Monitoren van afspraken uit de dienstverleningsovereenkomst met het regionale werkbedrijf
Het regionaal Werkbedrijf voert in 2018 voor onze arbeidsmarktregio de twee kernfuncties (werkgeversdienstverlening, kandidaatsbenadering) uit. Elke deelnemende gemeente sluit met de MGR Rijk van Nijmegen, waar het Werkbedrijf een module van is, twee dienstverleningsovereenkomsten af. De overeenkomst voor basisdienstverlening wordt afgesloten op basis van een regionaal meerjarig strategisch beleidsplan. In de

overeenkomst voor maat- en meerwerk leggen wij onze lokale prioriteiten vast. In 2018 bewaken wij de voortgang van de afspraken in deze overeenkomst voor (a) de overname van de verplichtingen (natuurlijke afbouw lopende structurele loonkostensubsidies), (b) de precieze invulling van de basisdienstverlening en (c) de maat- en meerwerkafspraken. Aan het eind van 2018 zal de effectiviteit van de afspraken uit de dienstverleningsovereenkomst geëvalueerd worden.

3.1.2 Inzicht ontwikkelen in de mogelijkheden van de voorziening 'beschut werk' uit de participatiewet

De instroom in de Wsw is per 1 januari 2015 gestopt. In de Participatiewet is een nieuwe vorm van beschut werk vastgelegd. Vanaf 1 januari 2017 is hier een aanpassing op van kracht. Voorheen konden alleen gemeente mensen bij het UWV voordragen voor een indicatie. Vanaf 2017 kunnen mensen zelf direct een indicatie aanvragen. De gemeente is, via ons WerkBedrijf, verplicht om bij een indicatie beschut werk een betaald dienstverband te organiseren. Aan de BUIG-middelen en aan het participatiebudget zijn middelen toegevoegd om in 2018 in het Rijk van Nijmegen 107 (nieuwe) beschutte werkplekken te organiseren. Hoewel de verplichting voor beschuit werk nu in de wet is vastgelegd blijft het WerkBedrijf bij de uitgangspunten zoals in 2016 vastgesteld: kandidaten worden geplaatst op een zo regulier mogelijke plek met maximale ontwikkelingsmogelijkheden in een geschikte omgeving met de juiste begeleiding.

3.1.3 Participatie voor mensen die niet (direct) door het werkbedrijf worden ondersteund

Jaarlijks ondersteunt het Werkbedrijf alle nieuwe kandidaten die instromen richting betaald werk. Onder andere door de capaciteit van het WerkBedrijf kunnen niet alle kandidaten worden overgedragen voor ondersteuning. Kandidaten die wij niet overdragen aan het WerkBedrijf voor loonvormende arbeid stimuleren wij te participeren in de Wijchense samenleving. In 2018 willen wij de "keten voor niet-loonvormende arbeid" in Wijchen nader vorm geven. Wij willen zo vormen van dagbesteding, vrijwilligerswerk, "burenhulp" e.d. met elkaar verbinden. In overleg met het WerkBedrijf kunnen zo mensen op het juiste moment van hun ontwikkeling worden overgedragen.

3.1.4 Binnen de vastgestelde BUIG-budget zo efficiënt mogelijk uitvoering geven aan ons inkomensbeleid

Het geld voor het betalen van de bijstandsuitkeringen ontvangt de gemeente via een specifieke uitkering van het ministerie van SZW. Naast de uitkering op grond van de Participatiewet ontvangt de gemeente geld voor de uitvoering van de IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers). Deze geldstromen samen wordt de BUIG-uitkering voor de gemeente genoemd.
Vanaf 2015 is het BUIG budget op een nieuwe wijze (verdeelsystematiek) over gemeenten verdeeld. Door de invoering van de nieuwe (jaarlijks aangepaste) verdeelsystematiek probeert de Rijksoverheid aansluiting te vinden met de werkelijke bijstandskosten. In 2015 is -vanwege het omvangrijke tekort (uitgaven bijstand minus rijksmiddelen) met succes een beroep gedaan op de Vangnetuitkering. In 2016 kwam de gemeente – als gevolg van de aanpassing van het verdeelmodel en toegenomen rijksmiddelen niet in aanmerking voor een Vangnetuitkering. Voor 2017 is eind september het definitieve budget BUIG bekend gemaakt. Daarin wordt tevens het voorlopige budget voor de jaarschijf 2018 bekend gemaakt, wat meegenomen is in de actualisatie van BUIG in het boekwerk "Anders Denken, Samen Doen". Het resultaat is een verbetering van het meerjarenperspectief ten opzichte van de Begroting 2017. Enerzijds wordt dat met name veroorzaakt door de inzet van de reserve BUIG (2018) en anderzijds doordat de instroom van de statushouders integraal is verwerkt en tenslotte door een lagere gemiddelde uitkering dan waarmee eerder rekening was gehouden.

Wij hebben deze zomer een nieuwe analyse van het bestand gemaakt. Voor het eerst sinds jaren nemen we een lichte daling van het totale volume waar. De uitstroom naar werk blijft op peil. De daling van het volume komt door de verminderde instroom van

statushouders. De vergrijzing van het totale bestand neemt toe. Het vastgestelde visiedocument laten we leidend zijn bij het formuleren van de gewenste beleidsdoelstellingen (de ontwikkelopgaven). De uitkomsten van de analyse betrekken we hierbij.

3.1.5 Het bieden van inkomensondersteuning

Wijchen kent een verantwoord en sociaal armoedebeleid. Voor specifieke situaties en specifieke groepen hebben wij een aantal herkenbare regelingen gecreëerd. Dat blijkt ook uit contact met maatschappelijk betrokken groeperingen. Door extra budget vanuit het Rijk en gewijzigde regelgeving wijzigt het armoedebeleid wel. Behalve een collectieve zorgverzekering voor minima mogen we wettelijk regelingen niet meer categoriaal uitvoeren. De regeling chronisch zieken en gehandicapten in de bijzondere bijstand is in 2015 geheel vervallen. Vanaf 2015 ondersteunen we deze groep in hun meerkosten via een uitgebreide collectieve zorgverzekering en een forfaitaire regeling in de Wmo. Deze regelingen zijn vanaf 2017 toegankelijk voor mensen met een inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm. Wij gaan er vanuit dat we in 2018 het aantal gebruikers binnen deze groep nog kunnen uitbreiden.
In 2017 werd de 'Kindregeling Wijchen' ingevoerd. In deze ene regeling hebben wij alle voorzieningen ten behoeve van kinderen bij elkaar gezet en uitgebreid. De doelgroep van de regeling is aanzienlijk vergroot; niet langer moeten huishoudens 3 jaar of langer van het minimum hebben geleefd, het inkomen op het moment van aanvraag telt. In 2018 zullen wij deze regeling evalueren om vast te stellen of een andere werkwijze de resultaten kan verhogen.

3.2 Stimuleren lokale economie

Als gemeente zien we nieuwe economische ontwikkelingen en mogelijkheden in Wijchen. De economie trekt duidelijk aan wat ontwikkelmogelijkheden van bedrijven tot gevolg heeft. Er wordt geïnvesteerd in verdere digitalisering, verduurzaming van producten en bedrijven en in personeel. Daarnaast wordt er door het bedrijfsleven ook meer deelgenomen aan netwerkbijeenkomsten binnen en buiten de eigen sector. De gemeente Wijchen ziet het als haar rol om de juiste randvoorwaarden te scheppen waarmee effectief, milieubewust en toekomstbestendig (samen)gewerkt kan worden aan de Wijchense economie van morgen. Focus is daarbij noodzakelijk en daarom kiezen we (1) voor een goed klimaat voor ondernemers, (2) voor afstemming van ruimtelijke-economische ontwikkeling en (3) voor een gezamenlijke totstandkoming en uitvoering van een sociaal-economische agenda. Om aan dat laatste vorm en inhoud te geven is het economisch netwerk opgericht.
Wij vinden het belangrijk voor de werkgelegenheid dat de lokale economie nadrukkelijk gestimuleerd wordt en dat de Wijchense ondernemer wordt ondersteund. Onze uitgangspositie is uitstekend. Het centrum floreert en ziet er aantrekkelijk uit. Het Centrummanagement neemt samen met de Wijchense ondernemers veel centrumversterkende initiatieven. Met alle winkelgebieden wordt aan de hand van de retailagenda vinger aan de pols gehouden om de winkelruimten aantrekkelijk te houden. Daarnaast willen we vernieuwing en innovatie stimuleren, zodanig dat de concurrentiekracht van Wijchen wordt vergroot. De opgaves voor de komende jaren is het voorkomen van leegstand in de detailhandel en het op peil houden van economische en ruimtelijke kwaliteit van onze bedrijventerreinen.

3.2.1 Revitalisatie Bedrijventerrein Wijchen Oost 2.0

In 2003 is het masterplan voor de revitalisatie van bedrijventerrein Wijchen Oost door de gemeenteraad vastgesteld en uitgevoerd aan de hand van de in 2004 vastgestelde realisatiestrategie. Het doel van de revitalisatie was het tegengaan van de negatieve gevolgen van de veroudering van het terrein door het gebied een kwaliteitsimpuls te geven.
Nu, ruim 10 jaar na vaststelling van het masterplan en realisatiestrategie, zijn veel projecten uitgevoerd, waardoor een groot deel van de gewenste kwaliteitsimpuls is

gerealiseerd. In 2012 is besloten om meer flexibiliteit in toegestane bedrijvigheid toe te staan, mits passend binnen de structuur van het bedrijventerrein (Beleidsregel toegestane bedrijven op BT Oost). Inmiddels wordt gesignaleerd dat het momentum van de revitalisatie langzaam maar zeker uit is gewerkt. Er ontstaan weer parkeerproblemen, er ontstaan ongewenste functies of functies op ongewenste plekken, illegale bewoning van bedrijfspanden en oneigenlijke afsplitsing van bedrijfswoningen. Daarnaast doen zich diverse autonome ontwikkelingen voor die tien jaar geleden niet te voorzien waren zoals nieuwe vormen van bedrijvigheid, nieuwe distributievraagstukken en een toenemende economische groei. Hoogste tijd dus om de handschoen opnieuw op te pakken: revitalisatie 2.0
Het is ongewenst om de geconstateerde ongewenste ontwikkelingen individueel en ad-hoc aan te pakken zonder bovenliggende visie. Die visie moet een strategische blik werpen op gewenste en ongewenste functies, mogelijkheden voor functiemenging of juist noodzaak tot functiescheiding, verkeer- en vervoervraagstukken, inrichting van de openbare ruimte en private kavels.
Dat begint met een heldere en bondige visie: Wat willen we waar? Vervolgens maken we een inventarisatie: Wat zit waar? Door die twee aan elkaar te spiegelen wat de opgave is en zullen we samen met de belanghebbenden een plan de campagne moeten opstellen. Ook zullen we middelen moeten zoeken om de toekomstvisie te realiseren om zo te komen tot een uitvoeringsagenda. In het najaar 2017 zal hierover een richtinggevend ambtelijk advies in circulatie worden gebracht. In 2018 moet invulling gegeven worden aan de visie wat tevens leidt tot een nieuw bestemmingplan voor Wijchen Oost.

3.3 Bevorderen ondernemersklimaat

Ondernemers moeten zich prettig voelen in Wijchen. Wij bezinnen ons samen met het MKB en de bedrijvenverenigingen op de regelgeving voor het midden- en kleinbedrijf. Wij besteden daarbij onder andere aandacht aan verdere versnelling van vergunningen- en aanbestedingsprocedures en aan het tijdig betalen van rekeningen door de gemeente zelf als klant. Daarnaast maken we werk van een (digitaal) ondernemersloket, waar de ondernemer snel en adequaat geholpen wordt.

3.3.1 Grensoverschrijdend bedrijfsuitwisseling tussen Kleef en Wijchen

In navolging op activiteiten in voorgaande jaren, zullen we ook in 2018 een vervolg geven aan het grensoverschrijdende uitwisselingsprogramma tussen het bedrijfsleven uit Kleve en Wijchen. Daarnaast zullen partijen worden benaderd die de onderlinge samenwerking kunnen bevorderen.

3.3.2 Collegebezoeken

Om de band tussen gemeentebestuur en ondernemers te onderhouden en te versterken zal het college Wijchense ondernemingen blijven bezoeken. Ervaring heeft uitgewezen dat dit zowel door bestuurders als ondernemers zeer gewaardeerd wordt en de wederzijdse verstandhouding verbeterd.

3.3.3 Rijk van Nijmegen 2025

De zeven gemeente van het Rijk van Nijmegen hebben samen met de Rabobank onder de noemer Rijk van Nijmegen 2025 (Rv2025) de handen ineen geslagen om de sociaal economische kracht van het Rijk van Nijmegen te versterken. Dit heeft geleid tot een projectagenda die kansrijk worden geacht. Gedurende de looptijd komen er nieuwe projecten bij maar vallen er ook projecten af. De komende jaren gaan we aan de slag met deze projecten.
De gemeente Wijchen neemt in ieder geval deel in de volgende communities;

- De Nieuwe Winkelstraat: versterken van centrumgebieden en winkelcentra (sluit aan op Retailagenda Wijchen en Retaildeal).
- Logistieke expertise in regio Nijmegen: verdere regionale ontwikkeling en versteviging van de logistieke sector in de volle breedte (afronding Bijsterhuizen)

- Smart Business Parcs: Digitaal opensource netwerk van slimme sensoren om vraagstukken op het gebied van mobiliteit, beheer en veiligheid te verbeteren (Pilot Bijsterhuizen).
- Woningen voor expats en kenniswerkers in het Rijk van Nijmegen: voorzien in woonruimte voor pas afgestudeerden, jonge internationale kenniswerkers en studenten.
- Startup Nijmegen; Startup Nijmegen streeft naar een ecosysteem waar kennis en netwerken samenkomen om ideeën om te zetten in haalbare projecten en succesvolle ondernemingen. De focus ligt niet alleen op bedrijven voor hoogopgeleiden maar juist ook op bedrijven met personeel op MBO-niveau.

3.4 Ontwikkelagenda Inkomen

De door de raad in 2016 vastgestelde Visie op Werk & Inkomen (uitgangspunten voor uitvoering van de taken op het gebied van Werk & Inkomen) heeft tot een beleidsmatige vertaling geleid van de diverse "ontwikkelopgaven":
De vertaling naar de uitvoering gaat in 2018 stapsgewijs door. In de tweede helft van 2017 is in de uitvoering gestart met het integraal werken met één aanspreekpunt voor de klant voor inkomen en inkomensondersteuning.

- *De ontwikkeling van het doelgroepenbeleid:*
  We werken een doelgroepenbeleid uit waarbij we de acties koppelen aan de afstand tot de arbeidsmarkt die iemand heeft. Het in het vierde kwartaal van 2017 vast te stellen doelgroepenbeleid zullen wij begin 2018 implementeren in de uitvoering. In het derde kwartaal 2018 vindt een evaluatie plaats om de eerste effecten inzichtelijk te maken. Voor de uitvoering is een heronderzoeksplan opgesteld. Uitgangspunt hierin is om klanten beter te leren kennen en om ze adequaat, efficiënt te bedienen (minimaal in contact te blijven). Denk hierbij aan participatie, recht op voorzieningen als bijvoorbeeld minimabeleid en een stukje rechtmatigheid. Vanaf 2018 werkt de uitvoering volgens dit plan.
- *De ontwikkeling van het beleidsplan programmatisch handhaven:*
  Op basis van nieuwe fraudeverordening, die door de raad is vastgesteld in 2015, is in september 2017 een beleidsplan Programmatisch Handhaven opgesteld. In dit beleidsplan vindt onder andere de uitwerking plaats van het tegengaan van oneigenlijk gebruik en misbruik van voorzieningen. De rol van fraudepreventiemedewerker is hierin aangescherpt. In het vierde kwartaal vindt een evaluatie plaats om de effecten te meten.
- *De samenwerking met het WerkBedrijf:*
  De samenwerking met het Werkbedrijf ontwikkelt zich volop. Dit betekent ook dat op onderdelen nadere uitwerking en afstemming plaatsvindt om te komen tot een optimale samenwerking. Zeker nu we onze lokale mogelijkheden richting vrijwilligerswerk verder ontwikkelen. Dat geldt ook voor de ontwikkeling van integratie en participatie voor statushouders. Met het Werkbedrijf spreken we in regionaal verband over informatie-uitwisseling op kandidaatsniveau.
- *Thematische gesprekken vrijwilligersmarkt: In het eerste kwartaal van 2016 hebben* de eerste thematische gesprekken met uitkeringsgerechtigden plaatsgevonden ter voorbereiding op de Vrijwilligersmarkt. Evaluatie van dit proces (ook de verordening tegenprestatie) vindt nog in 2017 plaats. Op basis van de resultaten beoordelen we of en hoe we dit beleid kunnen voorzetten in 2018.
- *Ontwikkelopgave bijverdienen in de bijstand:*
  Een deel van de uitkeringsgerechtigden heeft inkomsten uit deeltijdwerk. In principe vullen wij het inkomen door middel van de bijstand aan tot bijstandsniveau. De gemeente Wijchen wil gebruik maken van de mogelijkheid om de inkomsten van uitkeringsgerechtigden tijdelijk tot een bepaald maximum vrij te stellen van deze verrekening. Daarvoor stellen wij een plan op.

Strekking van bovengenoemde beleidsmaatregelen leidt tot meer "grip" op de klant. Hierdoor leveren wij beter maatwerk wat in lijn is met de geformuleerde visie.

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
3.1.1	Evaluatie DVO's Werkbedrijf	December 2018
3.1.5	Evaluatie Kindregeling	April 2018
3.2.1	Revitalisatie Bedrijventerrein Wijchen Oost 2.0	Najaar 2017
3.3.3	Uitvoeren collegebezoeken	doorlopend

Wat kost het?

Overzicht van baten en lasten
In de onderstaande tabel zijn voor 2017 de cijfers van de geactualiseerde begroting opgenomen.

Financieel overzicht (x € 1.000)	**Begroting 2017**	**Begroting 2018**	**Meerjarenraming 2019**	**2020**	**2021**
Baten					
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	24	**370**	370	370	370
6.3 Inkomensregelingen	10.643	**10.367**	10.451	10.779	11.201
6.4 Begeleide participatie	0	**0**	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie					
Totaal baten	10.667	**10.737**	10.822	11.149	11.571
Lasten					
3.1 Economische ontwikkeling	347	**388**	338	338	338
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	89	**99**	103	104	105
6.3 Inkomensregelingen	13.898	**13.482**	13.098	12.741	13.539
6.4 Begeleide participatie	5.474	**5.016**	4.550	4.351	4.230
6.5 Arbeidsparticipatie	1.824	**2.181**	2.997	3.374	1.944
Totaal lasten	21.632	**21.165**	21.085	20.907	20.156
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**10.964**	**10.428**	**10.264**	**9.758**	**8.585**
Inzet bestemmingsreserves	-655	**-576**	532	787	0
Gerealiseerd resultaat	**10.310**	**9.852**	**10.796**	**10.545**	**8.585**

Specificatie inzet bestemmingsreserves:

AR: Algemene Reserve	-215	0	0	0
BR: Eenmalige middelen	25	25	110	0
BR: Exploitatie BREED	-200	0	0	0
BR: Herstructureringsplan BREED	-24	0	0	0
ER: WWB I-deel	-87	507	677	0
BR: Integratie en participatie statushouders	-75	0	0	0

Relevante beleidsnota's

Nummer raadsbesluit	Beleidsnota
03 RZ 043	Rapport Revitalisering Bedrijventerrein Wijchen – Oost
07 RZ 107	Economisch Beleidsplan
09 10847	Structuurvisie bedrijventerreinen en werklocaties)
11 4179	Regionaal programma bedrijventerreinen
13 RZ 148	Centrumvisie
14 AZ 003	Sterke werkwoorden regionaal werkbedrijf
14 AZ 032	Modulaire gemeenschappelijke regeling Rijk van Nijmegen
14 IZ 035	Armoedebeleid 2014
14 IZ 207	Armoedemonitor 2014
15 IZ 055	Strategisch arbeidsmarktbeleid Rijk van Nijmegen 'Werk is de uitkomst!, inclusief Wijchens maat- en meerwerk
16 2885	Lokaal beleidskader DVO 2016-2017
17 3 1977	Armoedebeleid 2017
12 944	Vestigingsbeleid bedrijventerrein Wijchen Oost
14 AZ 023	Innovatiefonds MKB
15 AZ 124	Innovatiefonds MKB (voortgang)
15 AZ 131	Beleidsnotitie detailhandel
16 IZ 139	Visie op Werk en Inkomen
17 3 2856	Retailagenda Wijchen: stand van zaken uitvoeringsagenda
17 3 3458	Start economisch netwerk

4 Onderwijs en ontplooiing

Algemeen
De samenleving is voortdurend in ontwikkeling. Stilstand betekent achteruitgang. De maatschappij is immers geen onveranderbaar gegeven. Op verschillende terreinen zijn op een bepaald moment veranderingen gewenst om ons leven prettiger en socialer te maken. Sociaal maatschappelijke ontwikkelingen treffen iedereen. Desondanks is het belangrijk accenten te leggen bij en aandacht te schenken aan kwetsbare individuen en groepen. Dit is noodzakelijk door een toename aan diversiteit aan leeftijden, generaties, etnische groepen, culturen, gezondheid, ontwikkeling en ontplooiing, inkomens en leefvormen in de lokale samenleving. Daarnaast speelt een steeds verdergaande individualisering van de maatschappij een rol, waarbij het gaat om aspecten als toenemende behoefte aan onder meer zelfstandigheid, sociale en fysieke mobiliteit, emancipatie en communicatie. Het gaat hier in alle gevallen om sociaal maatschappelijke ontwikkelingen. Het vormgeven en uitvoeren van het beleid hierbinnen vraagt om een duidelijke wisselwerking tussen overheid en burger. De kracht van de samenleving willen wij hierin ten volle benutten.

Missie/visie
Bij het opvoeden en opgroeien van kinderen is de aansluiting tussen leefmilieu en onderwijs voor een belangrijk deel bepalend voor de ontwikkelingskansen. De gemeente, de welzijnsorganisaties, zorgaanbieders en onderwijsinstellingen zijn samen verantwoordelijk voor het overbruggen van achterstanden om welke redenen dan ook en hebben de taak een nauw afgestemd aanbod voor jonge kinderen en hun ouders, maar ook voor tieners, jongeren en volwassenen te bieden. Met de Samenwerkingsstichting Kans & Kleur hebben wij als uitvloeisel van de zogenaamde krimpdiscussie in 2015 de afspraak gemaakt om de scholen voor primair onderwijs in onze kernen zoveel mogelijk te handhaven. Vrije tijd geeft gelegenheid voor ontspanning en vermaak. Daarnaast biedt het een belangrijke mogelijkheid voor ontmoeting van bevolkingsgroepen en generaties. Sociale samenhang en daarmee de kwaliteit van de leefomgeving is een belangrijk item waardoor mensen elkaar opzoeken en ondersteunen, maar ook wordt het plezier in het leven en wonen hierdoor versterkt.

Wat willen we bereiken?
Wijchen kent een uitgebreid scala aan voorzieningen op het terrein van onderwijs, ontplooiing en vrijetijdsbesteding. Wij streven naar een zo volledig mogelijk en passend aanbod. Hoewel de uitvoering en de kwaliteit van het onderwijs de verantwoordelijkheid is van de scholen, willen wij een bijdrage leveren aan de samenwerking tussen partijen die zich bezighouden met opgroeiende kinderen. Waarbij de ontplooiing van het kind voorop staat. Wij willen de ontwikkeling van scholen die zich willen verbreden, stimuleren. Ook het verenigingsleven, in het bijzonder de sport- en spelbeleving, bieden wij ondersteuning binnen financiële grenzen. Dit vanuit de belangrijke principes voor onze samenleving dat het clubleven verbroedert en sporten gezond is.

Maatschappelijke effecten van beleid
- Bevorderen van de leefbaarheid in kleine kernen;
- Dekkend voorzieningenaanbod in wijken en kleine kernen;
- Voldoende aanbod in wijken en kleine kernen om ontmoeting van inwoners mogelijk te maken;
- Een divers (programma)aanbod op het terrein van sport, kunst en cultuur voor een brede doelgroep;

- Een adequate afstemming en samenwerking op het terrein van onderwijs en zorg.

Speerpunten Onderwijs en ontplooiing

4.1	Brede scholen als ontmoetingsplaats.
4.2	Passend onderwijs
4.3	Faciliteren van (sport)verenigingen en van kunst en cultuur

4.1 Brede scholen als ontmoetingsplaats.

Wij geloven in 'de Brede school' als levendig centrum en ontmoetingsplek in de wijk. Waar scholen, peuteropvang en welzijnswerk samenwerken om tot een aanbod te komen waar de wijk behoefte aan heeft. Wij denken dat de diverse verenigingen met hun activiteiten daarbij een aanvulling kunnen zijn op het activiteitenaanbod. Wij willen het huidige aanbod van onderwijs in de kleine kernen handhaven, zolang de kwaliteit kan worden gewaarborgd. Er is wel een duidelijke afhankelijkheid met het wel of niet ontvangen van de kleine scholentoeslag. Het belang van het kind dient voorop te staan.

4.1.1 Brede School en combinatiefunctionarissen

De ontwikkeling van de Brede school blijven wij onderstrepen. Wij nemen hierbij echter niet meer een centrale positie in, maar vertrouwen en bouwen op de kracht van de samenleving. De maatschappelijke organisaties (scholen, peuteropvang, kinderdagopvang, sociaal cultureel werk, vrijwilligerswerk, zorgorganisaties) zullen hierin zelf de regie moeten voeren en creativiteit moeten tonen. Daar waar nodig ondersteunen wij.
Van toegevoegde waarde zien wij het opnieuw positioneren en beschrijven van de doelstellingen en activiteiten voor de combinatiefunctionarissen. Deze functionarissen zullen door de ontwikkeling van de brede scholen mede vorm en inhoud kunnen geven. De aansturing van deze functionarissen vindt plaats vanuit Kans en Kleur en in een enkel geval de bibliotheek. Wij kunnen hier een besluitende rol in vervullen door onze deelname aan de beleidscommissie brede scholen waarin beleid wordt voorbereid, en activiteiten worden besproken en vastgesteld. Het beleid voor de Brede Scholen stellen we vast in de LEA.

4.2 Passend onderwijs

Samen met de schoolbesturen voor primair en voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs geven we vorm aan de Wet Passend Onderwijs die in augustus 2014 is ingegaan. Uitgangspunt is het streven dat elk kind zo nabij als mogelijk en aangepast indien noodzakelijk plaats binnen het onderwijs en de kinderopvang/peuterspeelzaal krijgt. De feitelijke verantwoordelijkheid voor de inzet van het Passend Onderwijs ligt bij het onderwijsveld zelf. Met de schoolbesturen en andere maatschappelijke partners ontwikkelen we initiatieven om de aansluiting tussen opvang en onderwijs en de Sociale Wijkteams en daarmee de toegang tot zorg, zo goed mogelijk te organiseren en af te stemmen.

4.2.1 Samenwerking op lokaal en regionaal niveau

Hoewel scholen en samenwerkingsverbanden zelf verantwoordelijk zijn voor het organiseren en financieren van extra ondersteuning, hangt ondersteuning in het onderwijs nauw samen met zorg en voorzieningen binnen de Jeugdwet, de Wmo en Participatiewet. Wij vinden het daarom van belang om de zorgstructuren op scholen (vooral de Externe Zorg Teams) goed aan te laten sluiten op de Lokale toegangspoort (sociale wijkteams) door duidelijke afspraken te maken over de onderlinge communicatie en de inzet van ondersteuning en zorg. Zo moet duidelijk zijn wie vanuit de school verantwoordelijk is voor de afstemming met de sociale wijkteams en moeten beide

partijen op de hoogte zijn van de mogelijke vormen van te leveren ondersteuning en zorg. De verbinding tussen school en sociaal wijkteam is geborgd doordat de schoolmaatschappelijk werker zitting neemt in het sociale wijkteam en het EZT. Preventie en vroegsignalering zijn ook een belangrijk punt van aandacht. Alleen door goede afstemming kan zinvol invulling gegeven worden aan het principe "één huishouden, één plan, één regisseur". In 2017 zijn wij gestart met het project vroeg ambulant, dat betrekking heeft op een samenwerking tussen de sociale wijkteams en het onderwijs, waarbij vroegtijdig zonder beschikking ambulante ondersteuning kan worden ingezet. Op deze wijze krijgt vroegsignalering een ruimte en zijn scholen en de sociale wijkteams instaat om op basis van kleine of nog onduidelijke signalen snel deskundige ondersteuning in te zetten waardoor het kind thuis en op school zo goed mogelijk kan ontwikkelen en ontplooien

In het kader van Passend Onderwijs voeren wij met de andere gemeenten en de samenwerkingsverbanden op regionaal niveau op overeenstemming gericht overleg (OOGO) waarin wij de aansluiting tussen onderwijs en zorg met elkaar bespreken. Daarnaast zijn onderwerpen als leerlingenvervoer, thuiszitters, leerplicht en toeleiding naar werk in het kader van de Participatiewet ook onderdeel van deze afstemming. Bovendien moet vanuit de Jeugdwet OOGO gevoerd worden met het onderwijsveld. In 2017 zijn de projecten in het kader van het passend onderwijs voortgezet (o.a. Tijdelijke Opvang Locatie (TOL), School's Cool). In 2018 vind een voortzetting en doorontwikkeling van deze projecten van deze projecten plaats.

4.2.2 Leerlingen Speciaal onderwijs

In de raadsvergadering van 1 oktober 2015 heeft de raad de motie aangenomen om Kans en Kleur te verzoeken samen met betrokken partners en ouders een plan van aanpak op te stellen, gericht op (een pilot voor) realisatie van passende opvang en passend onderwijs in Wijchen voor kinderen van de Maartenschool en daarmee vergelijkbare scholen. De raad heeft dit plan van aanpak in de eerste helft van 2016 ontvangen. Dit plan blijft actueel. Voor elk kind wordt gekeken of het naar een school zo dicht mogelijk bij huis kan.

4.3 Faciliteren van (sport)verenigingen en van kunst en cultuur

Wijchen kent een rijk en bloeiend verenigingsleven. Dat willen wij graag zo houden. Onze verenigingen met de vele onmisbare vrijwilligers, leveren een grote bijdrage aan de sociale samenhang in onze gemeente. Wij willen (sport)verenigingen faciliteren en stimuleren om zelf met plannen en ideeën te komen. Waarbij we moeten voorkomen dat deze plannen of ideeën op voorhand stranden door het hanteren van allerlei formele regels. Maatschappelijke initiatieven steunen wij als deze meerwaarde bieden aan de Wijchense samenleving. Onze aandacht gaat onder andere uit naar degenen die door sociale uitsluiting of door lichamelijk of verstandelijke beperkingen niet aan sport kunnen doen.

De notitie sportstimulering is gedateerd en aan vervanging toe. Sinds de bezuinigingen in 2008 werd er door de raad geen budget meer vrijgemaakt en is er weinig geïnvesteerd in sportstimulering. Dit heeft als gevolg gehad dat er op dit moment geen recent beleid op sportstimulering is vastgesteld.
De raad heeft besloten vanaf 2016 weer structureel budget beschikbaar te stellen. Voor 2018 is een vernieuwde notitie sportstimulering gepland.

Kunst en cultuur zijn niet alleen zaken waar mensen plezier aan beleven, maar ze dragen ook bij aan sociale inclusie, en versterken het imago van Wijchen en de lokale identiteit. Wij willen het kunst- en cultuuraanbod behouden en we ondersteunen nieuwe initiatieven uit de samenleving die meerwaarde bieden aan de Wijchense samenleving.

Stichting Schaarweide kan volgens het raadsbesluit van 3 november 2016 het achterstallig onderhoud aan haar accommodatie weg werken. De stichting is betrokken

bij de discussie over versterking van de sociale structuur in kernen Bergharen-Hernen-Leur (zie 4.3.4). De uitkomst van die discussie en een eventueel raadsbesluit in vervolg hierop kan invloed hebben op hun renovatieplan.

4.3.1 Renovatieplan sportaccommodaties

Volgens het Renovatieplan Sportaccommodaties (RSA) zijn in 2018 vijf natuurgrasvelden aan renovatie toe. We keuren jaarlijks alle velden in oktober en verwachten ook nu dat de voor 2018 geplande renovaties met een jaar uitgesteld kunnen worden. Samen met Stichting Groene Grasvelden rekenen we de kosten voor toekomstige renovaties door. We besluiten in 2018 in hoeverre we de bijdragen van de deelnemende sportclubs kunnen aanpassen. We letten daarbij op type veld (kunstgras of natuurgras), de omvang van sportclubs en het aantal velden per sportclub. We leggen nadrukkelijk de relatie met de kwaliteit van het reguliere onderhoud.

4.3.2 Algemene subsidieverordening

We ronden het proces tot herijking van de Algemene subsidieverordening uit 2008 in het eerste kwartaal van 2018 af met een raadsbesluit tot invoering van de nieuwe verordening. Het raadsbesluit van 3 mei 2017 is hierbij leidend.

4.3.3 Uitwerking visie kasteel

In 2017 heeft de raad een richtinggevende uitspraak gedaan over het gebruik van het kasteel. In 2018 werken we de visie uit. Een van de elementen is het verbeteren van de zichtbaarheid van het Museum Kasteel Wijchen.

4.3.4 Versterking sociale structuur Bergharen-Hernen-Leur

De leefbaarheidsgroepen voor Bergharen en Hernen/Leur werken op basis van beslisnota 16-AZ-229 hun plannen uit voor de versterking van de sociale structuur in de kernen. Drie werkgroepen (zorg, onderwijs en sport & bewegen) werken de plannen uit, zodat ze leiden tot concrete voorstellen. De raad wordt regelmatig geïnformeerd over de voortgang en de inhoud.

Daarnaast is een MFA voor Batenburg in ontwikkeling. De bedoeling is op het terrein van vv Batavia een multifunctionele accommodatie (MFA) te realiseren voor dorpsactiviteiten, onderwijs en sport. De school (St. Jan Baptist), het dorpshuis (De Hostert) en de voetbalvereniging (vv Batavia) zullen hierin gehuisvest worden. In de raadscommissie van 5 oktober 2017 is het voorstel besproken. De gemeenteraad zal nog een definitief besluit nemen om budget beschikbaar te stellen voor de bouw van de MFA.

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
4.3.2	Vaststelling subsidieverordening	1e kwartaal 2018
4.3.3	Uitwerking visie kasteel	Vóór 2018 een uitgewerkt voorstel naar de raad. In 2018 uit te voeren.
4.3.4	Versterking sociale structuur Bergharen-Hernen-Leur	In december 2017 informatienota voor de raad.

Wat kost het?

Overzicht van baten en lasten
In de onderstaande tabel zijn voor 2018 de cijfers van de geactualiseerde begroting opgenomen.

Financieel overzicht (x € 1.000)	**Begroting 2017**	**Begroting 2018**	**Meerjarenraming 2019**	**2020**	**2021**
Baten					
3.4 Economische promotie	238	**249**	249	249	249
4.2 Onderwijshuisvesting	208	**223**	223	223	223
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	41	**41**	41	41	41
5.2 Sportaccommodaties	458	**416**	420	426	432
Totaal baten	**945**	**929**	**934**	**939**	**946**
Lasten					
3.4 Economische promotie	541	**408**	401	420	426
4.1 Openbaar basisonderwijs	260	**267**	268	270	271
4.2 Onderwijshuisvesting	2.139	**2.124**	2.315	2.141	2.183
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.409	**1.348**	1.360	1.380	1.405
5.1 Sportbeleid en activering	355	**355**	359	363	368
5.2 Sportaccommodaties	2.514	**2.490**	2.257	2.292	2.333
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	347	**417**	404	420	421
5.4 Musea	287	**281**	281	280	284
5.6 Media	725	**768**	764	777	790
Totaal lasten	**8.577**	**8.459**	**8.409**	**8.341**	**8.481**
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**7.632**	**7.530**	**7.475**	**7.402**	**7.535**
Inzet bestemmingsreserves	691	**137**	264	334	338
Gerealiseerd resultaat	**8.323**	**7.667**	**7.740**	**7.736**	**7.873**

Specificatie inzet bestemmingsreserves:

Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen	-15	-15	-15	-15
Afs.R: Centrale Sporthal	-184	-184	-184	-184
Afs.R: Kunstgrasveld Diosa	-27	-27	-27	-27
Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross	-5	-5	-5	-5
Afs.R: Sportzaal achterlo	-2	-2	-2	-2
BR: Renovaties Sportvelden	209	209	209	209
ER: Gymmaterialen	36	36	36	36
ER: Onderhoud Overige gebouwen	293	575	582	587
ER: Onderwijshuisvesting	-169	-323	-261	-261

- Voor de regeling Jeugdleerlingensubsidie Wijchense muziekverenigingen is het subsidieplafond 2018 vastgesteld op € 10.000.
- Voor de regeling subsidie Beeldende Kunst 2016-2019 is het subsidieplafond 2018 voor *receptieve kunstparticipatie* vastgesteld op € 20.000, voor *kunsteducatie* op € 5.000 en voor *expositieruimte* op € 10.000.
- Voor de regeling subsidie peuterplaatsen voorschoolse educatie is het subsidieplafond in 2018 € 172.000.
  Voor de regeling subsidie bijkomende kosten voorschoolse educatie is het subsidieplafond in 2018 € 30.000.

Relevante beleidsnota's

Nummer raadsbesluit	Beleidsnota
06 IZ 041	Discussienotitie Kunstbeleid, 30 november 2006
09 IZ 169	Evaluatierapport Brede scholen in Wijchen 2009
09 IZ 167	Een Heerlijkheid tussen Maas en Waal. Visie op toerisme in Wijchen 2009-2015
11 IZ 092	Algemene Subsidieverordening / versie 8 december 2011 Beleidsregel Subsidieverstrekkingen 2013 (College 20 augustus 2013 / 13-3516)
12 IZ 132	Renovatieplan Sportaccommodaties / RSA
13 IZ 155	Visie en Missie sociaal cultureel en educatief centrum 't Mozaïek
13 IZ 196	Beleidskader Investeringen Buitensportaccommodaties
14 IZ 199	Uitvoeringsdocument muziekonderwijs.
14 IZ 046	De bibliotheek van Wijchen. Lezen, leren en informeren voor iedereen. visie gemeente Wijchen op het bibliotheekwerk 2015-2019.
16 IZ 121	Nota speelbeleid
16 IZ 123	Uitvoeringsprogramma Kunstparticipatie
17 4 5581	*Opvang voor alle peuters!* Nota peuteropvang en voorschoolse educatie in Wijchen na de harmonisatie vanaf 2018. Regionale visie volwasseneneducatie en laaggeletterdheid Rijk van Nijmegen. Toeristische positionering Rijk van Nijmegen. Actualisering en vooruitblik 2021. Maart 2017. Notitie 'structureren en bevorderen jongerenparticipatie' 2006 Actueel leerplicht jaarverslag Actuele VSV-atlas Evaluatierapport Vrijwilligersplein Wijchen, maart 2009 Convenant VSV met afspraken tussen Rijk, gemeenten en scholen voor voortgezet onderwijs en beroepsonderwijs Lokaal Educatieve Agenda Wijchen 2011 Regionaal beleidsplan leerplicht 2016 – 2019

5 Ondersteuning en Zorg

Algemeen
Anders denken – Samen doen is het leidende thema van het Coalitieakkoord 2014-2018. We gaan verder met het beleid dat in 2010 is ingezet. Dat houdt ook in dat aandacht bestaat voor groepen van inwoners die het minder gemakkelijk hebben. Hierbij ligt de nadruk op gelijkwaardigheid, betrokkenheid en solidariteit. Waar kwetsbare mensen ons echt nodig hebben, moeten zij een beroep op ons kunnen doen. Daar horen bij het opkomen voor zwakkeren in de samenleving en het steunen van de belangen van hen die zichzelf onvoldoende kunnen laten horen. Het aanbod aan voorzieningen en activiteiten moet aansluiten op de vraag en behoeften van deze groepen. Dit vormt de basis voor dit programma.

Missie/visie
Iedere inwoner van Wijchen is zelf verantwoordelijk voor het invullen en vormgeven van zijn/haar leven met de bijbehorende rechten en plichten. In geval van een (tijdelijke) beperking op het terrein van wonen, welzijn, zorg en/of inkomen biedt de lokale toegangspoort (bestaande uit het Lokaal coördinatiepunt en de sociale wijkteams) de toegang tot noodzakelijke ondersteuning. Het bieden van noodzakelijke ondersteuning is gericht op het voorkomen van (een toename van) problemen op het vlak van gezondheid en maatschappelijke participatie en het vergroten van de zelfredzaamheid van de burgers van Wijchen.

Wat willen we bereiken?
Vanaf 2015 hebben wij er als gemeente een aantal fikse verantwoordelijkheden bij gekregen. Wij kunnen op het gebied van zorg en welzijn niet doorgaan zoals vroeger. Dat is onbetaalbaar geworden. Maar dat wil niet zeggen dat het er allemaal slechter op is geworden. Als we het goed aanpakken kan het zelfs beter worden! Daar gaan we voor. Ook in 2017. Wij hebben samen met onze maatschappelijke partners en inwoners een kernboodschap geformuleerd: Wijchen is een gemeente waar mensen oog hebben voor elkaar en samen dingen ondernemen. Waar buurtgenoten, familie en vrienden elkaar een handje helpen en met elkaar hun problemen proberen op te lossen. En waar als het echt nodig is, professionele ondersteuning en zorg dichtbij en eenvoudig te vinden zijn. Daar staan wij voor. Dat betekent wel dat er nog aardig wat moet veranderen, voordat we écht zo'n gemeente kunnen zijn.

Maatschappelijke effecten van beleid
- Versterking eigen kracht van burgers;
- Een passend aanbod van algemene en maatwerkvoorzieningen voor de inwoners van onze gemeente;
- Minder inzet op zware zorg;
- Betaalbare zorg en hulpverlening;
- Burgers die met passende ondersteuning langer zelfstandig kunnen wonen zonder in een sociaal isolement te raken;
- Heldere toegang tot de zorg en hulpverlening voor burgers

Speerpunten Ondersteuning en zorg

5.1	Met elkaar leven en zorgen
5.2	Bijdrage van maatschappelijk partners
5.3	Zorg dichtbij: sociale wijkteams
5.4	Preventie
5.5	Dorpsontwikkelingsplannen verder realiseren

De speerpunten 5.5 is verschoven vanuit programma 2, vanwege de nieuwe indeling in taakvelden.

5.1 Met elkaar leven en zorgen

Wij vinden het belangrijk dat we elkaar binnen onze gemeenschap weer weten te vinden in goede en in mindere tijden. In buurten, maar ook binnen families, vriendenclubs en verenigingen. Zorg en ondersteuning komen niet alleen van professionele hulp- en zorgverleners. Ook mantelzorgers kunnen op onze ondersteuning rekenen. Het persoonsgebonden budget blijft bestaan. Een groot deel van onze inwoners is gelukkig en gezond en heeft veel te bieden aan zijn of haar omgeving. Maar er zijn ook kwetsbare mensen, jong en oud, met problemen, die ondersteuning en hulp nodig hebben. Die krijgen zij dan ook. En dan is het enorm belangrijk dat er mensen in hun omgeving voor hen klaar staan. Wij willen een bijdrage leveren aan de totstandkoming van die saamhorigheid. Binnen het armoedebeleid is de zorg voor kinderen een speerpunt. Zodat ieder kind gelijke kansen krijgt.

5.1.1 Het bieden van schuldhulpverlening

We ondersteunen burgers bij het oplossen van hun financiële problemen. Hierbij hebben wij oog voor de mentale belasting die het hebben van (problematische) schulden voor iemand meebrengt. Wij zorgen voor een laagdrempelige toegang tot de schuldhulpverlening waarbij wij geen doelgroepen uitsluiten. Ook organiseren wij, in samenwerking met het sociale wijkteam, een integrale intake en werkwijze. Bij het oplossen van problemen denken en handelen wij integraal en ontschot.
Door in te zetten op preventie en vroegsignalering en daarin de samenwerking met ketenpartners op te zoeken (zoals MeerVoormekaar, Fibon, Sociaal wijkteam), voorkomen we dat inwoners (langdurig) afhankelijk worden van gemeentelijke ondersteuning en kunnen we de kosten van schuldhulpverlening beheersbaar houden. De in 2017 gestarte pilot voor kwetsbare jongeren met schulden loopt in 2018 door en wordt daarna geëvalueerd.

5.1.2 Mantelzorgondersteuning/informele zorg

Wij willen voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken door de vaak intensieve en jarenlange inzet die zij plegen om hun naaste te ondersteunen bij ziekte en beperkingen. Dit doen wij door groepsgewijze ondersteuning en individuele ondersteuning te faciliteren. Verder kijkt het Sociaal Wijkteam integraal naar de benodigde ondersteuning van de zorgvrager en de mantelzorger. Het gaat hierbij om het realiseren van een betrokken sociaal netwerk, een attente wijk, mogelijkheden van ontmoeting, zingeving, meedoen en respijtzorg om acute overbelasting bij de mantelzorger te voorkomen. We zorgen dat mantelzorgers die ondersteuning nodig hebben, zo goed mogelijk deze ondersteuning kunnen vinden in Wijchen.
Mantelzorgontvangers kunnen hun mantelzorger bedanken met een Mantelzorgwaardering (€ 150) die ze via het Sociaal Wijkteam kunnen aanvragen.
In 2018 kijken we of het huidige beleid rondom mantelzorgondersteuning nog aansluit bij wat inwoners en professionals nodig hebben. Dit doen we samen met betrokken partners en de samenleving.

5.1.3 Wonen en zorg

De afgelopen jaren hebben wij stevig geïnvesteerd op samenhangend beleid tussen welzijn, zorg en volkshuisvesting. Daardoor hebben wij nu een beter beeld van wat de komende jaren nodig is om inwoners met een ondersteuningsvraag passend te laten wonen. Dat leidt tot de volgende acties:

- Aanhoudende aandacht en bewustwording voor de eigen verantwoordelijkheid van inwoners. We vragen mensen om tijdig na te denken over hun toekomstige woonbehoeften, en waar het kan vanuit preventief oogpunt mogelijke aanpassingen te realiseren. Als gemeente hebben wij hierin een stimulerende rol. Zo biedt de gemeente Wijchen een blijverslening. Daarnaast bieden wij inwoners handreikingen om een beeld te geven van de mogelijkheden om passend te wonen.
- Samenwerking in het netwerk van wonen, zorg en welzijn. De gemeente is niet primair verantwoordelijk voor de uitvoering van het realiseren van woon-zorg voorzieningen, maar kan partijen wel met elkaar verbinden en de samenwerking faciliteren waar nodig. Dat doet zij onder meer in een netwerkoverleg tussen partijen betrokken bij woon-zorg vastgoed.
- Een faciliterende rol aannemen om concrete initiatieven mogelijk te maken die passen in onze visie op wonen en zorg. Dit pakken wij integraal op vanuit zowel volkshuisvesting en ruimtelijke ordening, als vanuit welzijn, zorg en gezondheid.

Zie ook paragraaf 2.5.1.

5.1.4 Aanbesteding en uitvoering taken Wmo nieuw en Jeugdwet

We hebben een integrale opgave geformuleerd om met ingang van 2018 te starten met een coöperatie van zorg en welzijn (nieuwe Wmo en jeugdhulp). De opgave wordt door deze coöperatie uitgevoerd met een populatie gebonden budget. Binnen dat budget kan geschoven worden, zodat mensen en middelen daar ingezet kunnen worden waar dat het meest tot zijn recht komt. We blijven samenwerken binnen de regio, maar nemen niet deel aan de regionale inkoop.
We realiseren ons dat het doorvoeren van de gewenste veranderingen en vernieuwingen tijd nodig hebben. We blijven sturen op de doelen die bereikt moeten worden door intensief gebruik te maken van de monitors en indicatoren, waarvan de ontwikkeling in 2015 is gestart, en de doorontwikkeling voortdurend plaatsvindt, ook in 2018.
We streven er naar de uitvoering van de Wmo-nieuw en Jeugd bewerkstelligen binnen de toegekende Rijksmiddelen. Als doelstelling hebben we ons gesteld om dit aflopend naar 2021 te realiseren. Uitgaande van het handhaven van het hedendaagse kwaliteitsniveau betekent dit een zeer forse uitdaging. Conform de systematiek Wet Buig achten we het vanuit risicobeheersing noodzakelijk om de haalbaarheid van de ombuiging financieel te dempen. Om een ombuiging in gang te zetten, is het in eerste instantie noodzakelijk om initiatieven te ontwikkelen en te initiëren om de ombuiging te faciliteren. Daartoe hebben wij in het incidentele perspectief voor de jaarschijf 2018 € 500k opgenomen. Het te verwachten positieve effect van de te nemen maatregelen is verwerkt in de jaarschijven 2019-2021 van het structurele perspectief.

5.1.5 Hulp bij het huishouden

Wij bieden hulp bij het huishouden aan mensen die niet langer in staat zijn om zelfstandig hun huishouden te organiseren. Van rijkswege is er in 2015 een forse korting toegepast op het budget voor hulp bij het huishouden. Om de afname van het budget af te dekken is toen gekozen voor een geleidelijke afbouw van de met inzet van HHT-middelen (middelen vanuit het rijk om werkgelegenheid in de zorg te behouden). Deze lijn willen wij in 2018 voortzetten.
De huidige raamovereenkomsten met de vier aanbieders van hulp bij het huishouden (Vérian, Actéon, Tzorg en LuciVer) zijn verlengd tot 1 juni 2018. Wij willen gebruik maken van de mogelijkheid om de raamovereenkomsten dan nog een keer met een jaar te verlengen tot 1 juni 2019. Een verlenging tegen de huidige tarieven zal niet mogelijk zijn. Wij willen de aanbieders van de hulp bij het huishouden een reële prijs betalen waarmee ze de kwaliteit en de continuïteit van de ondersteuning kunnen waarborgen.

Vaststelling van reële tarieven voor hulp bij het huishouden zal naar verwachting leiden tot uitzetting van de uitgaven in 2018. Ook het algemeen verbindend verklaren van de Cao vvt 2016-2018 (vermoedelijk april 2018) zal een kosten opdrijvend effect hebben. In deze Cao wordt voor huishoudelijke hulpen ('eenvoudige schoonmaak HH1') een nieuwe hogere loonschaal geïntroduceerd die gevolgen zal hebben voor de integrale kostprijs van hulp bij het huishouden.
In 2018 willen wij de HHT-regeling voortzetten. Dit is een algemene voorziening waarmee inwoners die ondersteuning nodig hebben zelf extra hulp bij het huishouden kunnen inkopen tegen betaling van een geringe bijdrage.
Ook willen wij onderzoeken of een pilot thuisondersteuning haalbaar is waarbij naast het schoonmaken de burger ook praktische ondersteuning krijgt bij het opruimen, administreren en verdere ondersteuning in de huishouding. Ondersteuning waarbij een belangrijk uitgangspunt is dat er samenwerking gezocht wordt met (vrijwilligers) initiatieven in de wijk.

5.2 Bijdrage van maatschappelijk partners

Om beter met elkaar te leren leven, schakelen we ook onze maatschappelijke partners in. Zij sporen onze inwoners aan om meer met elkaar te ondernemen, hun netwerk in te schakelen en te versterken. Om samen te werken aan leuke, sociale wijken. Daarbij zoeken zij aansluiting bij verenigingen, professionals en bij de initiatieven die er al zijn. Want gelukkig gebeurt er al heel veel moois in onze gemeente.

5.2.1 WijWijchen: online dorpsplein en sociale kaart

WijWijchen is een online platform bedoeld om inwoners met elkaar in contact te brengen. Hiermee willen we de zelfredzaamheid van inwoners versterken. De samenleving organiseert al veel activiteiten zelf, maar inwoners weten deze niet altijd te vinden.

Op WijWijchen lezen bezoekers verhalen van buurtbewoners, vinden hier initiatieven bij hen in de buurt, en kunnen hier hulpvragen plaatsen en/of beantwoorden. Ook zien zij welke activiteiten en organisaties te vinden zijn in hun buurt, maar ook elders in Wijchen. WijWijchen wordt gedragen en bijgehouden door een groep enthousiaste vrijwilligers (de zogenaamde buurtverbinders), met ondersteuning van MeerVoormekaar.

WijWijchen maakt sinds de lancering een gestage groei door van het aantal bezoekers en berichten. In 2017 is de sociale kaart toegevoegd aan WijWijchen. De sociale kaart was voorheen afzonderlijk te vinden op de website van MeerVoormekaar. Door de sociale kaart te integreren in WijWijchen krijgen inwoners nog makkelijker inzicht in het totale aanbod van informele initiatieven (bijv. buurtkookclubs en wandelgroepen) én georganiseerde activiteiten (bijv. activiteiten van sportclubs en in dorpshuizen).

5.3 Zorg dichtbij: sociale wijkteams

Vanaf 2015 hebben we als gemeente te maken met stevige bezuinigingen op zorg. Als onze inwoners echter meer zelf en samen doen, met familie en omgeving, hoeven we ook minder snel een beroep te doen op zorg. Wat dat betreft kijken wij voortaan anders naar zorgaanvragen dan voorheen. Over de hele linie hebben wij minder zorg te verdelen. Die zorg moet dus terecht komen bij de mensen die deze het hardst nodig hebben. De hulp- en zorgverleners die er nu zijn, zijn er in de toekomst ook. Alleen kijken zij anders en breder naar wat iemand nodig heeft. Niet alleen vanuit hun eigen specialisme. Zij werken intensief met elkaar samen, dicht bij onze inwoners. Om die reden werken wij met sociale wijkteams, die een laagdrempelig aanspreekpunt vormen voor onze inwoners.

5.3.1 Lokale toegangspoort

We blijven de huidige kennis en ervaring inzetten om de sociale wijkteams verder te ontwikkelen. Daarnaast wordt er nadrukkelijk ruimte gemaakt voor de ontwikkeling van collectief en preventief aanbod. In 2018 is er sprake van één integrale toegangspoort tot zorg en ondersteuning. Vraagwijzer, onderdeel zorg, is geïntegreerd in deze toegang.

Hiervoor hebben we twee locaties: ’t Mozaïek en Noorderlicht. Uiteraard is de brede lokale toegangspoort niet de enige toegang tot de zorg. De toegang tot bepaalde spoedeisende of specialistische zorg kan zoals dat nu ook het geval is eveneens via de huisarts, de jeugdarts en de medische specialist verlopen. Ons streven is om deze andere ingangen van de zorg goed aangesloten te krijgen op de lokale toegangspoort.

5.4 Preventie

Waar wij samen met onze maatschappelijke partners aan werken, is dat er uiteindelijk minder vraag naar zorg komt. Preventie is daarbij van groot belang met het aloude motto in gedachte: ‘voorkomen is beter dan genezen’. Want hoe minder zorg, hoe beter het leven. Zo simpel is het. Dat begint bij mensen die oog hebben voor elkaar.

5.4.1 Bevorderen publieke gezondheid

De acties die wij binnen het preventieve gezondheidsbeleid willen uitvoeren hebben betrekking op:

- Het stimuleren van mensen bij het nemen van hun eigen verantwoordelijkheid waar het gaat om het voorkomen van gezondheidsproblemen en het zo gezond mogelijk blijven. Gezondheid zien we als het vermogen van mensen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven. We werken wijkgericht aan preventief gezondheidsbeleid, zoals in het project ‘SameNoord: gezondheidsaanpak met gezinnen in Wijchen Noord’. We faciliteren waar nodig initiatieven uit de samenleving, zoals vanuit Wijchen Gezond.
- Het bevorderen van samenwerking tussen de eerstelijnsgezondheidszorg en de openbare gezondheidszorg en het creëren van een structuur die meer samenhang en afstemming bij preventie realiseert tussen de verschillende aanbieders of andere betrokkenen, zoals de Sociale Wijkteams;
- Monitoring, waarbij wij beschikken over een systeem van wijk-/gebiedsanalyses over gezondheid, het zo goed mogelijk in beeld brengen van de kosten van zorg en preventie, en het inzicht krijgen in het resultaat van preventie in relatie tot de zorgkosten;
- Het borgen van goede zorg en ondersteuning, o.m. door het maken van afspraken met zorgverzekeraars.

5.4.2 Preventie en de lokale toegangspoort

Met de Sociale Wijkteams denken wij vroegtijdig de behoefte aan maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp en jeugdzorg en preventief gezondheidsbeleid te kunnen vaststellen. De basis hiervoor is het wijknetwerk. Dit bestaat uit de huisarts en andere eerstelijnsgezondheidszorg, school, jeugdgezondheidszorg, vrijetijdsclubs, sportverenigingen, georganiseerd vrijwilligerswerk en WijWijchen. Het wijknetwerk is het voertuig voor de focus op de vitale samenleving. Hier worden enkelvoudige vragen beantwoord en organiseren mensen zelf, al dan niet met ondersteuning van professionals, activiteiten voor buurtbewoners of voor alle inwoners van Wijchen. In Wijchen zijn er verschillende bestaande, niet vastomlijnde wijknetwerken met een eigen dynamiek. Het wijknetwerk zorgt in relatie tot de ondersteuning- en zorgstructuur voor:

- De signalering en, wanneer nodig, doorgeleiding naar het sociaal wijkteam;
- De uitvoering van preventieve en ondersteuningstrajecten.

Binnen de structuur van de lokale toegangspoort is preventie benoemd als een van de kernfuncties. We gaan de preventiestructuur in Wijchen in 2018 verder versterken.

5.4.3 Preventie en bewust wonen en valpreventie

De in 2014 gestarte bewustwordingscampagne “Bewust Wonen Wijchen” is nu een reguliere taak van de welzijnsinstelling. In combinatie met valpreventie willen wij zorgen dat mensen zelf actie ondernemen om hun huis in een vroegtijdig stadium zo veilig en comfortabel mogelijk te maken. Dit kan in de toekomst valpartijen en beroep op zorg voorkomen. De ernst van het probleem rond vallen bij ouderen blijkt landelijk uit het grote aantal doden, ziekenhuisopnamen, Spoedeisende hulpbehandelingen (SEH) en de

hoge directe medische kosten. Valongevallen zijn de meest voorkomende oorzaak van letsel door een ongeval bij ouderen. Wij nemen binnen de campagne rond valpreventie een faciliterende rol in.
Sinds 2015 is er extra aandacht voor het langer zelfstandig wonen met dementie. Het aantal mensen met dementie neemt fors toe. Bovendien blijft deze groep steeds vaker thuis wonen. Mantelzorgers (partner, kinderen) nemen het leeuwendeel van de zorg voor mensen met dementie op zich. Ook zij hebben passende ondersteuning nodig. MeerVoormekaar speelt hierbij een belangrijke rol.

5.4.4 Preventie en jongeren

MeerVoormekaar voert voor ons het jongerenwerk uit. Het jongerenwerk richt zich op preventie, signalering, ambulant jongerenwerk en individuele begeleiding. Hiermee hebben ze een aansprekend en vernieuwend aanbod voor jongeren in de leeftijdsgroep van 10-23 jaar met specifieke aandacht voor de 11 tot 17 jarigen, die mogelijkerwijs door hun levensfase, eigen cultuur en gedrag het contact met de samenleving verliezen of dreigen te verliezen gecreëerd. De komende jaren staan in het teken van het verankeren van deze werkwijze en methodes en het blijven zorgen voor een goede aansluiting op het voorveld, de tweedelijnsvoorzieningen en het Sociale Wijkteam. Uiteindelijk moet deze inzet leiden tot een vermindering van aanspraken op zware en dure zorgtrajecten door jongeren en hun ouders. MeerVoormekaar maakt gebruik van de vindplaatsen waar jongeren bijeenkomen die niet of minder zelfredzaam zijn, dan wel het risico lopen tot deze groep te gaan behoren. Hiermee willen ze jongeren versterken in hun kracht zodat ze zo zelfstandig mogelijk op kunnen groeien en waarbij ze, indien nodig, een beroep kunnen doen op het welzijnswerk. Dit vraagt om een voortdurende investering zodat deze jongeren en groepen goed in beeld blijven en aangehaakt blijven. Ook deze inzet is gericht op het voorkomen van dure en zware vormen van ondersteuning en zorg. Het vroegtijdig signaleren voorkomt mogelijke uitval. Tevens is van belang een goede afstemming met de overige partners te hebben (Sociale Wijkteam, Politie). Met deze aanpak beoogt MeerVoormekaar overlast te voorkomen of te verminderen.

MeerVoormekaar biedt preventief opvoedondersteuning. Deze opvoed-EHBO is laagdrempelig en vrij toegankelijk beschikbaar en bedoeld om snel in te kunnen zetten om lichte problematieken op te lossen en zwaardere problematieken te voorkomen. Daarnaast hebben zij collectief aanbod dat ze aanbieden via het primair en voortgezet onderwijs. Hierbij valt te denken aan social media training, drugs en alcohol gebruik onder jongeren en omgang met pubers.

5.4.5 Preventie en eenzaamheid

Doordat mensen steeds langer zelfstandig thuis blijven wonen, neemt de kans toe dat mensen zich eenzaam voelen. Iedereen kan zich eenzaam voelen, los van opleiding, leeftijd, achtergrond of status. Ongeveer 10% van de Nederlanders is ernstig eenzaam en voelt dat het een dagelijkse last is. Een last dat leidt tot terugtrekken uit het sociale leven, tot gezondheidsklachten, een groter beroep op zorg en uiteindelijk tot een groot overlijdensrisico.
Voor het signaleren van eenzaamheid heeft MeerVoormekaar een meldpunt ingericht van waaruit extra interventies worden ingezet. In 2018 werken we aan de thema's die medio 2017 zijn geformuleerd tijdens bijeenkomsten met inwoners en organisaties rond het thema eenzaamheid. MeerVoormekaar heeft hierin een belangrijke rol.

5.5 Dorpsontwikkelingsplannen verder realiseren

Alle kernen hebben de laatste jaren zelf een dorpsontwikkelingsplan tot stand gebracht. In de komende periode gaan we samen met de inwoners aan de slag om deze plannen stap voor stap verder te realiseren.

5.5.1 Snel internet in het buitengebied

Medio 2015 heeft de gemeenteraad ingestemd met een proef voor supersnel draadloos internet in het buitengebied. Begin 2016 is het project van start gegaan. Voor dit proof of concept project verstrekt de gemeente de Stichting Glasvezel Wijchen een bedrag van € 100.000,-. Europa heeft aan de stichting ook subsidie van € 40.000 toegekend. Het ZLTO heeft aangegeven geen subsidie te verstrekken. De pilot beslaat een periode van 2 jaar. In deze periode sluit de stichting ca. 30 particulieren en 20 bedrijven in het buitengebied en op de bedrijventerreinen aan op een draadloos netwerk. Het doel is dat bij een succesvolle proef een marktpartij de installatie overneemt en verder uitbreidt. De proef is geslaagd als:

a. Aan de aangesloten deelnemers een gemiddelde symmetrische snelheid van 200 Mbps (minimaal 75 Mbps en maximaal 250 Mbps) geleverd kan worden en;
b. Gedurende de looptijd van het project de aangeboden diensten via de draadloze verbindingen of de achterliggende internetverbindingen 98% van de tijd (24 uur/365 dagen / minimum 97% en maximum 99,99%) beschikbaar zijn en;
c. De vertraging van datacommunicatie-verbindingen gemiddeld 8 ms is (maximum 15 ms en minimum 1 ms)

Medio 2017 had de stichting 65 aanmeldingen voor aansluitingen. Daarvan waren er 33 gerealiseerd. De aansluitingen in Bergharen en Niftrik zijn aangesloten. Met de dimensionering van de aansluitingen in Batenburg, Alverna en Leur is men nu bezig. In eerste instantie is het merendeel van de bedrijven aangesloten. De particulieren zijn nu aan de beurt.

Kwaliteit
De kwaliteit van de gerealiseerde verbindingen is erg goed te noemen. De gebruikers van de gerealiseerde verbindingen zijn over het algemeen tevreden over de behaalde internetsnelheid (100 mb).

Het aantal storingen was in het begin hoog maar met de opgedane ervaringen over de oorzaken kunnen die nu voorkomen worden. De voornaamste oorzaak van storingen blijkt het wegvallen van stroom te zijn. Deze problemen zijn opgelost.

Om de gebruikers te ondersteunen is er een helpdesk opgezet. Deze helpdesk is van maandag t/m vrijdag geopend van 9:00 tot 20:00 uur en op zaterdag en zondag van 9:00 tot 14:00 uur.

In het voorjaar van 2018 eindigt de pilot, dan wordt ook de balans opgemaakt. In de overeenkomst is vastgelegd dat bij een succes SGW de installatie probeert onder te brengen bij een marktpartij.

Ontwikkelingen
In 2012 heeft een werkgroep van vertegenwoordigers van de leefbaarheidsgroepen in het buitengebied en de gemeente Wijchen op verzoek van uw raad de mogelijkheden van verglazing van het buitengebied verkend. Marktpartijen zijn benaderd en de mogelijkheden voor gemeentelijke ondersteuning onderzocht. De marktpartijen wilden niet investeren in het buitengebied en overheidssteun bleek door Europese regelgeving (toen) niet mogelijk.

In 2014 hebben 9 gemeenten in de regio Rivierenland zich verenigd en een projectbureau opgericht om namens de regio de mogelijkheden te onderzoeken. Het idee erachter was om door schaalvergroting een aantrekkelijker partner te zijn voor initiatieven uit de markt. Ook dat bleek niet te lukken. Feitelijk zijn er maar twee marktspelers (KPN en Ziggo). Zij hebben geen commerciële belangen bij een ontsluiting.

In 2016 heeft het projectbureau regio Rivierenland bij Europa het verzoek ingediend om zelf te mogen investeren in de uitrol van een glasvezelnetwerk in hun buitengebied. Onlangs hebben zij hiervoor groen licht ontvangen. Dit betekent dat men nu kan starten met de voorbereidingen voor de realisatie, waaronder middelen genereren, aanbestedingen voorbereiden en afnemers benaderen.

In aansluiting op dit initiatief hebben de gemeenten Wijchen en Overbetuwe het initiatief genomen om te onderzoeken of we voor de regio Arnhem-Nijmegen ook kunnen komen tot een dergelijke organisatie. Verkennende gesprekken hebben er toe geleid dat de regiogemeenten daar in het najaar van 2017 een voorstel hebben voorgelegd. Voortgang in deze is afhankelijk van de uitslag.

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
5.1.3	Besluit over Blijverslening, ingang 2017	Juni 2017
5.1.4	Invoering populatie gebonden bekostiging Wmo en jeugdhulp	1 januari 2018
5.4.1	SameNoord: gezondheidsaanpak met gezinnen in Wijchen Noord, procesrapportages	Dec 2017, 2018, 2019
5.5.1	Proef draadloos internet buitengebied	April 2018

Wat kost het?

Overzicht van baten en lasten
In de onderstaande tabel zijn voor 2018 de cijfers van de geactualiseerde begroting opgenomen.

Financieel overzicht (x € 1.000)	**Begroting 2017**	**Begroting 2018**	**Meerjarenraming 2019**	**2020**	**2021**
Baten					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	21	**30**	30	31	31
6.2 Wijkteams	1	**1**	1	1	1
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	977	**900**	900	900	900
7.1 Volksgezondheid	34	**34**	35	33	33
Totaal baten	**1.032**	**965**	966	965	965
Lasten					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.716	**3.514**	2.629	2.648	2.667
6.2 Wijkteams	1.516	**1.302**	1.306	1.312	1.316
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.931	**1.827**	1.836	1.875	1.893
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	5.944	**7.309**	7.211	7.246	7.340
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	8.372	**8.115**	7.621	7.349	7.159
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	333	**390**	391	392	393
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	192	**368**	369	371	374
7.1 Volksgezondheid	1.395	**1.516**	1.491	1.503	1.513
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	5	**0**	0	0	0
Totaal lasten	**23.405**	**24.341**	**22.854**	**22.698**	**22.656**
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	22.372	**23.376**	**21.888**	**21.733**	**21.691**
Inzet bestemmingsreserves	-1.035	**12**	687	914	593
Gerealiseerd resultaat	**21.337**	**23.388**	**22.575**	**22.647**	**22.284**

Specificatie inzet bestemmingsreserves:

Afs.R: Arbomaatregelen SCEC	-9	-9	-9	-9
Afs.R: Kulturhus Bergharen	-42	-42	-42	-42
Afs.R: MFA Huurlingsedam	-11	-11	-11	-11
Afs.R: Verduurzaming mozaïek	-23	-23	-23	-23
BR: Implementatie Transities WMO	-21	-15	0	0
BR: Taakstelling HH middelen 2016	-17	0	0	0
ER: Onderhoud Overige gebouwen	-166	662	673	677
ER: Uitvoering WMO beleidsplan	-100	-75	-75	0
ER: 2D's WMO-Jeugd	400	200	400	0

Relevante beleidsnota's

Nummer raadsbesluit	Beleidsnota
17 5 3898	Invoering populatiegebonden bekostiging Wmo en jeugdzorg per 1-1- 2018
17 7639	Jaarrapportage wmo en jeugd 2016
16 3804	Houtskoolschets populatiegebonden bekostiging
16 461	Cliëntervaring, Benchmark en kwaliteit Wmo en Jeugd
16 3947	Beleidsplan schuldhulpverlening 2016-2020
16 438	Vrijwilligerswerk en makelaarsfunctie
16 IZ 134	Beleidsplan Wmo-Jeugd-Gezondheid 2016-2019
16 IZ 128	Populatie gebonden bekostiging
16 IZ 127	Wonen en zorg in de gemeente Wijchen
15 IZ 091	Taakstelling hulp bij het huishouden 2016
15 IZ 087	Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling
15 RZ 080	Uitgangspunten voor regionale aanbesteding doelgroepenvervoer
15 IZ 078	Evaluatie Wmo en jeugdbeleid 2012-2015
15 IZ 075	Uitvoering Huishoudelijke Hulp Toelage
15 IZ 056	Langer zelfstandig wonen met dementie
15 IZ 052	Gegevensbescherming Sociaal Wijkteam Wijchen
15 IZ 051	Lokale toegangspoort, evaluatierapport 2014 Sociale Wijkteams
15 IZ 049	Resultaten inkoop en subsidie nieuwe Wmo en Jeugdzorg 2015
14 IZ 042	Advies en meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling 'Veilig thuis Gelderland Zuid'
14 IZ 006	Inkoop en subsidiemodel Transitie Jeugd en AWBZ regio Nijmegen
14 IZ 208	Lokale toegangspoort in Wijchen
13 IZ 190	Transitiearrangement jeugd regio Nijmegen
13 IZ 180	Beleidsnota "Kracht door verbinding", ontwikkelopgaven voor de transities Jeugdzorg en AWBZ-taken
12 IZ 123	Regionale visienotitie "Transformeren en integreren", kaders transitie AWBZ-begeleiding en jeugdzorg Rapportage Quickscan dementiebeleid Wijchen: "Van een oerwoud naar…. door de bomen het bos zien" (DAZ, 2012) Basisnotitie mantelzorg (2006). Verdiepend tevredenheidsonderzoek onder mantelzorgers in de gemeente Wijchen (SGBO, nov 2009)

6 Mobiliteit en Infrastructuur

Algemeen
Dit programma beschrijft de mobiliteit en de fysieke infrastructuur van de openbare ruimte van de gemeente Wijchen.

Missie/visie

- *Mobiliteit en bovengrondse infrastructuur*
  De missie van ons verkeers- en vervoersbeleid is in het GVVP I verwoord als "kwaliteit in mobiliteit". De visie hierbij is om een doelmatig, veilig, duurzaam en samenhangend verkeers- en vervoersysteem te realiseren. Een systeem dat noodzakelijk is om de bereikbaarheid te garanderen van Wijchen en haar omringende kernen Alverna, Leur, Hernen, Bergharen, Batenburg, Niftrik en Balgoij. Dit geldt voor alle vormen van verkeer.
  De inwoners en de bezoekers van Wijchen stellen steeds hogere eisen aan de omgevingskwaliteit en aan de leefbaarheid. Daarom is voor de vitaliteit van Wijchen een goede infrastructuur van groot belang. Wij moeten condities scheppen voor een aantrekkelijk Wijchen, zodat het ook in de toekomst goed wonen, werken en recreëren is in onze gemeente.

- *Ondergrondse infrastructuur (riolering en duurzaam waterbeheer)*
  Voor het inzamelen, transporteren en verwerken van afvalwater, hemelwater en grondwater draagt de gemeente zorg. Deze zorgplicht is gedefinieerd in de Wet Milieubeheer (artikel 10.33) en de Waterwet (artikel 3.5 en 3.6). Samen met de overige waterbeheerders (rijk, provincies en waterschappen) geeft de gemeente invulling aan het kwalitatief en kwantitatief waterbeheer. In het verbrede Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022 (vGRP) is de gemeentelijke zorgplicht nader uitgewerkt. In programma 1 zijn de ruimtelijke en milieuaspecten van duurzaam waterbeheer verwerkt.

- *Integraal wijkbeheer*
  Om het woon- en leefgenot in Wijchen te handhaven en te versterken is het beleid gericht op het scheppen van goede randvoorwaarden waarbij ook inwoners en verenigingen worden aangemoedigd te participeren in het beheer. Een schone, functionele, duurzame en veilige openbare ruimte en woonomgeving spelen daarin een vooraanstaande rol.

Wat willen we bereiken?
De bereikbaarheid via het nationale wegennet is goed en zelfs verbeterd. Het openbaar vervoer in Wijchen is consistent maar een optimalisatieslag voor het verbeteren van de bereikbaarheid, van auto, fiets en openbaar vervoer in Wijchen van en naar de omliggende steden en dorpen blijft een streven.
Voor het nakomen van de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater streeft de gemeente naar kwalitatief en kwantitatief goed functionerende voorzieningen. Dit betekent enerzijds voorzieningen van voldoende capaciteit, anderzijds van in goede staat verkerende voorzieningen.
Met integraal wijkbeheer wordt een bijdrage geleverd aan een aantrekkelijke woonomgeving, waarin het duurzame groene karakter wordt gewaarborgd.

Maatschappelijke effecten van beleid

- Optimale bereikbaarheid van en binnen Wijchen voor auto, fiets en openbaar vervoer. Wij zetten ons in voor een optimale bereikbaarheid, van auto, fiets en openbaar vervoer in Wijchen van en naar de omliggende steden en dorpen. De barrièrewerking van het spoor verdient een toekomstbestendige en veilige oplossing, waarbij een tunnel een optie is.
- Verbeteren van de doorstroming en de verkeersveiligheid in Kerkeveld. De doorstroming en de veiligheid in Kerkeveld verbeteren.
- Aantrekkelijk winkelklimaat door gratis parkeervoorzieningen in het centrum. Terugdringen van de parkeerproblemen in de wijken. Wij blijven voorstander van onbetaald parkeren in het centrum. In bestaande wijken wordt samen met de inwoners bekeken of en zo ja hoe bestaande parkeerproblemen aangepakt kunnen worden.
- Naleving van de verkeersregels door toezicht en handhaving. Toezicht en de handhaving van verkeersregels in wijken en buurten blijven noodzakelijk. Verbeteren verkeersveiligheid bij de basisscholen door het treffen van attentie verhogende en gedragsmaatregelen. Bij basisscholen worden maatregelen uitgevoerd om de weggebruiker beter te attenderen op de aanwezigheid van de basisscholen.
- Bescherming van de volksgezondheid en het milieu tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. Uitgangspunten zijn: voorkomen van verontreiniging van bodem, grond- en oppervlaktewater, van persoonlijke en materiële schade door overlast als gevolg van afval-, hemel- en grondwater.
- Het integrale beheer van de openbare ruimte. In de wijken en kernen wordt het onderhoud van groenvoorzieningen, openbare verlichting, riolering, kunstwerken, wegen en reiniging integraal uitgevoerd op basis van beeldkwaliteit. Leefbaarheidsgroepen, bewoners, etc. worden hierbij actief betrokken.

Speerpunten Mobiliteit en infrastructuur

6.1	Verbeteren treinverbindingen omringende plaatsen
6.2	Verbeteren doorstroming en veiligheid Kerkeveld
6.3	Parkeren
6.4	Verkeersveiligheid en handhaving regels
6.5	Het integrale beheer van de openbare ruimte (IBor)

6.1 Verbeteren treinverbindingen omringende plaatsen

Wij zetten ons in voor een optimale bereikbaarheid van Wijchen van en naar de omliggende steden en dorpen. Met de komst van Regiorail is het openbaar vervoer naar Arnhem en Nijmegen sterk verbeterd. Maar de doorstroming vanuit Wijchen houdt niet op bij de brug over de Maas. Vooral de doorstroming naar Brabant blijft een knelpunt, zowel via de weg als over het spoor. Het is gewenst dat er overleg komt met de gemeenten in de regio Brabant om de mogelijkheden samen te onderzoeken.
De barrièrewerking van het spoor in de kern Wijchen verdient een toekomstbestendige en veilige oplossing, waarbij een tunnel een mogelijkheid is. In 2016 is besloten dat het niet haalbaar is om dit op korte termijn uit te voeren. Doordat de noodzaak tot ondertunneling niet is aangetoond, is van cofinanciering geen sprake. Dit vraagstuk wordt weer actueel, indien de plannen voor een dubbel spoor op de Edithbrug concrete vormen aannemen.

6.1.1 Realisatie project stationsomgeving en Stadsregiorail
De verbetering van de Stationsomgeving is nodig vanwege de komst van de StadsregioRail met een hoger treinfrequentie naar Nijmegen en Arnhem. Dit zorgt voor meer treinreizigers. De herinrichting van de stationsomgeving omvat het stationsplein, de parkeergarage voor auto's en fietsen, de openbare ruimte aan de noordzijde en de kwalitatieve verbinding tussen het station en centrum. De afronding van de herinrichting van het stationsplein vindt plaats in 2018. Door de komst van StadsregioRail rijdt sinds december 2016 gedurende de hele dag 4x per uur naar Nijmegen en Arnhem.

6.1.2 Besluitvorming onderzoek spoorse doorsnijding
In de raadsvergadering van april 2016 heeft de raad het onderzoek gepresenteerd naar nut en noodzaak van een ongelijkvloerse doorsnijding van het spoor. De conclusie is dat noodzaak niet is aangetoond, waardoor o.a. ProRail hiervoor geen cofinanciering beschikbaar stelt. Wel blijft de wens tot een ongelijkvloerse doorsnijding van het spoor bestaan. Mogelijk dat in de toekomst, wanneer een verdubbeling van het spoor bij de Edithbrug concreet is, ProRail wel cofinanciering beschikbaar stelt, waarmee de ondertunneling haalbaar kan blijken.

Indicator	Werkelijk 2016	Werkelijk 2017	Verwacht 2018
6.1.1 Verhoging treinintensiteiten van/naar Nijmegen	4x per uur in brede spits van/naar Nijmegen	4x per uur in van/naar Nijmegen	4x per uur in van/naar Nijmegen

6.2 Verbeteren doorstroming en veiligheid Kerkeveld
In Kerkeveld is onderzoek gedaan naar mogelijkheden om de verkeersdoorstroming en de verkeersveiligheid te verbeteren. Op basis van deze onderzoeken, heeft de raad in februari 2017 besloten niet in te stemmen met de aanleg van een tweede ontsluiting. In plaats daarvan heeft een vervolgonderzoek plaatsgevonden hoe de doorstroming en de verkeersveiligheid op een alternatieve manier te verbeteren is. Dit onderzoek is in 2017 afgerond en ter kennisgeving van de raad aangeboden. Aansluitend is een voorstel met te realiseren maatregelen ter besluitvorming aangeboden. Dat zijn maatregelen om de snelheid terug te dringen, de toegang van de wijk te verbeteren en de schoolomgeving veiliger te maken.

6.3 Parkeren
Wij blijven voorstander van onbetaald parkeren in het centrum. In bestaande wijken wordt samen met de inwoners bekeken of en zo ja hoe bestaande parkeerproblemen aangepakt kunnen worden. Daarbij moet rekening gehouden worden met een gezond evenwicht tussen 'groen en grijs'.

6.3.1 Parkeren in het centrum continueren
In het centrum van Wijchen blijven we parkeren nauw in ogenschouw houden, gezien de ontwikkelingen in de Oostflank en bij het station.

6.3.2 Parkeren (en opladen) van elektrische auto's
In de EnergieAgenda van het kabinet is aangekondigd dat in 2035 geen auto's meer worden verkocht die rijden op fossiele brandstof. Ook Frankrijk, Groot Brittannië en Noorwegen hebben een soortgelijke ambities. De autofabrikanten spelen hierop in, er komen steeds meer (betaalbare) elektrische auto's met steeds grotere actieradius op de markt. Kortom, de toekomst is elektrisch. De gemeente Wijchen faciliteert sinds een paar jaren het elektrisch rijden en heeft inmiddels 17 laadpalen gerealiseerd. Het aantal transacties neemt jaarlijks toe. Elektrische rijders uit Wijchen kunnen een verzoek indienen voor een nieuwe laadpaal bij Allego. Als zij de aanvraag (ofwel een nieuwe locatie)na toetsing goedkeuren, wordt de elektrische laadpaal (gratis) gerealiseerd op deze locatie (tenzij de gemeente geen toestemming verleend voor deze locatie). Tijdens

de aanpassing van het gemeentelijk verkeer & vervoersplan wordt het beleid ten aanzien van elektrisch rijden geactualiseerd.

Indicator	Werkelijk 2016	Verwacht 2017	Verwacht 2018
6.3.2 Aantal transacties op de aanwezige laadpalen	1.847	2.351	2.600

6.4 Verkeersveiligheid en handhaving regels

Wij zijn attent op het toezicht en de handhaving van verkeersregels in wijken en buurten. Wij gaan ervan uit dat inwoners hier ook hun eigen verantwoordelijkheid in nemen en we spreken hen op die verantwoordelijkheid aan. Wij erkennen de noodzaak van de snelheid remmende maatregelen voor de verkeersveiligheid. Daarnaast moet een evenwicht zijn tussen de doorstroming en de verkeersveiligheid van het verkeer.
In 2017 is extra aandacht geweest vanuit handhaving op de school omgeving. Ouders die fout parkeren zijn daarop aangesproken. In een aantal situaties zijn er bekeuringen voor uitgeschreven.

6.4.1 Kleinschalige maatregelen basisscholen

De Samenwerkingsstichting Kans & Kleur vervult een coördinatierol met het bepalen bij welke school/scholen we dit project uitvoeren. De directie van de betreffende school en / of de schoolouders stellen in overleg de gewenste maatregelen voor. Afhankelijk van de kosten van de gewenste maatregel, kunnen we binnen het beschikbare budget bij één of twee scholen de maatregelen realiseren.

Daarnaast is Bureau Ubachs Full Contact benaderd om gedragsverandering bij de ouders te realiseren. Het doel is om de ouders niet altijd te laten kiezen om de kinderen met de auto te halen en te brengen, maar om dit met de fiets of lopend te doen. Het project zal in 2018 uitgerold worden op alle Wijchense basisscholen. De voorbereidende kosten van dit project, dekken we uit het budget van 100.000 euro dat is vrijgesteld voor Kerkeveld. Het budget voor 2018 en later, vragen we aan via de kaderbrief.

6.4.2 Maatregelen verkeersveiligheid

Twee keer per jaar wordt een overzicht van verkeersonveilige locaties opgesteld. Over de verkeerskundige aanpassingen volgt een integrale afweging. De besteding van het budget van 2018 wordt in de afweging in het voor- en najaar bepaald.

Indicator	Werkelijk 2016	Verwacht 2017	Verwacht 2018
6.4.1 Maatregelen bij scholen uitvoeren, waarbij het budget leidend is (minimaal 1 school per jaar; praktijk leert dat 2 scholen haalbaar is)	1	1	1

Indicator	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021
6.4.1 Maatregelen bij scholen uitvoeren, waarbij het budget leidend is (minimaal 1 school per jaar; praktijk leert dat 2 scholen haalbaar is)	2	2	2

6.5 Het integrale beheer van de openbare ruimte (IBor)

In de wijken en kernen wordt het onderhoud van groenvoorzieningen, openbare verlichting, kunstwerken, wegen en reiniging integraal uitgevoerd op basis van beeldkwaliteit. Leefbaarheidsgroepen, bewoners, etc. worden hierbij actief betrokken. Uitgangspunt is het behoud en zo nodig de verbetering van een aantrekkelijk en veilig woonklimaat in de diverse wijken en dorpen van de gemeente Wijchen. Vijfjaarlijks vindt

er een herijking van het IBor plaats. In 2017 is deze herijking weer uitgevoerd. Daaruit bleek dat de financiën niet in lijn zijn met het areaal en de ambities. Daarom zijn er in het beleidsplan IBor 2018-2022 nieuwe afspraken gemaakt over het onderhoudsniveau. Afspraak is dat we vanaf 2018 alle kwaliteitsniveaus van de beheerobjecten in het centrum op een gelijk niveau brengen. Dit betekent dat we de bestrating en het wegmeubilair in het centrum op kwaliteitsniveau B gaan onderhouden. Dit was kwaliteitsniveau A. Het kwaliteitsniveau van het wegmeubilair in het buitengebied wordt bijgesteld van niveau B naar C.
Binnen het IBor zijn middelen opgenomen voor verkeerskundige aanpassingen in het kader van het GVVP. Dit bedrag wordt vanaf 2018 aangepast van € 83.000 naar € 40.000.
Medio 2016 is het nieuwe beheersysteem Castor geïnstalleerd. In 2017 is er gewerkt aan de inrichting en vulling van dit systeem. Met de herijking van het IBor is ook besloten dat we gefaseerd de bermen gaan verbeteren. Hiertoe is voor de komende 3 jaar jaarlijks € 150k gereserveerd. Deze middelen volstaan niet voor alle noodzakelijke verbeterwerkzaamheden. Daarom zal gefaseerd met de uitvoering van diverse onderhoudswerkzaamheden de verbeterwerkzaamheden worden aangepakt

Hieronder ziet u een weergave van de huidige kwaliteitsniveaus per zone.

Discipline	**Zones**					
	wonen	**werken**	**fietsen**	**winkelen**	**buitengeb.**	**ontsl.wegen**
Wegen	B normaal	C extensief	B normaal	B aandacht	C extensief	B normaal
Onkruid op verhardingen	B normaal	B normaal	B normaal	B normaal	B normaal	B normaal
Meubilair	B normaal	C extensief	B normaal	B aandacht	C extensief	C normaal
Groen	C extensief	C extensief	C extensief	B normaal	C extensief	C extensief
Kunstwerken	B normaal	C extensief	B normaal	B aandacht	C extensief	C extensief
Reiniging	C extensief	C extensief	B normaal	B normaal	C extensief	C extensief

De diverse te verrichten onderhoudswerkzaamheden in de openbare ruimte worden uitgevoerd volgens het IBor beleidsplan 2018 t/m 2022. Eind 2017 is er een audit uitgevoerd naar de kwaliteit van de openbare ruimte. Dit is de tweede externe audit na de nieuwe afspraken met het werkbedrijf. Het blijkt dat het door de medewerkers van het werkbedrijf onderhouden groen op een hoger niveau onderhouden wordt dan afgesproken. Afspraak was dat zij het groen op kwaliteitsniveau C zouden onderhouden in de praktijk blijkt dat niveau B te zijn, dit is een gevolg van het werken met deze doelgroep.

6.5.1 Wegen

Met de beschikbare middelen wordt het groot onderhoud aan wegen jaarlijks aanbesteed. Het groot onderhoud aan de asfaltwegen wordt in één bestek aanbesteed. Voor de kleinschalige onderhoudswerkzaamheden is in 2015 een raamcontract afgesloten.
Met het IBor is tevens afgesproken jaarlijks € 40.000 te reserveren voor diverse verkeerskundige aanpassingen. Daarnaast is met het oog op de hoge onderhoudskosten besloten om het aantal wegen met stil asfalt niet meer uit te breiden dan momenteel het geval is. Langs een groot aantal wegen in het buitengebied zijn de bermen zeer slecht. Afgesproken is dat het verbeteren van deze bermen en de financiële consequenties bij het nieuw op te stellen IBor betrokken worden.

6.5.2 Openbare verlichting
Het onderhoud van de openbare verlichting is in 2017 opnieuw aanbesteed, dit nieuwe contract is juli 2017 ingegaan en heeft een looptijd van 2 jaar met de mogelijkheid van een jaarlijkse verlenging tot uiterlijk eind juni 2021. In 2017 worden conform het Ibor OVL 2018- 2022 oude masten en armaturen vervangen. Het definitieve aantal masten wordt mede bepaald door de bevindingen van de uit te voeren stabiliteitsmetingen op masten ouder dan 40 jaar.

6.5.3 Groen
Met het oog op de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeente is met IBor afgesproken om voor het handmatige groenonderhoud en het verwijderen van zwerfvuil meer medewerkers van het Werkbedrijf in te zetten. Er is voor een detacheringsmodel gekozen waarbij ca. 60 medewerkers van het werkbedrijf bij de gemeente gedetacheerd worden. Hierbij verzorgt wijkbeheer de vakinhoudelijke aansturing en begeleiding van de Werkbedrijf-medewerkers. Een aantal medewerkers kan/mag ’s winters niet buitenwerken. Zij worden in deze periode gestationeerd op het gemeentehuis en de werf. In 2016 is een nieuwe overeenkomst afgesloten voor de periode 2016 t/m 2020. Het machinale groenonderhoud is in 2016 opnieuw aanbesteed t/m 2018.
Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in de openbare ruimte is verboden. Met de aannemer zijn afspraken gemaakt voor een alternatieve bestrijdingsmethode. De kosten hiervan zijn beduidend hoger dan voorheen. In het nieuwe IBor-plan zijn deze kosten nu structureel afgedekt.

6.5.4 Kunstwerken
Ook het onderhoud aan kunstwerken wordt planmatig aangepakt. Hiervoor is in 2012 een beheerplan opgesteld. Volgens dit plan zijn in 2017 aan een groot aantal bruggen en duikers diverse kleinschalige herstelwerkzaamheden uitgevoerd. Hierbij gaat het onder andere om schilder- en schoonmaakwerkzaamheden, het reinigen van duikers, betonreparaties en het vervangen van aangetaste dekdelen van houten bruggen. Bij het opstellen van het beheerplan in 2012 is voor de afschrijving van de betonnen bruggen en duikers een afschrijftermijn van 80 jaar aangehouden. Abusievelijk is toen niet in beeld gebracht dat van deze objecten de restlevensduur nog ca. 40 jaar is. In het nieuwe IBor plan 2018 -2022 is dit gecorrigeerd.

6.5.5 Baggeren
In 2014 is het baggerplan “watergangen gemeente Wijchen 2014-2023” opgesteld. Wijchen beheert ruim 20 kilometer aan B- en C-watergangen en diverse waterpartijen waaronder de kasteelgracht. Voor al deze waterpartijen is een baggerplan opgesteld. Het baggerplan geldt voor de periode 2014-2023 met een doorkijk tot 2044.
Het baggerplan geeft inzicht in twee zaken:
1. Huidige situatie van de waterbodems.
2. Aanpak voor de toekomst.
In 2018 worden in het kader van dit plan enkele watergangen in het buitengebied gebaggerd.

6.5.6 Riolering
In 2017 is het nieuwe verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) voor de periode 2018 t/m 2022 opgesteld. Het vGRP is een beleidsplan waarin is aangegeven op welke wijze de gemeente invulling geeft aan haar wettelijke taken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater en hoe zij dit bekostigt.
Het nieuwe vGRP is samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en West Maas & Waal opgesteld. Doel van de samenwerking was door middel van harmonisering van beleid te komen tot minder kostenstijging, meer kwaliteit en minder kwetsbaarheid in de (afval)waterketen. Deze harmonisering betekent nadrukkelijk niet dat de deelnemende gemeenten hun bevoegdheden hebben verloren. Integendeel, iedere gemeente is verantwoordelijk gebleven voor het eigen beleid en heeft het nieuwe vGRP

afzonderlijk vastgesteld. Het nieuwe vGRP bevat een gemeenschappelijk deel (op hoofdlijnen geharmoniseerd beleid) en een individueel deel (specifieke uitwerking van beleid naar maatregelen).
Aan de basis van het nieuwe vGRP staat het nieuwe Rioolbeheerplan (RBP) voor de periode 2018 t/m 2022. Het RBP is een operationeel plan dat inzicht geeft in de omvang van het te beheren (verbrede) rioleringsareaal en de maatregelen voor de (duurzame) instandhouding hiervan. Het nieuwe BRP dient mede als input voor de financiële onderbouwing van het nieuwe vGRP. Daarin is aangegeven dat de storting niet volstaat voor de theoretische vervangingen (op basis van jaar van aanleg) in de komende 10 jaar. Op basis van het jaar van aanleg verwachten we de komende 10 jaar forse vervangingsinvesteringen. Om deze investeringen te kunnen dragen is afgesproken dat er in 2018 en 2019 jaarlijks € 2 mln. van uit de algemene reserve wordt toegevoegd aan de voorziening riolering. Tevens is een stijging van de rioolheffing van 1% jaarlijks voorzien.

6.5.7 Wijkbeheer

Het in stand houden van de openbare ruimte, een snelle afhandeling van klachten, het oplossen en voorkomen van gevaarlijke situaties en het zorgdragen voor een schone en goede kwaliteit van de openbare ruimte, zijn enkele van de taken waar onze wijkmedewerkers zich mee bezighouden. Gebleken is dat het publiek veel belang hecht aan een goede uitvoering van deze zaken. Aan de hand van promotie wijkbeheer, opstellen van wijkactieplannen en trainingen proberen we binnen de beleidskaders in te spelen op wensen en verwachtingen van onze inwoners.
Periodiek vragen wij onze bewoners naar hun mening over wijkbeheer. Dit gebeurt aan de hand van een klanttevredenheidsonderzoek. In het najaar van 2017 is er een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Met de resultaten van dit onderzoek worden in 2018 nieuwe plannen ontwikkeld ter ondersteuning, promotie en verbetering van het wijkbeheer. We doen het goed maar willen beter! De aandacht is niet alleen extern gericht, ook intern is het noodzakelijk dat onze wijkmedewerkers over voldoende kennis en vaardigheden beschikken om hun taken uit te voeren. Hiervoor worden de nodige opleiding- en trainingsactiviteiten gevolgd.

Indicator	Werkelijk 2016	Verwacht 2017	Verwacht 2018
6.5.6 Klanttevredenheidsonderzoek	7,0	6,5	7,0
6.5.6 Aantal klachten	4.740	4700	4700
6.5.6 Aantal burgerparticipatiecontracten	187	190	200
6.5.6 Afhandeling meldingen buiten normtijd.	27%	20%	18%
6.5.6 Aantal ontevreden melders.	3%	5%	3%

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
6.1.1	Realisatie van de parkeergarage aan de zuidzijde van het station, inclusief de fietsenstallingen.	Eind 2017
	Realisatie openbare ruimte Stationsplein zuidzijde	2018
6.1.2	Besluitvorming onderzoek spoorse doorsnijding	Afgerond
6.2	Verbeteren doorstroming en veiligheid Kerkeveld	Afgerond 2017
6.3.1	Parkeren in het centrum continueren	continu
6.3.2	Parkeren elektrische auto's	continu
6.4.1	Kleinschalige maatregelen bij scholen	2018
6.4.2	Maatregelen verkeersveiligheid	2018
6.5	Herijking IBor	3e kw 2017
	Uitvoeren schouwronden	Continu
6.5.7	KTO	3e kw. 2017

Wat kost het?

Overzicht van baten en lasten
In de onderstaande tabel zijn voor 2018 de cijfers van de geactualiseerde begroting opgenomen.

Financieel overzicht (x € 1.000)	**Begroting 2017**	**Begroting 2018**	**Meerjarenraming 2019**	**2020**	**2021**
Baten					
2.1 Verkeer en vervoer	67	**62**	62	62	62
2.5 Openbaar vervoer	3	**6**	6	6	6
7.2 Riolering	3.754	**3.968**	4.046	4.142	4.233
Totaal baten	3.823	**4.035**	4.115	4.211	4.302
Lasten					
2.1 Verkeer en vervoer	4.980	**6.949**	6.255	6.354	6.295
2.2 Parkeren	80	**149**	183	186	190
2.5 Openbaar vervoer	23	**36**	36	37	40
7.2 Riolering	3.142	**5.254**	5.316	3.410	3.472
Totaal lasten	8.225	**12.387**	11.790	9.987	9.997
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	4.402	**8.352**	**7.676**	**5.776**	**5.696**
Inzet bestemmingsreserves	-3	**44**	48	49	51
Gerealiseerd resultaat	**4.400**	**8.396**	**7.724**	**5.825**	**5.747**

Specificatie inzet bestemmingsreserves:

BR Buurtbus	-3	-3	-3	0
BR Onderhoud overige gebouwen	47	51	52	51

Relevante beleidsnota's

Nummer raadsbesluit	Beleidsnota
08 RZ 244 11 IZ 069 + 13 RZ 152 15 RZ 047 15 RZ 045 12 RZ 099 12 RZ 136 13 RZ 148	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (I), 2008; (08 RZ 244) Plan van aanpak GVVP deel 2, 2011 (11 IZ 069/ 13 RZ 152) Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (II), febr 15 (15 RZ 047) Parkeeronderzoek centrum; (15 RZ 045 = 2014/5499 en 2016/2255) Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen (2016/1925) Procesvoorstel betaald parkeren (12 RZ 099) Gebiedsvisie Stationsgebied Wijchen (12 RZ 136) Herijking Centrumvisie 2012 (12/7375) (13 RZ 148) Gebiedsperspectief centrum Wijchen 2030 (2016) Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022 (io) Rioolbeheerplan 2018-2022 (io) Verkeersmilieukaart 2009; update 2013 en sindsdien jaarlijks Beleidsregels voor uitwegen, -2015 Uitgangspunten parkeernormen bij (nieuw)bouwprojecten; jan. 2013 (12/9131) Samenwerkingsovereenkomst DRIS (aug. 12) Herziening 'beleidsregels toegang centrumgebied' en aanpassing leges (juni 2012) Beleidsregels oplaadpunten elektrisch vervoer Wijchen (13/365) Akoestische onderzoeken spoor, 2005 Rapportage luchtkwaliteit 2006 Vastgestelde gewijzigde komgrenzen voor de Wegenverkeerswet (14/3112) Basis rioleringsplannen, 1993 e.v. Afkoppelplan, 2006 Baggerplan watergangen Gemeente Wijchen 2014-2023 Gladheidbestrijding 2015-2019

7A Politiek

Algemeen
De gemeente Wijchen wordt bestuurd door de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Op 19 maart 2014 zijn er verkiezingen gehouden voor de gemeenteraad. De raad van Wijchen telt 27 leden verdeeld over 7 fracties: CDA, D66, Kernachtig Wijchen, Wijchen Lokaal, PvdA, Sociaal Wijchen en VVD.
De raad houdt in zijn meningsvorming en besluitvorming het algemeen belang in het oog.
Diverse commissies en werkgroepen ondersteunen de raad bij de uitvoering van zijn taken. Te denken valt aan de Auditcommissie. Deze commissie adviseert de raad over financiële aangelegenheden. Ook spreekt zij minstens twee keer per jaar met de accountant over de financiële situatie van de gemeente. Een andere belangrijke commissie is de Rekenkamercommissie. Deze commissie onderzoekt de doelmatigheid en doeltreffendheid van (de uitvoering van) het beleid van de raad.
De raad blijft voortdurend aandacht houden voor zijn eigen functioneren, m.n. zijn rol als volksvertegenwoordiger. Een mogelijkheid om van de inwoners te vernemen of hij daarin slaagt wordt geboden via het vergadersysteem van de raad. De raad organiseert thema-avonden en informatieavonden, waarin inwoners van harte worden uitgenodigd om mee te praten over de onderwerpen die geagendeerd zijn. Daarnaast kunnen inwoners tijdens commissievergaderingen en raadsvergaderingen inspreken over geagendeerde onderwerpen.

Missie/Visie
De gemeenteraad van Wijchen neemt besluiten die belangrijk zijn voor heel Wijchen. Daarbij worden alle belangen zorgvuldig afgewogen. De gemeenteraad wil er zijn voor alle inwoners van Wijchen. Iedereen kan contact opnemen met de leden van de gemeenteraad met opmerkingen, vragen en suggesties. Betrokkenheid en participatie van de inwoners van Wijchen zijn een belangrijk speerpunt voor deze raad. Daarbij zal er steeds worden gezocht naar nieuwe manieren om mensen bij de lokale politiek en gemeenschap te betrekken. Kernwoorden hierbij zijn: betrokkenheid, openheid en toegankelijkheid.

Wat willen we bereiken?
De raad stelt de inwoners centraal. De uitgangspunten voor het beleid van de raad zijn: de menselijke maat, de eigen kracht van inwoners en de samenwerkingskracht tussen inwoners, mantelzorgers, vrijwilligersorganisaties en professionele organisaties. Dit alles vanuit de basisgedachte “lokaal wat lokaal kan”. Als de raad ziet dat samenwerking in de regio leidt tot meerwaarde en kansen voor inwoners dan zal zeker de samenwerking gezocht worden.

Maatschappelijke effecten van beleid
- Inwoners weten de raads- en commissieleden ‘te vinden’ om hun mening te geven over het door de raad gevoerde beleid en de wijze waarop de raad zijn volks vertegenwoordigende taak uitvoert.
- De raad laat zich actief informeren door inwoners en andere betrokkenen over geagendeerde en niet-geagendeerde onderwerpen.
- Dit blijkt uit bezoekersaantallen bij bijeenkomsten van de individuele fracties en de raad, het aantal e-mails, brieven, enzovoort.

Speerpunten Politiek

7A.1	De begroting meer "inwonergericht" maken
7A.2	Evaluatie van het vergadersysteem
7A.3	Aanbesteding contract accountantscontrole
7A.4	Uitvoering politieke agenda

7A.1 De begroting meer "inwonergericht" maken

Ieder najaar legt de raad tijdens de vergadering over de begroting vast welke speerpunten en activiteiten uitgevoerd gaan worden. De raad realiseert zich dat (het proces tot het opstellen van) de programmabegroting niet uitnodigt tot betrokkenheid van inwoners. De raad wil in dit proces de inwoners meer en beter betrekken.

7A.1.1 Adviesvraag inwonergerichte begroting

Er zijn andere gemeenten die ervaring hebben opgedaan met de zogenaamde 'burgerbegroting'. De raad wil leren van deze ervaringen. De raad laat zich adviseren door de Auditcommissie en de werkgroep Burgerparticipatie. De werkgroep Burgerparticipatie kan zich m.n. richten op een advies aan de raad hoe inwoners betrokken kunnen worden bij het meer "inwonergericht" maken van de programmabegroting.
Door diverse redenen is dit project niet van de grond gekomen. Het is aan de nieuwe raad, die na de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart 2018 geïnstalleerd wordt, om te besluiten of hij dit project op wil pakken.

7A.2 Evaluatie van het vergaderen

Eén van middelen om inwoners te betrekken bij de werkzaamheden van de raad is door ze uit te nodigen bij de vergaderingen en bijeenkomsten van de raad. De bijeenkomsten en vergaderingen dienen dan wel "aantrekkelijk" te zijn voor inwoners om bij te wonen. De aantrekkingskracht hangt o.a. af van de mogelijkheden die inwoners hebben om invloed uit te oefenen op de besluitvorming en van de wijze waarop de raadsfracties hun standpunten helder en duidelijk over het voetlicht brengen. Uit de evaluatie van de bijeenkomsten van de raad in het presidium komt herhaaldelijk naar voren dat het presidium vindt dat m.n. het onderlinge debat verbetering behoeft.
Na de gemeenteraadsverkiezingen van 19 maart 2014 is de samenstelling van de raad gewijzigd. De raad wil o.a. gebruik maken van de 'verwondering' van de nieuwkomers in de raad om het vergaderen en het vergadersysteem kritisch tegen het licht te houden.

7A.2.1 Werkgroep evaluatie vergaderen

Op basis van een raadsbesluit (30 juni 2016, 16 GR 026) heeft de raad besloten om van augustus 2016 tot augustus 2017 een pilot "Anders vergaderen" uit te voeren. De raad heeft op 13 juli 2017 besloten om de pilot te verlengen. De raad evalueert voor 1 maart 2018 de pilot. De evaluatie levert een advies op aan de nieuwe gemeenteraad die geïnstalleerd wordt na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018.

7A.3 Aanbesteding contract accountantscontrole

Dit is afgerond in 2015. (Raadsbesluit voorlopige gunning genomen op 9 juli 2015, 15 GR 018.)

7A.3.1 Keuze nieuwe accountant

Dit is afgerond in 2015.

7A.4 Verdieping van thema's door de raad

Op 21 maart 2018 vinden er gemeenteraadsverkiezingen plaats. Het is aan de nieuwe raad of hij wil gaan werken met een Politieke Agenda voor de raad of met het verdiepen van thema's of op nog een andere wijze onderwerpen wil oppakken.

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
7a.1.1	Een advies van de Auditcommissie en de werkgroep Burgerparticipatie	2018
7a.2.1	Implementatie aanbevelingen verbetering vergaderen en vergadersysteem	Afgerond
7a.3.1	Ingangsdatum contract t.b.v. accountantscontrole	Afgerond
7a.4.1	Verdieping van thema's door de raad	2018

Wat kost het?

De financiële gegevens van de (deel)programma's 7a en 7b vormen samen de financiële gegevens van programma 7. Deze treft u aan na de speerpunten en activiteiten van programma 7b.

Relevante beleidsnota's

Nummer raadsbesluit	Beleidsnota
11 GR 007	Beslisnota Wijzigingen vergadersysteem.
12 GR 010	Delegatieverordening
12 AZ 201	Motie Uitbreiden van mogelijkheden voor het gebruik van media voor raadsvergaderingen
14 AZ 073	Evaluatie Delegatieverordening
14 GR 001	Motie Herijking Strategische visie
14 GR 011	Wijziging verordening Fractieondersteuning
15 AZ 094	Wijzigingen Wet Gemeenschappelijke Regelingen
15 GR 018	Raadsbesluit voorlopige gunning accountant
15 GR 022	Regionale samenwerking Wijchen - Druten
16 AZ 216	Zienswijze op de platformfunctienotitie MGR Rijk van Nijmegen
16 AZ 228	Samenwerking Wijchen - Druten
16 GR 026	Pilot Anders vergaderen
17 7A 2645	Stand van zaken pilot Anders vergaderen/ Voortzetten pilot Anders vergaderen
16 7A 245	Rapport Rekenkamercommissieonderzoek Evaluatie Belastingsamenwerking Munitax
16 7B 1635	Werkorganisatie Druten Wijchen
17 7 2953	Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden
17 7B 4985	Benoeming vertegenwoordiging in gemeenschappelijke regelingen
17 7A 6409	Iniatiefvoorstel Jongerengemeenteraad

7B Bestuur

Algemeen
In dit programma worden de belangrijkste bestuurlijke doelen op het terrein van middelen en dienstverlening vastgelegd voor de komende jaren. Deze zijn mede ingegeven door de uitgangspunten uit het Coalitieakkoord 2014-2018. Gespecificeerd naar concrete speerpunten en mijlpalen en verantwoord in relevante prestatie-indicatoren. De afgelopen jaren is de bestuurlijke focus, ook vanwege de financiële krapte door de crisis, vooral gericht op de gemeentelijke bedrijfshuishouding. Wijchen staat er, mede door ons gemeentelijke solide beleid, financieel relatief goed voor. Zo maakten wij al in 2009 afspraken met elkaar om Wijchen gezond door de crisis te sturen. Daarmee waren wij voorloper in de regio. Door vroeg afspraken te maken, voorkwamen wij in de achterliggende jaren financiële risico's, een drastische verhoging van de OZB en beperkingen van onze keuzevrijheden in beleid. Dit solide beleid zetten wij de komende jaren voort. Ook nu af en toe 'de zon weer doorbreekt' en er enig herstel optreedt na de crisis. Daarnaast blijven we ons richten op de tevredenheid van onze inwoners, bedrijven en instellingen over de gemeentelijke dienstverlening. En op de betrokkenheid van onze inwoners bij de uitvoering en totstandkoming van het gemeentelijk beleid. 'Anders denken, samen doen' is het motto uit het coalitieakkoord, waarmee is aangegeven dat we een omslag gaan maken in ons denken en doen. Bestuurlijk en ambtelijk.

Met het project Wijchen21 (W21) is erop gericht om op de korte en middellange termijn een professionaliseringsslag en een cultuuromslag te bewerkstelligen die recht doet aan het motto "Anders denken, samen doen". In 2018 zal deze omslag om van buiten naar binnen te denken door de werkorganisatie Druten-Wijchen worden doorgezet.

Wat willen we bereiken?
Wij willen bereiken dat het voor inwoners inzichtelijk is wat het beleid is van het bestuur. Maar dat ook duidelijk is hoe de ambtelijke organisatie het beleid uitvoert en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Inwoners moeten er vertrouwen in hebben dat we zorgvuldig omgaan met onze ter beschikking staande middelen, zoals geld en personeel. We bieden kansen aan initiatieven van inwoners maar doen ook een continu beroep op de eigen verantwoordelijkheid en burgerzin van onze inwoners. We voeren regie over maatschappelijke vraagstukken als duidelijk is dat de regisseursrol ons ook echt past. Al met al willen we onze rol als solide, betrouwbare en transparante overheid naar onze inwoners toe waarmaken.

Maatschappelijke effecten van beleid
- Transparantie en legitimiteit in beleid en middelenbeheer biedt duidelijkheid en zekerheid en vergroot het vertrouwen in het bestuur.
- Betrokkenheid bij beleid en uitvoering van inwoners, instellingen en ondernemers biedt draagvlak voor besluiten.
- Professionele dienstverlening, adequate informatievoorziening en zorgvuldige communicatie geven aan inwoners het gevoel in 'goede handen' te zijn.
- Samenwerking en netwerken bieden kansen voor versteviging van onze rol en positie in de regio

Speerpunten Bestuur

7B.1	Kwaliteitsbestuur, integer, toegankelijk en transparant
7B.2	Planning en control
7B.3	Informatievoorziening en communicatie
7B.4	Publieke dienstverlening
7B.5	Eigentijdse professionele organisatie

7B.1 Kwaliteitsbestuur, integer, toegankelijk en transparant

Wij besturen, houden toezicht, sturen en beheren de gemeente Wijchen op een kwalitatief goed niveau. Dit doen we vanuit een zorgvuldig samenspel tussen raad, burgemeester, college en ambtelijke organisatie. We zijn een integer, toegankelijk en transparant bestuur, dat samenwerkt met lokale en regionale ketenpartners. Wij zorgen ervoor dat de gemeente voldoet aan wet- en regelgeving en aan de eisen van legitimiteit en integriteit. Onze uitgangspunten gelden ook voor gesubsidieerde instellingen en gemeenschappelijke regelingen.

7B.1.1 'Anders denken - samen doen'

Samen met inwoners(groepen) en andere ketenpartners zoeken we naar nieuwe verhoudingen die passen bij de koers die in het coalitieakkoord 2014-2018 is vastgesteld. Cruciaal hierbij is de grondgedachte dat we in Wijchen samen een goede leefomgeving maken. Het benutten en verbinden van de kracht van de samenleving, de kracht van de organisatie en de kracht van de professionals staan voor de gemeente Wijchen centraal bij het uitvoeren van de taken. Wij zoeken naar mogelijkheden om in regionaal verband aan te sluiten bij en samen te werken met collega-gemeenten. Maar we houden de eigenheid van Wijchen daarbij scherp in het oog. We zoeken naar relaties en verbindingen met externen om vraagstukken te delen en te verdiepen. We 'belonen' vaker creatieve initiatieven van inwoners(groepen) als wij gevraagd worden om mee te denken en/of ruimte te bieden.

7B.1.2 Legitimiteit

In besluiten, processen en procedures voldoen we aan de wettelijke voorschriften en de eisen van legitimiteit en integriteit. We optimaliseren de kansen en minimaliseren de risico's door zorgvuldige afwegingen. In de risicoparagraaf van deze begroting gaan we verder op de (juridische) risico's in. In een werkgroep van de raden van Druten en Wijchen hebben we nieuwe prestatie-indicatoren geformuleerd. Deze hangen samen met de doelstellingen van de werkorganisatie Druten-Wijchen, te weten: kwaliteit, (bestuurs)kracht, kosten, kwetsbaarheid en kansen voor medewerkers. De werkgroep wil zich vanuit zijn controlerende rol in de raad vooral richten op het verbeteren van de kwaliteit en bestuurskracht.

7B.2 Planning en control

De planning- en control cyclus volgt de uitvoering en verantwoording van het (financiële) beleid, waarvan de kaders door de raad met het Coalitieakkoord 2014-2018 zijn vastgesteld.

7B.2.1 Begroten en verantwoorden

We vinden het van het grootste belang dat we 'in control' zijn en blijven. Dat betekent enerzijds dat we de bezuinigingsmaatregelen die door de raad zijn opgelegd strikt uitvoeren en monitoren. En anderzijds dat we maximaal attent zijn op een effectieve en efficiënte inzet van mens en middelen. We maken duidelijke afspraken over de aansturing en de taken in het planning- en controlproces van kaderbrief, programmabegroting, tussentijdse (programma)rapportages tot programmarekening. Met kortcyclische rapportages brengen we de (financiële) resultaten in beeld. Wij leggen maandelijks vast

hoe we er financieel voor staan, zodat we ook tijdig kunnen bijsturen als blijkt dat we ergens financieel of anderszins uit de pas dreigen te lopen. Uw raad wordt ook in 2018 tussentijds, maar in elk geval bij de programmarapportages, geïnformeerd. Zo nodig leggen we specifieke keuzes voor. Prestatie-indicatoren voor 2018 zijn:

- Maandelijkse financiële voortgangsrapportages voor het college en management die ons in staat stellen (bij) te sturen.
- Driemaandelijkse programmarapportages voor de Raad, waarmee we aan de raad verantwoording afleggen.

7B.3 Informatievoorziening en communicatie

Verdere ontwikkeling van de interne en externe informatievoorziening en communicatiemiddelen op alle fronten achten wij van groot belang. Om toekomstbestendig te worden, is het zaak om minimaal de basis op orde te krijgen. Dit geldt zowel voor Informatie- en Communicatietechnologie als voor Documentaire Informatievoorziening.

7B.3.1 ICT en DIV

Moderne en adequate digitale voorzieningen, naar binnen en naar buiten gericht, zijn van groot belang. Het draagt bij aan de kwaliteit en de efficiëntie van werken. Verder biedt het inwoners de mogelijkheid om snel en adequaat informatie te vergaren over afhandeling van zaken en over eigentijdse (digitale) diensten en producten. Eigentijdse ICT-voorzieningen zijn daarbij nodig.

Ook met ons internet (website) hebben we inmiddels slagen gemaakt. Dat is/was ook nodig omdat de digitale dienstverlening één van onze speerpunten is. Verder maken onze medewerkers volop gebruik van intranet ('WijchiPedia'). Prestatie-indicatoren voor 2018 zijn:

- Met het project Masterplan Informatievoorziening hebben we een routekaart naar een betere informatievoorziening. De planning en fasering hiervan volgen we op de voet. In 2016 hebben we "zaakgericht werken" ingevoerd ofwel het procesmatig digitaal afhandelen van vragen of verzoeken van inwoners. Deze vragen en verzoeken vormen een "zaak" of zijn onderdeel van een "zaak". Dit houdt in dat wij de meeste producten en diensten digitaal af kunnen handelen en dat er inzicht is in de werkvoortgang. De komende periode staat in het teken van de harmonisatie van verschillende systemen van Druten en Wijchen. En het verder verbeteren van dit systeem en het leggen van koppelingen met vakapplicaties, zoals de uitkeringenadministratie.
- We sluiten aan bij de IRvN (ICT Rijk van Nijmegen), wat een module is binnen de MGR (Modulaire Gemeenschappelijke Regeling). De IRvN beheert, exploiteert en ontwikkelt de technische ICT-infrastructuur van en voor de deelnemende regiogemeenten.
- Wij zijn druk doende met de afronding van het project digitalisering archieven, waarmee wij ruim 600 strekkende meter papieren archief hebben gedigitaliseerd. Dit ondersteunt het volledig digitaal werken. Verder treffen wij voorbereidingen om "substitutie" aan te vragen. Dit houdt in dat wij geen papieren archief meer hoeven te bewaren.

7B.3.2 Communicatie

Door de wijze waarop wij communiceren, willen wij bijdragen aan een open relatie met onze inwoners en aan een duurzame relatie met onze (keten)partners en in- en externe belanghebbenden.

Primair doel is dat onze inwoners, instellingen, ondernemers en pers tevreden zijn over de manier waarop wij hen betrekken bij en informeren over bestuur en beleid en over onze dienstverlening. En dat wij draagvlak creëren voor besluiten die wij nemen. Meer secundair, maar zeker niet onbelangrijk, is daarbij waardering voor en vertrouwen van

onze inwoners en partners in ons bestuur en daarmee een positief beeld van onze gemeente. Prestatie-indicatoren voor 2018 zijn:

- We informeren onze inwoners, instellingen, ondernemers en andere belanghebbenden tijdig en begrijpelijk over voor hen belangrijke of interessante onderwerpen. We houden informatie via Internet actueel. We maken actief gebruik van social media als twitter en facebook om inwoners te informeren en te kunnen aansluiten bij wat inwoners bezighoudt
- We betrekken inwoners en organisaties bij beleid en projecten en bieden de mogelijkheid om invloed uit te oefenen, conform de vastgestelde richtlijnen van de participatieladder.
- We publiceren informatie over het bestuur, over beleid en besluiten en over producten en diensten in de 'gemeentepagina' en op onze website.

Indicator	Werkelijk 2016	Verwacht 2017	Verwacht 2018
7B.3.2 Projecten die aansluiten op het project "Schrijven op B1-niveau"	n.v.t.	2	2

7B.4 Publieke dienstverlening

Wij willen op een efficiënte en effectieve Wijchense wijze de dienstverlening aan onze inwoners verder optimaliseren. Lokaal, maar als het kan ook samen met Druten. Want vanaf 2018 is de ambtelijke fusie Druten-Wijchen een feit.

7B.4.1. Professionalisering dienstverlening

De samenleving participeert. Ook bij de ontwikkeling van de dienstverlening. Door onderzoek weten wij steeds beter wat onze kwaliteit is: of we doen wat we beloven en waar we dat kunnen bijsturen. In 2018 werken starten wij samen met Druten continue klanttevredenheidsonderzoeken. Hierbij sluiten we aan bij landelijke standaardonderzoeken (waarstaatjegemeente). Dat doen we op een manier die naast een cijfer ook ruimte geeft voor inhoudelijke toelichting.

De nieuwe huisvesting heeft ook zichtbare veranderingen met zich gebracht. Zoals de zuil in de hal, voor zelfbediening bij het aanmelden. Inwoners kunnen zelf een afspraak maken en kunnen zich zelfstandig aanmelden voor een afspraak, internet raadplegen of direct een digitale dienst afnemen. Als vanouds helpen wij de minder zelfredzame inwoners aan de balie, of we bieden elektronische begeleiding.

Voor alle gemeentebrede producten en diensten kan de burger terecht in het Huis van de gemeente. De zorgpoot van Vraagwijzer is ondergebracht bij de Sociale Wijkteams. De overige teams zijn geïntegreerd binnen de dienstverlening in het gemeentehuis. Verder biedt het Huis van de gemeente ook onderdak aan partner Talis.

Het Huis van de gemeente is open en transparant. Er zijn verschillende ontmoetingsplekken waar ambtenaren, bestuur, ketenpartners en ondernemers elkaar vinden en spreken. Met het netwerk, en de inzet van de kracht de samenleving werken wij steeds meer samen aan die zaken, die wij in Wijchen belangrijk vinden.

Zichtbare uitgangspunten in onze dienstverlening zijn:

- Door onze vernieuwde automatisering vragen wij inwoners slechts éénmaal om gegevens.
- Veel contacten gebeuren online.
- Inwoners kunnen steeds meer met rechtstreekse telefoonnummers direct terecht bij hun contactpersoon.
- Medewerkers zijn voor inwoners ook mobiel bereikbaar.
- Sinds 2017 draait er een test voor inwoners om met de gemeente te WhatsApppen.

Met positieve bevindingen gaan we hier in 2018 mee door.
- En er is een App voor Meldingen over de openbare ruimte.

In de nieuwe manier van dienstverlening, in een flexibel ingericht gebouw, en met nieuwe middelen, is gastvrijheid in de benadering van elkaar en onze burgers, bedrijven en instellingen de standaard. Alle medewerkers die regelmatig klanten ontvangen volgen hiervoor in 2017 met uitloop naar 2018 een opleidingsprogramma.

Omdat de geautomatiseerde systemen managementgegevens leveren is informatie beschikbaar. Door uitloop van de projecten is deze stuurinformatie naar verwachting later in 2017 operationeel**.** Bijvoorbeeld over piek- en daltijden voor de bemensing of over op welke manier inwoners een product het meest benaderen: via bijvoorbeeld balie, telefoon of website. Door de voorzieningen of de situatie aan te passen kan dat kanaal worden bijgestuurd, om de inwoners optimaal van dienst te zijn.

Ook de website wordt meer en meer geprofessionaliseerd de komende jaren. 2018 is het jaar van de fusie. Samen met Druten gaan we onze visie op online dienstverlening vastleggen. Een van de ontwikkelingen is het harmoniseren van de e-formulieren. Echter, dit is afhankelijk van de gekozen applicatie van burgerzaken. Ook willen wij in 2018 de aansluiting van de berichtenbox van Mijnoverheid realiseren. Als het goed is, is deze eind 2017 al gereed voor burgerzaken. Samen met Druten moeten wij kijken hoe we de aansluiting kunnen uitbreiden met 'lopende zaken'. Dit alles is afhankelijk van de keuze van het gezamenlijke zaaksysteem. In 2018 gaan we ondernemers vragen naar de behoefte aan online dienstverlening.

7B.4.2. Doorontwikkelen KlantContactCentrum

Het KlantContactCentrum zorgt voor de telefonische bereikbaarheid van de gemeente Wijchen. In 2017 is de visie van de telefonische bereikbaarheid aangepast Uitgangspunt is dat het KlantContactCentrum de ingang is voor nieuwe klanten, het beantwoorden van de meest gestelde vragen en het afhandelen van eenvoudige producten. Klanten krijgen een contactpersoon en bellen daar rechtstreeks mee. De medewerkers zijn zelf verantwoordelijk voor zijn of haar bereikbaarheid. Er wordt gebruik gemaakt van voicemail en er is geen terugval meer naar het KlantContactCentrum.

Via het KlantContactSysteem kunnen medewerkers van het KlantContactCentrum in 2017 nog beperkt gegevens raadplegen uit systemen die gekoppeld zijn aan het zaaksysteem. De ontwikkeling van het KlantContactSysteem en de koppeling met applicaties staan on hold vanwege de fusie Druten Wijchen. De doelstelling is, dat de medewerkers van het KlantContactCentrum in de nieuwe werkorganisatie, op termijn, vragen van inwoners uit Druten en Wijchen kunnen beantwoorden. In de nieuwe werkorganisatie werkt het KlantContactCentrum met 1 telefooncentrale en 1 KlantContactSysteem. In 2017 is dat nog verschillend. Het nieuwe gemeentehuis biedt vanaf 2017 de bezoekers meer zelfstandigheid, meer privacy, kortere wachttijden en de mogelijkheid om producten zelf direct elektronisch aan te vragen. De KCC-medewerkers in de hal geleiden de burgers naar de balies of spreekkamers. Ze helpen de burgers met de nieuwe zelfbedieningszuil of verzorgen de gevraagde diensten.

Onze inwoners, ondernemers, vrijwilligers, en/of ketenrelaties komen op afspraak naar het gemeentehuis of worden waar mogelijk direct geholpen, zoals bij het uitreiken van een paspoort of rijbewijs. De gesprekken vinden plaats in de ruime hal, op speciaal daarvoor bestemde ontmoetingsplekken en met daarvoor beschikbare moderne middelen.

7B.5 Eigentijdse professionele organisatie

Onze organisatie dient te beschikken over taakbekwame en goed toegeruste medewerkers die zich verantwoordelijk voelen voor en betrokken zijn bij het uitvoeren van de publieke taak. En die er ook voor zorgen dat anderen, binnen en buiten de

organisatie, hun taak goed kunnen uitvoeren. Vertrekpunt is een flexibele en professionele organisatie die vanuit een veranderende rolverdeling meer ruimte biedt aan eigen initiatief en verantwoordelijkheid van inwoners, instellingen en ondernemers. Een organisatie dus met medewerkers die professioneel, kostenbewust en samenwerkingsgericht handelen vanuit een veranderende overheidsrol. Medewerkers ook die kunnen excelleren vanuit een goede werkomgeving en binnen een prettige werksfeer.

Het project 'Wijchen21 Werkt' loopt naadloos over in de nieuwe werkorganisatie. Andere werkwijzen en een cultuur met verbindende waarden komen terug in onze ambtelijke organisatie. Uiteraard speet het nieuwe dienstverleningsconcept hierin een belangrijke rol. De nieuwe huisvesting in Wijchen en de verbouwing in Druten werken hierbij ondersteunend. Zaken als plaats- en tijdonafhankelijk werken, resultaatgericht werken, samenwerking en de relatie 'mens en werk' en leiderschap krijgen de aandacht. Over de voortgang van activiteiten op dit gebied leggen we met de programmarapportages verantwoording af.

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
7B.1.2	Verantwoording klachten en bezwaar- beroepsprocedures	doorlopend 2018
7B.2.1	De kadernota als voorbereiding voor de begroting	mei 2018
	Een kader stellende begroting	november 2018
7B.3.2	Uitvoeringsplan Schrijven op B1-niveau	doorlopend 2018
7B.4.1	Fasegewijze aanpak uitvoeringsplan Dienstverleningsconcept ook in relatie tot W21 Werkt: het project is afgerond. Verdere doorontwikkeling gebeurt in overeenstemming met het Bedrijfsplan Druten-Wijchen en de harmonisatieprojecten.	doorlopend 2018
	Continu kwaliteitsonderzoek gemeente brede dienstverlening heeft zich in 2017 vooral gericht op de kwaliteit van de telefonische dienstverlening. In 2018 pakken we dit samen met Druten op	doorlopend 2018
7B.4.2	Digitale dienstverlening met zichtbaar nieuwe producten	doorlopend 2018

Wat kost het?

Overzicht van baten en lasten
In de onderstaande tabel zijn voor 2017 de cijfers van de geactualiseerde begroting opgenomen.

Financieel overzicht (x € 1.000)	**Begroting 2017**	**Begroting 2018**	**Meerjarenraming 2019**	**2020**	**2021**
Baten					
0.1 Bestuur	82	**102**	102	84	85
0.2 Burgerzaken	709	**712**	712	712	711
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	373	**410**	416	420	425
Totaal baten	**1.165**	**1.224**	**1.230**	**1.215**	**1.221**
Lasten					
0.1 Bestuur	2.145	**2.207**	2.178	2.208	2.241
0.2 Burgerzaken	813	**826**	895	797	805
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	977	**834**	822	839	856
Totaal lasten	**3.935**	**3.868**	**3.895**	**3.844**	**3.903**
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	2.770	**2.643**	**2.665**	**2.629**	**2.682**
Inzet bestemmingsreserves	-1.297	**-244**	-334	-175	-178
Gerealiseerd resultaat	**1.473**	**2.399**	**2.331**	**2.454**	**2.503**

Specificatie inzet bestemmingsreserves:

BR: Communicatieplan	-5	0	0	0
ER: Onderhoud Overige gebouwen	-232	-267	-214	-217
ER: Verkiezingen	-8	-67	39	39

Beleidsindicatoren

Conform BBV richtlijnen presenteren we hier naast de lokaal vastgestelde beleidsindicatoren, de voor iedere gemeente verplichte beleidsindicatoren.

	Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	Werkelijk 2016*	Begroot 2017	Begroot 2018
1.	0. Bestuur en ondersteuning	**Formatie**	Fte per 1.000 inwoners	5,5	5,6	5,6
2.	0. Bestuur en ondersteuning	**Bezetting**	Fte per 1.000 inwoners	5,1	5,2	5,2
3.	0. Bestuur en ondersteuning	**Apparaatskosten**	Kosten per inwoner	463	448	498
4.	0. Bestuur en ondersteuning	**Externe inhuur**	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	12%	4%	4%
5.	0. Bestuur en ondersteuning	**Overhead**	% van totale lasten	9%	10%	10%
6.	1. Veiligheid	**Verwijzingen Halt**	Aantal per 10.000 jongeren	83,8	170	170
7.	1. Veiligheid	**Harde kern jongeren**	Aantal per 10.000 inwoners	0	0	0
8.	1. Veiligheid	**Winkeldiefstallen**	Aantal per 1.000 inwoners	1	1	1
9.	1. Veiligheid	**Geweldsmisdrijven**	Aantal per 1.000 inwoners	2,5	3.7	2,5
10.	1. Veiligheid	**Diefstallen uit woning**	Aantal per 1.000 inwoners	2,2	2.8	2,2
11.	1. Veiligheid	**Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)**	Aantal per 1.000 inwoners	5,3	5,1	5,1
12.	2. Verkeer en vervoer	**Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig**	%	6	0	0
13.	2. Verkeer en vervoer	**Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser**	%	0,11	0	0
14.	3. Economie	**Functiemenging**	%	48	48	49
15.	3. Economie	**Bruto Gemeentelijk Product**	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	102	17,3	100
16.	3. Economie	**Vestigingen (van bedrijven)**	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	126,7	121,9	125
17.	4. Onderwijs	**Absoluut verzuim**	Aantal per 1.000 leerlingen	3	2	2
18.	4. Onderwijs	**Relatief verzuim**	Aantal per 1.000 leerlingen	17,9	23,3	23,3
19.	4. Onderwijs	**Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)**	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1%	1%	1%
20.	5. Sport, cultuur en	**Niet sporters**	%	48%	48%	48%

	Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	Werkelijk 2016*	Begroot 2017	Begroot 2018
	recreatie					
21.	6. Sociaal domein	**Banen**	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	616,4	602,5	602,5
22.	6. Sociaal domein	**Jongeren met een delict voor de rechter**	% 12 t/m 21 jarigen	0,57%	1,23%	0,57%
23.	6. Sociaal domein	**Kinderen in uitkeringsgezin**	% kinderen tot 18 jaar	3,8%	3,8%	3,80%
24.	6. Sociaal domein	**Netto arbeidsparticipatie**	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	67,0%	67,0%	67%
25.	6. Sociaal domein	**Achterstandsleerlingen**	% 4 t/m 12 jarigen	5,1%	3,8%	3,80%
26.	6. Sociaal domein	**Werkloze jongeren**	% 16 t/m 22 jarigen	1,2%	1,5%	1,20%
27.	6. Sociaal domein	**Personen met een bijstandsuitkering**	Aantal per 1.000 inwoners	27,9	31	18
28.	6. Sociaal domein	**Lopende re-integratievoorzieningen**	Aantal per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	4,2	5,5	5
29.	6. Sociaal domein	**Jongeren met jeugdhulp**	% van alle jongeren tot 18 jaar	10,6%	9,8%	10,6
30.	6. Sociaal domein	**Jongeren met jeugdbescherming**	% van alle jongeren tot 18 jaar	1,1%	1,1%	1,1
31.	6. Sociaal domein	**Jongeren met jeugdreclassering**	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,2%	0,2%	0,20%
32.	6. Sociaal domein	**Cliënten met een maatwerkarrangement WMO**	Aantal per 10.000 inwoners	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend
33.	7. Volksgezondheid en Milieu	**Omvang huishoudelijk restafval**	Kg/inwoner	133	130	90
34.	7. Volksgezondheid en Milieu	**Hernieuwbare elektriciteit**	%	3,2%	3,0%	3,00%
35.	8. Vhrosv	**Gemiddelde WOZ waarde**	Duizend euro	€ 221	€ 221	
36.	8. Vhrosv	**Nieuw gebouwde woningen**	Aantal per 1.000 woningen	3,2		3,2
37.	8. Vhrosv	**Demografische druk**	%	74,2%	56,8%	74,2%
38.	8. Vhrosv	**Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden**	In Euro's	€ 608	€ 619	€ 629
39.	8. Vhrosv	**Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden**	In Euro's	€ 658	€ 646	€ 656

*2016, of de realisatie van het laatst bekende jaar als 2016 nog niet bekend is.

PARAGRAFEN

Paragraaf 1: Overhead, Algemene dekkingsmiddelen en overige baten en lasten

Inleiding

De BBV schrijft voor vanaf 2017 dat de kosten voor Overhead, de algemene dekkingsmiddelen en onvoorziene kosten niet binnen de programma's worden verantwoord. Dit hoofdstuk geeft inzicht in deze posten.

Overzicht Overhead

De kosten overhead hebben betrekking op het deel van het personeel dat zich niet rechtstreeks bezighoudt met de producten, maar ondersteunend in het proces zijn. Ook personeel gerelateerde kosten als opleidingen en BHV. Daarnaast worden hier de kosten voor huisvesting en ICT verantwoord. Per 2018 treedt de werkorganisatie Druten-Wijchen in werking, waar de volledige overhead primair ondergebracht wordt.

Tabel 1: Weergave van het taakveld Overhead (x € 1.000)

Overhead	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenramingen 2019	2020	2021
Personeel(s gerelateerd)	6.254	**0**	0	0	0
ICT	1.869	**0**	0	0	0
Huisvesting	762	**0**	0	0	0
Bijdrage GR Werkorganisatie Druten-Wijchen	**0**	**9.146**	9.225	9.465	9.617
Totaal Overhead (taakveld 0.4)	**8.885**	**9.146**	**9.225**	**9.465**	**9.617**

Overzicht vrij besteedbare dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen betreft met name de OZB en de uitkeringen uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht of de afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De (wettelijk) niet vrij besteedbare heffingen evenals de specifieke uitkeringen worden in de programma's, waarvan ze voor een deel de kosten dekken, onder de baten verantwoord.

Tabel 2: Weergave van de dekkingsmiddelen (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenramingen 2019	2020	2021
0.5	Treasury - Resultaat financieringen	1.274	**1.398**	1.322	1.377	1.411
0.5	Treasury - Dividend	156	**160**	164	159	151
0.61	OZB woningen	4.571	**4.702**	4.815	4.910	5.037
0.62	OZB niet-woningen	2.801	**2.881**	2.889	2.933	2.977
0.64	Belastingen overig	661	**352**	360	365	371
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	52.119	**54.350**	54.809	55.064	55.618
	Onvoorzien	0	**0**	0	0	0
	Totale algemene dekkingsmiddelen	**61.582**	**63.843**	**64.359**	**64.808**	**65.565**

0.5 Treasury
Het taakveld Treasury is in tabel 2 gesplitst in het financieringsresultaat en dividend. Het financieringsresultaat betreft het renteresultaat op aangetrokken en uitgezette leningen, zie paragraaf 6 voor de specificatie.

0.61/0.62/064 Lokale heffingen
In paragraaf 3 "Lokale heffingen" van de programmabegroting wordt nader ingegaan op het algemeen beleid van de lokale heffingen en de belastingcapaciteit van de gemeente Wijchen. De onderstaande lokale heffingen zijn daar opgenomen.

- Onroerend Zaak Belasting (OZB)*,
- Toeristenbelasting*,
- Hondenbelasting,
- Rioolrechten,
- Afvalstoffenheffing / reinigingsrechten,
- Reclamebelasting*
- Precariobelasting*

De met * gemarkeerde belastingen vrij besteedbaar.

0.7 Gemeentefonds (algemene uitkering)
De omvang van de inkomsten uit het Gemeentefonds zijn herleid uit de septembercirculaire 2017. Het Rijk heeft vanaf 2012 de systematiek van gezamenlijk "trap op en trap af " in ere hersteld, waarbij de behoedzaamheidreserve is komen te vervallen.

Onvoorzien
Er is, conform wettelijk voorschrift een bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Met het vaststellen van de begroting, bekrachtigt de raad het standpunt, dat tegenvallers binnen bestaande middelen worden opgevangen. In de vastgestelde financiële verordening 2016 (16 17) is opgenomen onder artikel 4.3, dat een structureel resultaat van tenminste 0,25% van de totale structurele lasten (met € 250k als ondergrens) begroot dient te worden als buffer voor onvoorziene kosten.

Overzicht Overige baten / lasten
Binnen het taakveld 0.8 overige baten lasten worden de stelposten en bijzondere baten en lasten verantwoord.

Tabel 3: Weergave van het taakveld 0.8 (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenramingen 2019	2020	2021
0.8	Overige baten en lasten	**-239**	**-5.224**	**-2.946**	**-1.272**	**77**

De inkomsten hebben met name betrekking op incidentele winstnemingen uit de GR Bijsterhuizen. Daarnaast vinden via taakveld 0.8 onttrekkingen plaats uit de Algemene Reserve ter afdekking van het incidentele perspectief.

Overzicht Vennootschapsbelasting

Tabel 4: Weergave van het taakveld 0.9 (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenramingen 2019	2020	2021
0.9	Vennootschapsbelasting	0	**0**	0	0	0

Met ingang van 2016 zijn gemeenten vennootschap plichtig. Dit betekent dat over winstgevende onderdelen die door de fiscus als onderneming worden gezien, belasting dient te worden betaald. Op dit moment wordt het effect voor de gemeente Wijchen op nihil ingeschat.

Paragraaf 2: Meerjarenramingen 2018 – 2021

Uitgangspunten

De programmabegroting 2018 is de basis voor de meerjarenramingen. Bij deze meerjarenbegroting zijn de volgende financiële uitgangspunten gehanteerd, welke zijn ontleend aan het coalitieakkoord 2014-2018 "Anders denken, samen doen":

- Structurele tekorten worden gedekt door structurele maatregelen.
- Incidentele tekorten worden gedekt door incidentele maatregelen.
- Winstuitkeringen GR Bijsterhuizen worden toegevoegd aan de algemene reserve.
- De reserve Bouwgrondexploitatie vormt onderdeel van de algemene reserve.
- Investeringen in het MIO worden gedekt uit de reserve grote projecten, afschrijvingen en bijdragen door derden, zodat rentelasten niet stijgen. Hieronder valt ook de bouwrente. De omvang van de reserve grote projecten is dekkend voor de lopende goedgekeurde investeringen. Voor nieuwe investeringen geldt dat de benodigde middelen overgeheveld dienen te worden uit de algemene reserve.
- Uit de algemene reserve onttrekken we alleen incidentele middelen wanneer dit leidt tot verlaging van de structurele lasten.
- Onder het mom van 'trap op en trap af', worden de opgelegde rijks bezuinigingen op welke wijze dan ook doorgesluisd naar de gemeenschappelijke regelingen en gesubsidieerde instellingen of nieuwe beleidstaken.
- Slechts in het geval dat er buiten het gepresenteerde (actuele) structurele meerjarenperspectief financieringsmiddelen worden verkregen, dan wel 'oud' voor 'nieuw' wordt ingeruild, is structureel nieuw beleid toegestaan.
- Nut en noodzaak worden integraal afgewogen binnen de kadernota of begroting. Daar worden de prioriteiten gesteld. Buiten deze beslissingsmomenten kan geen extra incidenteel of structureel geld uitgegeven worden. Uitruilen binnen de programma's kan alleen na besluitvorming van het college.
- De nieuwe beleidstaken en gelden die wij van de rijksoverheid krijgen, worden één op één gelabeld voor het beoogde doel. Uitzetting van deze gelden met eigen middelen is niet mogelijk. Bij de gelabelde gelden worden ook de organisatie en uitvoeringskosten structureel gedekt.
- Onontkoombare uitzettingen worden in principe binnen het eigen programma opgevangen. Om de gevolgen van het rijksbeleid op te vangen, bijvoorbeeld de wet markt en overheid, bezuinigen wij waarschijnlijk € 200.000 euro structureel per jaar. Cumulatief geeft dit € 800.000,- extra ruimte in 2018.

Relatie met de Kaderbrief 2018-2021

In de Kaderbrief 2018-2021 is aan de raad een beeld geschetst van het structurele meerjarenperspectief. Op grond van dat perspectief is deze begroting opgesteld. In de volgende tabellen worden de mutaties vanaf de begroting 2017-2020, naar de kaderbrief 2018, tot de Begroting 2018-2021.

Hierbij maken we onderscheid in het structurele perspectief (tabel 5), het incidentele perspectief (tabel 6) en de bouwgrondexploitaties (tabel 7). In tabel 8 wordt dit getotaliseerd tot het totale meerjarenperspectief 2018-2021.

Tabel 5: Mutaties in het structureel meerjarenperspectief (x € 1.000)

Ontwikkelingen ten opzichte van begroting 2016 *(x € 1.000.)*	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Begroting 2017	813	383	844	1.337
Decembercirculaire 2016 (16 1683)	-50	-53	-52	-51
Startpositie 2018 t/m 2021	**762**	**330**	**792**	**1.286**
Actualisatie kaderbrief 2018-2021:				
Bijzondere bijstand	-3	18	17	0
BUIG	-43	363	312	518
Decentralisaties	-485	-412	-291	-192
Gemeenschappelijke regelingen	-75	49	174	295
Bouwleges	0	0	0	0
Gemeentefonds	757	991	951	941
Prijscompensatie	-88	-199	-256	-332
Formatiekosten	-537	-572	-631	-636
Kapitaallasten	35	-10	111	-170
Rente	-67	-82	-280	-259
OZB	52	99	124	158
Tarieven en leges	0	0	0	0
Inkrimpingen	45	45	25	25
Uitzettingen	-45	-45	-45	-45
Saldo kaderbrief 2018-2021	**308**	**575**	**1.003**	**1.589**
Effect kostenverdeelstaat	-13	8	-12	-16
Dekking uit Bouwgrondexploitatie/Investeringen	-3	-4	-4	-4
Programmabegroting 2018-2021	**292**	**579**	**987**	**1.569**
Bijzondere Bijstand	0	0	3	3
Wet BUIG	316	-76	-290	-9
Decentralisaties	54	-251	-204	0
IBOR	-211	-211	-211	-211
Gemeenschappelijke regelingen	-63	-36	-64	-74
Gemeentefonds	83	-64	-118	10
Prijscompensatie	-72	-111	-149	-100
Formatiekosten	-250	-256	-323	-330
Kapitaallasten	6	-10	18	18
Rente	129	131	139	148
Onroerende Zaak Belasting	96	90	107	125
Tarieven en leges	-12	10	3	40
Inkrimpingen	327	124	122	118
Uitzettingen	-10	-21	-17	-12
Nieuw Beleid	-119	-268	-305	-325
Totaal structureel resultaat	**566**	**-370**	**-302**	**1.010**

Tabel 6: Mutaties in het incidenteel meerjarenperspectief (x € 1.000)

Ontwikkelingen ten opzichte van begroting 2017 *(x € 1.000.)*	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Saldo begroting 2017	**0**	**343**	**56**	**0**
Mutaties Kaderbrief 2018-2021				
Bouwleges	31	106	12	0
Dorpsstraat 73	-30			
Nieuw GVVP (2018-2028)	-30			
Starterslening	-100			
Dekking startersleningen versnelde woningbouw	100			
Milieucommunicatieplan, Campagne Groene gezicht	-15	-15		
Milieucommunicatieplan uit budget verduurzaming	15	15		
Leerplicht: Ziekmeldingen terugbrengen (proef)	-30			
Strategisch regionaal adviseur OOV	-20			
Uitbreiding parkeren in woonwijken	-10			
Afboeken boekwaarde basisschool St. Jan Baptist	0	-221		
Sloop en herinrichting terrein St. Jan Baptist		PM		
Omgekeerd Inzamelen communicatie	-50			
Verkeersscheiding A50	-85			
Mozaïek subsidie trekkenwand theater	-100			
Mozaïek subsidie tribune theater	-80			
Investering ombuiging Jeugd en WMO nieuw	-500			
Mutatie winstuitkering Bijsterhuizen	-750	-2.000	-500	1.000
Winstuitkering Bijsterhuizen Algemene Reserve	750	2.000	500	-1.000
Mutatie algemene reserve	904	0	0	0
Eindpositie Programmabegroting 2018-2021 versie oktober (bestaand beleid)	**0**	**228**	**68**	**0**
Dorpsstraat 73 kosten wegomlegging	-60	0	0	0
Bouwleges (zie 3.07)	7	-43	-36	0
Versnellen aanpak slechte bermen	-150	-150	-150	0
Aanvulling rioolvoorziening	-2.000	-2.000	0	0
Kerkeveld verkeersmaatregelen, aanpak kruising Kerkedreef/de Meren/Diemewei	-278	0	0	0
Kerkeveld verkeersmaatregelen, infrastructurele maatregelen bij de Trinoom inclusief fietspad	-330	0	0	0
Kerkeveld verkeersmaatregelen, kleine maatregelen	-16	0	0	0
Openhouden Molenhuis	-13	0	0	0
Verkenning EVZ	-15	0	0	0
Bedrijfsvoeringsplan bibliotheek	-15	0	0	0
Loonsom voormalig management	-15	0	0	0
Compensatie structureel perspectief reserve frictie personeel	-150	0	0	0
Afdekking meerkosten W-D	-76	0	0	0
Maatschappelijke stage	-7	0	0	0
Duurzame zorgstructuur Alverna	-69	0	0	0
Glasvezel buitengebied	-50	0	0	0
Leerplicht: Ziekmeldingen terugbrengen	19	-6	0	0
Planeconomie	-20	0	0	0
Projectkosten vergroening elektriciteit	-25	0	0	0
Parkstructuur Everardusplein	0	-49	0	0
Implementatie populatie gebonden bekostiging	-104	0	0	0
Duurzaamheid 1 jaar incidenteel	-25	0	0	0
Evenementen 1 jaar incidenteel	-25	0	0	0
Afdekken risicoprofiel decentralisaties	-400	-707	-1.187	0
Af te dekken uit Algemene Reserve ADSD	3.817	2.727	1.305	0
Saldo Incidenteel	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 7: Mutaties in het incidenteel meerjarenperspectief (bouwgrondexploitaties) (x € 1.000)

Ontwikkelingen ten opzichte van begroting 2017 *(x € 1.000.)*	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Saldo begroting 2017	**1.980**	**0**	**0**	**0**
Actualisatie Kaderbrief 2018-2021				
Woningbouw Balgoij		5		
Oostflank 1e fase, Urban Villa 2 (naar 2017)	-1.100			
Oostflank, locatie Urban Villa 3	-96			
Huurlingsedam 74	-20			
Beuningsesteeg	-3			
Totaal resultaat Bouwgrondexploitaties Programmabegroting 2018-2021 versie okt (bestaand beleid)	**753**	**5**	**0**	**0**
Klapstraat	100	0	0	0
Oostflank, locatie Urban Villa 3	-123			
Woningbouw Balgoij		2		
Totaal resultaat Bouwgrondexploitaties Programmabegroting 2018-2021 versie dec	**730**	**7**	**0**	**0**

Tabel 8: Totaal meerjarenperspectief 2018-2021 (x € 1.000)

Begroting 2018 (x € 1.000.)	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Structureel perspectief (tabel 2)	566	-370	-302	1.010
Incidenteel perspectief (tabel 3)	0	0	0	0
Incidenteel perspectief bouwgrond (tabel 4)	730	7	0	0
Totaal Programmabegroting 2018-2021	**1.296**	**-363**	**-302**	**1.010**

Paragraaf 3: Lokale heffingen

Inleiding
In artikel 8 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten(BBV) is geregeld dat de paragraaf lokale heffingen een verplicht onderdeel is van de begroting. Deze paragraaf moet volgens artikel 10 van het BBV ten minste de volgende onderdelen bevatten:

- De geraamde inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van de tarieven van de heffingen, die ten hoogste kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

We beschrijven allereerst de algemene kaders en beleidsuitgangspunten. Vervolgens gaan we in op de heffingen van leges. Daarbij besteden we aandacht aan de kostenopbouw en de kostendekkendheid. Daarnaast geven we aan welke belastingen we in Wijchen heffen. Per belastingsoort schetsen we de kaders en gaan we in op de tariefsopbouw en de grondslag voor de belastingheffing en de totaal begrote (netto-)opbrengst per belasting. We gaan ook in op ons kwijtscheldingsbeleid. Tot slot van deze paragraaf nemen we voorbeeldaanslagen lokale heffingen op voor een meerpersoonshuishouden zonder honden, om zo een vergelijking te kunnen maken van de tarief ontwikkelingen voor de individuele huishoudens.

Algemeen
De bevoegdheid tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting berust bij de raad. Een dergelijk besluit wordt genomen door het vaststellen, wijzigen of intrekken van een daartoe bestemde verordening. Het belastinggebied van een gemeente is begrensd. De Gemeentewet bepaalt limitatief welke belastingen door een gemeente mogen worden geheven. Daarnaast kan bij wet aan de gemeente de bevoegdheid worden toegekend om een bepaalde belasting te heffen. Een voorbeeld hiervan vormt de afvalstoffenheffing welke zijn wettelijke grondslag vindt in de Wet Milieubeheer. Wijchen werkt samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en Berg- en Dal op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. Middels een centrumgemeente-constructie in de zin van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) zijn de bevoegdheden op het gebied van de uitvoering overgedragen aan de gemeente Beuningen. Het Belastingkantoor Beuningen verricht haar werkzaamheden onder de naam Munitax.

Welke belastingen en rechten worden in de gemeente Wijchen geheven?
Belastingen worden door de heffingsambtenaar dwingend opgelegd zonder dat daar een aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat.
Rechten worden geheven op basis van artikel 229 van de Gemeentewet en artikel 15:33 van de Wet milieubeheer. Tegenover deze heffingen staat wel een aanwijsbare tegenprestatie. Bovendien mag het totaal van de verwachte inkomsten uit rechten het totaal van de verwachte uitgaven niet overschrijden.

De gemeente Wijchen heft de onderstaande belastingen en rechten:

- leges (artikel 229 Gemeentewet);
- marktgelden (artikel 229 Gemeentewet);
- onroerende zaakbelastingen (artikel 220 tot en met artikel 220i Gemeentewet);
- toeristenbelasting (artikel 224 Gemeentewet);
- hondenbelasting (artikel 226 Gemeentewet);
- rioolheffing (artikel 228a Gemeentewet);
- brandweerrechten (artikel 229 Gemeentewet);
- reinigingsheffing (artikel 15:33 Wet milieubeheer);
- reclamebelasting (artikel 227 Gemeentewet);
- precariobelasting (artikel 228 Gemeentewet).

De aangeboden begroting 2018, inclusief het boek "Anders Denken Samen Doen" en de aangenomen amendementen zijn in deze paragraaf verwerkt.

Ontwikkelingen 2018

- **Verwachting marktontwikkeling**
  Na een aantal jaren waarin de markt voor koopwoningen een dalende tendens vertoonde, blijkt uit de analyse van de marktcijfers voor de gemeente dat voor het overgrote deel van de woningen voor belastingjaar 2018 (waardepeildatum 01-01-2017) weer sprake zal zijn van een positieve marktontwikkeling. De verwachting is niet dat deze marktontwikkeling gevolgen zal hebben voor het aantal ingediende bezwaarschriften tegen de vastgestelde WOZ Waarde.

- **Verruiming lokale belastinggebied**
  Pas een volgend kabinet gaat erover, maar minister Plasterk van Binnenlandse Zaken wil gemeenten meer en het rijk minder belasting laten heffen. Gemeenten verzorgen immers veel voorzieningen en diensten voor hun burgers en gemeentelijke belastingen zorgen ervoor dat de afweging tussen de kosten en baten van gemeenschappelijke voorzieningen op lokaal niveau dicht bij de burger plaats vindt. Het gemeentelijk belastinggebied is in internationaal opzicht klein. Nederland had in 2010 met 7,5 procent van de totale inkomsten het laagste aandeel decentrale belastingen van de OESO-landen, die gemiddeld op 37 procent zaten. Plasterk: 'Bovendien hebben gemeenten de afgelopen jaren meer taken gekregen terwijl de bevoegdheden om eigen inkomsten te generen gelijk zijn gebleven. Inmiddels hebben gemeenten een verantwoordelijkheid voor circa dertig procent van de overheidsvoorzieningen waar burgers en bedrijven van profiteren. De afhankelijkheid van gemeenten voor hun inkomsten van het rijk beperkt de mogelijkheden van de burger om zich voor meer lokale voorzieningen of juist lagere lasten uit te spreken. De verruiming van het lokaal belastinggebied moet volgens Plasterk worden gezocht in een voor burgers zichtbare en voelbare belasting. Kandidaten voor een nieuwe, brede gemeentelijke belasting zijn de onroerendezaakbelasting voor gebruikers van woningen en een zogeheten ingezetenenheffing. Volgens de minister van Binnenlandse Zaken zou het verstandig zijn bij de hervorming enkele kleine lokale belastingen te schrappen. Op de afvoerlijst staan wat hem betreft de hondenbelasting, de precariobelasting op nutsnetwerken en de forensenbelasting. De toeristenbelasting, de traditionele precario (voor een terrasvergunning bijvoorbeeld) en de parkeerbelasting mogen blijven.

- **Taxeren op BAG-oppervlakte**
  Vanaf 2022 dient volgens de waarderingskamer de WOZ-waarde getaxeerd te worden met de BAG-oppervlakte. Dit betekent hergebruik van een bekend gegeven en daarmee verwachten de waarderingskamer verbetering van efficiëntie in het werkproces. Het betekent ook een ander werkproces. De WOZ wordt voor een belangrijk objectkenmerk afhankelijk van de basisregistratie BAG en wordt een afnemer van dit gegeven uit de BAG. Het risico dat Munitax ziet is dat veel

oppervlaktes in de BAG ooit gedestilleerd zijn uit de inhoudsmaten uit de WOZ. In een conversieslag zijn daar vervolgens m² van gemaakt. Dit is voor een taxatie voor de WOZ niet voldoende nauwkeurig. Ook de controlerende instantie Waarderingskamer vereist een uitgebreide steekproef met analyse voordat de BAG-oppervlakte in de waardering mag worden gebruikt. Dit betekent dat de gemeentelijke BAG-administratie op dit onderdeel (volledig) herzien moet worden. Munitax is bereid om in gezamenlijkheid deze inspanning te verrichten. Onderstaande planning gaat er wel van uit dat deelnemende gemeenten gelijktijdig met elkaar werken en dat er geen gemeenten voor of achter lopen. Voorwaarde is dan dat er voldoende capaciteit beschikbaar is. Het is van belang dat alle gemeenten gelijktijdig het project afronden om in 2021 te kunnen schaduwdraaien.
Globaal ziet de planning er zo uit:
- 1 januari 2018 tot 1 januari 2020 project uitvoeren in samenwerking met gemeenten;
- 1 januari 2020 BAG-oppervlakte moet bekend zijn om er mee te taxeren;
- 1 januari 2021 In 2021 schaduwdraaien;
- 1 januari 2022 WOZ-waarde op basis van BAG-oppervlakte;

- **Kwijtschelding 2018**
  In 2018 treedt de kostendelersnorm voor de kwijtschelding in werking. Dit betekent dat Munitax voor behandeling van een verzoek om kwijtschelding rekening moet houden met eventuele inwonende volwassenen. Hierop heeft o.a. PinkRoccade nieuwe software uitgebracht. Er wordt een kleine business case gemaakt om te onderzoeken welke oplossing relevant en werkbaar is voor Munitax.

- **BI-tool**
  In september 2017 wordt de BI-tool opgeleverd. Daarvan worden de eerste beelden gedeeld in het financiële hoofden overleg in september.

- **Aanbesteding deurwaarder**
  De deurwaarderswerkzaamheden moeten voor 2018 aanbesteed worden. De aanbesteding vindt plaats in de maanden augustus, september en oktober van 2017 zodat we tijdig zijn voor de invordering van de aanslagen 2018.

Lokale Heffingen

De lokale heffingen zijn gebaseerd op de gewenste opbrengsten, die in de voorliggende begroting en dus in deze paragraaf zijn opgenomen. Bij het vaststellen van de belastingverordeningen worden de grondslagen nogmaals herijkt. Daardoor kan het zijn dat de tarieven in de verordening afwijken van de hier berekende tarieven. Alleen de tarieven, die in de verordeningen staan, zijn geldig.

- **Onroerende zaakbelastingen**
  De grondslag voor de onroerende zaakbelasting is de WOZ-waarde. De tarieven voor 2018 zijn:

Tabel 9: ontwikkeling van de tarieven OZB (inclusief correctie n.a.v. waardedaling)

Soort OZB	**Tarief 2017 (% van de WOZ-waarde)**	**Tarief 2018 (% van de WOZ-waarde)**	**Gewenste opbrengst 2018 (netto x€ 1.000)**
Woning eigenaar	0,1233%	0,1207%	4.884
Niet-woning eigenaar	0,2237%	0,2244%	1.730
Niet-woning gebruiker	0,1926%	0,1847%	1.201
Totaal			**7.815**

Reinigingsheffingen

Reinigingsheffing

Op 21 februari 2017 heeft de Raad besloten om per 1 juni 2018 over te gaan naar "omgekeerd inzamelen (O.I)", wat inhoudt dat huishoudelijk afval dat herbruikbaar is als grondstof aan huis wordt opgehaald (GFT, papier en plastic+). Wat overblijft, dient de burger zelf naar ondergrondse containers te brengen. Dit wordt in twee stappen geïmplementeerd. In september 2017 worden de papiercontainers uitgezet, voor 1 juni 2018 zijn de ondergrondse containers functioneel geplaatst en zijn de restafval containers omgebouwd naar containers voor plastic+.

De stapsgewijze invoering en het uitstel naar 1 juni 2018 heeft invloed op de tarieven. De reinigingsheffing 2018 voor de periode jan-mei is op de huidige Diftar methode gebaseerd, inclusief de omslag naar het inzamelen van papier met een container. Voor de periode jun-dec zijn de tarieven gebaseerd op het systeem omgekeerd inzamelen. De implementatie van het systeem omgekeerd inzamelen per 1 juni brengt (financiële) onzekerheden met zich mee. Het restant van het jaarrekeningsaldo afval 2016 houden we om deze reden een jaar langer in de bestemmingsreserve.

We houden vooralsnog de huidige grondslagen van de tarieven in stand, totdat we een stabiel beeld hebben van de effecten van de systeemwisseling. Dit betekent dat de systematiek van toerekenen van kosten naar vaste en variabele heffing gehandhaafd blijft evenals het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid. Wij hebben nog steeds het motto "de vervuiler betaalt" hoog in het vaandel en willen dit verder verankeren in 2018.

Door de Raad is bij de behandeling van het besluit tot omgekeerd inzamelen een uitvraag gedaan voor een proef van de inzameling van GFT bij hoogbouw. Deze proef is in september 2017 opgestart en voor een goede pilot laten we deze proef doorlopen naar 2018. Bij een succesvolle proef leggen we de keuze voor om dit concept gemeentebreed uit te rollen bij de hoogbouwlocaties vanaf 2019.

In de begrotingsvergadering van 9 november 2017 heeft de raad aanvullend besloten om in 2018 over te gaan tot extra zomerinzameling gft , zonder dat het tarief daarvoor verhoogd wordt (amendement 10 bij Raadsbesluit 17 2 10628). Als besloten wordt tot permanente extra zomerinzameling gft, leidt dit wel tot een stijging van het tarief.

Tabel 3-10: tariefstelling Reinigingsheffingen 2018 i.r.t. 2017

	Minicontainer 240 liter		**Minicontainer 140 liter**		**Afvalzak (50 liter)**	
Jaartal	**2017**	**2018**	**2017**	**2018**	**2017**	**2018**
Vast tarief jan-mei (diftar)		56,50		56,50		56,50
Vast tarief jun-dec (O.I)		85,50		85,50		85,50
Totaal vast tarief	**132,00**	**142,00**	**132,00**	**142,00**	**132,00**	**142,00**
Woonzorgcomplex jan-mei (diftar)*					20,85	20,20
Variabel tarief jan-mei (diftar)	5,88	5,83	3,43	3,40	1,02	1,01
Variabel tarief jun-dec (O.I)		n.v.t.		n.v.t.	1,02	1,07

* Tarief van 2017 is voor de vergelijkbaarheid omgerekend naar 5 maanden.

Tabel 11: Grondslag tariefstelling (x€ 1000):

Taakveld 7.3 Afval: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	3.252
Taakveld 7.3 Afval: Amendement zomerinzameling GFT	88
Taakveld 7.3 Afval: Directe inkomsten excl. BTW	-810
Bruto kosten taakveld(en) vóór inzet reseves	**2.530**
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves	-118
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking Amendement zomerinzameling GFT vanuit reserve	-88
Netto kosten taakveld(en)	**2.325**
Toe te rekenen kosten:	
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen: Kwijtschelding afvalstoffenheffing	146
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer: Schoonhouden wegen 1/3 deel van de integrale kosten	32
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer: Zwerfafval 1/3 deel van de integrale kosten	91
Taakveld 0.4 Overhead: Overhead inclusief (omslag-)rente	78
Toe te rekenen BTW op de directe kosten en opbrengsten	545
Totale kosten	**3.216**
Opbrengst heffingen	**3.216**
Dekkingspercentage vóór inzet reserves	**93,6%**
Dekkingspercentage na'inzet reserves	**100,0%**

- **Rioolheffing**
  De opbrengst van de rioolheffing heeft als uitgangspunt 100% kostendekkendheid waarbij de voor compensatie in aanmerking komende btw wordt meegerekend in het tarief conform art. 28a derde lid Gemeentewet. De hoogte van de heffing is gebaseerd op de kosten voortvloeiend uit en gerelateerd aan het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De rioolheffing wordt geheven ter dekking van de kosten van de riolering. De gemeente Wijchen heft rioolheffing van zowel de eigenaar als van de gebruiker van objecten die direct of indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering. De heffingsmaatstaf is gelijk aan die van de OZB.

Tabel 12a: ontwikkeling van de tarieven rioolrecht

Soort Rioolheffing	**Tarief 2017 (% van de WOZ-waarde)**	**Tarief 2018 (% van de WOZ-waarde)**
Woning eigenaar	0,0391%	0,0480%
Woning gebruiker	0,0365%	0,0278%
Niet-woning eigenaar	0,0650%	0,0860%
Niet-woning gebruiker	0,0598%	0,0484%

Tabel 12b Kosten en opbrengsten rioolheffing (bedragen x € 1.000)

Soort rioolheffing	**Kostentoedeling 2018 ***		**Heffings-opbrengst 2018 (netto)**	
Woning eigenaar excl. Eenmalige storting voorziening	€ 3.452	58,3%	€ 1.927	49,2%
Woning gebruiker	€ 1.075	18,1%	€ 1.092	27,8%
Niet-woning eigenaar excl. Eenmalige storting voorziening	€ 1.092	18,6%	€ 600	15,3%
Niet-woning gebruiker	€ 302	5,0%	€ 302	7,7%
Eenmalige storting voorziening	€ 2.000		€ 0	
Totaal kosten in de heffing te betrekken	€ 5.921		€ 3.921	
Dekkingsgraad			66,2%	

* Inclusief toerekenbare btw-componenten en kwijtschelding.

De af te dekken kosten, inclusief toegerekende compensabele BTW bedragen € 5.921k. De gewenste opbrengst bedraagt € 3.921k, zodat de dekkingsgraad 66,2% is. Daarbinnen is ook rekening gehouden met een inschatting van oninbare heffing en verminderingen, die ook binnen het tarief afgedekt mag worden.

In de berekening van de kostenverdeling naar categorie is geen rekening gehouden met de eenmalige storting in de voorziening om toekomstige uitgaven te dekken. Deze storting maakt wel onderdeel uit van de kosten van het taakveld riolering en mag dus in de heffing worden betrokken. Om de heffing stabiel te houden is deze in de structurele verdeling niet meegenomen.

Onder de eigenaarsheffingen valt het zogenaamde rioolaansluitrecht, waarmee de kosten van de initiële aanleg, vervanging en groot onderhoud worden afgedekt. Met de gebruikersheffingen dekken we het rioolafvoerrecht waarmee de overige kosten gerelateerd aan ons rioleringsstelsel worden afgedekt. Gemengde kosten worden naar rato toegerekend.

Tabel 13: Grondslag tariefstelling x€ 1000:

Taakveld 7.2 Riolering: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	5.255
Taakveld 7.2 Riolering: Directe inkomsten excl. BTW	-12
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves	1
Netto kosten taakveld(en)	**5.244**
Toe te rekenen kosten:	
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen: Kwijtschelding rioolheffing	50
Taakveld 0.4 Overhead: Kosten inclusief (omslag-)rente	223
Toe te rekenen BTW op de directe kosten en opbrengsten	404
Totale kosten	**5.921**
Opbrengst heffingen	3.921
Dekkingspercentage	**66,2%**

- **Hondenbelasting**
  Hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel en mag dus vrijelijk besteed worden. In de gemeente Wijchen worden de belastingopbrengsten echter aangewend ter voorkoming van hondenoverlast. De hondenbelasting in Wijchen is kostendekkend. Door een combinatie van verwachte mutaties in de kosten en het aantal honden zullen de tarieven zich als volgt ontwikkelen.

Tabel 14: ontwikkeling van de tarieven hondenbelasting

Aantal honden	**2017 €**	**2018 €**
Eerste hond	84,85	88,60
Tweede en volgende hond	155,90	162,80
Kennel	364,00	382,65

Hoewel de hoogte van de hondenbelasting in Wijchen niet wettelijk beperkt is door de gemaakte kosten, kiest Wijchen wel voor deze systematiek. Voor de bepaling van de hoogte van de hondenbelasting is de toerekening in tabel 15 toegelicht. De kosten die ten grondslag liggen aan de heffing zijn als volgt opgebouwd:

Tabel 15: Grondslag tariefstelling x€ 1000:

Taakveld 5.7 Openbaar groen en recreatie: Directe kosten Hup, inclusief (omslag)rente excl. BTW	209
Taakveld 0.64 Belastingen overig: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	45
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves	-2
Netto kosten taakveld(en)	**242**
Toe te rekenen kosten:	
Taakveld 0.4 Overhead: Overhead inclusief (omslag-)rente	98
Toe te rekenen BTW op de kosten	31
Totale kosten	**382**
Opbrengst heffingen	382
Dekkingspercentage	**100%**

- **Toeristenbelasting**

De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Heffing van toeristenbelasting geschiedt op basis van aangifte. Voor 2019 verhogen we het tarief met het indexpercentage conform de laatst bekende gemeentefondscirculaire voor aanvang van het belastingjaar. Hierover informeren we de belastingplichtigen in 2018, na vaststelling van de verordening 2018. De opbrengst 2018 wordt geraamd op € 50k. We verlenen een vrijstelling voor overnachtingen van scouts die op een scoutingterrein overnachten. Het afgeronde tarief wordt in rekening gebracht, conform raadsbesluit 13 AZ 267.

Tabel 16: ontwikkeling van de tarieven toeristenbelasting

	2018 onafgerond	**2018 afgerond**	**2019 onafgerond**	**2019 afgerond**
Tarief per overnachting	0,71	0,70	0,73	0,75
Tarief per overnachting op vaste standplaats	0,45	0,45	0,46	0,45

- **Reclamebelasting**

De reclamebelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Een gebruiker van een pand binnen een door de Raad vastgesteld gebied is deze belasting verschuldigd als hij een reclame-uiting op zijn pand voert. In 2018 heffen we reclamebelasting voor een drietal zones. Dit zijn: Wijchen Centrum, Bedrijventerrein Wijchen-Oost en Bedrijventerrein Bijsterhuizen. Het tarief voor Wijchen Centrum is een percentage van de WOZ-waarde van het pand. Voor de overige zones is ook de WOZ-waarde van het pand als grondslag gekozen, maar zijn de tarieven gestaffeld. De tarieven 2018 zijn in overleg met de 3 stichtingen bepaald.

Tabel 17a: ontwikkeling tarieven reclamebelasting Wijchen Centrum

	2017	**2018***
Minimum bedrag per WOZ-object	295,00	302,00
Drempelbedrag WOZ-waarde	131.000	132.000
Tarief per € 1.000 WOZ-waarde boven drempelbedrag	2,25	2,29
Maximumbedrag per WOZ-object	855,00	879,00
Gewenste opbrengst in €	123.000	123.000

Tabel 17b: ontwikkeling tarieven Bedrijventerrein Bijsterhuizen

WOZ-waarde van:	Tot	**2017**	**2018***
€ 0,00	€ 102.000,00	130,00	130,00
€ 102.001,00	€ 254.000,00	260,00	265,00
€ 254.001,00	€ 508.000,00	420,00	420,00
€ 508.001,00	€ 1.015.000,00	940,00	950,00
€ 1.015.001,00	€ 2.031.000,00	1.305,00	1.315,00
€ 2.031.001,00	€ 3.046.000,00	1.565,00	1.575,00
€ 3.046.001,00	€ 4.061.000,00	2.090,00	2.100,00
€ 4.061.001,00	€ 5.077.000,00	2.610,00	2.625,00
€ 5.077.001,00	€ 10.154.000,00	3.655,00	3.675,00
Meer dan € 10.154.000,00	--------	4.175,00	4.200,00

Tabel 17c: ontwikkeling tarieven bedrijventerrein Wijchen-Oost

WOZ-waarde van:	Tot	**2017**	**2018***
€ 0,00	€ 102.000,00	125,00	130,00
€ 102.001,00	€ 203.000,00	175,00	180,00
€ 203.001,00	€ 305.000,00	250,00	260,00
€ 305.001,00	€ 508.000,00	405,00	415,00
€ 508.001,00	€ 762.000,00	555,00	570,00
€ 762.001,00	€ 1.016.000,00	705,00	725,00
€ 1.016.001,00	€ 1.523.000,00	910,00	930,00
€ 1.523.001,00	€ 2.031.000,00	1.210,00	1.240,00
€ 2.031.001,00	€ 3.047.000,00	1.515,00	1.555,00
Meer dan € 3.047.000,00	--------	1.875,00	1.925,00

* Nog te bepalen in overleg met de betreffende stichtingen

- **Marktgelden**
  De tarieven zijn verhoogd met een prijsindex van 1,60%, conform septembercirculaire 2017. Daarbij is rekening gehouden met de mate van kostendekkendheid van de marktgelden.

Tabel 18: marktgelden

Marktgelden x € 1,-	**2017**	**2018**
Vaste standplaatsen per strekkende meter per kwartaal	20,77	21,10
Vermeerdering luifel bij standplaats	2,07	2,10
Vermeerdering auto/cabine	9,45	9,60
Vermeerdering per marktdag voor promotiedoeleinden	3,65	3,70
Dag- en standwerkersplaatsen per marktdag	12,00	12,20
Elektriciteit per marktdag per aansluiting dag- en standwerkersplaats	3,65	3,70

- **Precariobelasting**
  De precariobelasting wordt geheven van degene die, al dan niet met vergunning of na een melding, het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft of diens opvolger, dan wel van degene ten behoeve van wie dat voorwerp of die voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond aanwezig zijn. De tarieven zijn verhoogd met een prijsindex van 1,60%, conform septembercirculaire 2017.

- **Leges**
  In onderstaande tabel wordt per hoofdstuk van de legestabel de begrote kosten en opbrengsten weergegeven, waaruit blijkt dat er geen overdekking bestaat op de leges.
  In het overzicht zijn naast de directe kosten op de verschillende onderdelen de overheadkosten toegerekend op basis van een vaste opslag per fte. De personeelskosten zijn per taakveld begroot. Vervolgens is het aantal begrote uren per hoofdstuk de basis voor onderverdeling van personeel inclusief overhead naar de hoofdstukken. We streven naar 100% kostendekkendheid, maar zijn hierin beperkt door de gemaximeerde legestarieven vanuit het Rijk. Zie hieronder de mate van kostendekkendheid.

Tabel 19: Legestabel

Overzicht kosten en opbrengsten Leges per hoofdstuk	Kosten (x € 1.000)	Opbrengsten (x € 1.000)
Titel 1 Algemene dienstverlening	**2.180**	**778**
Hoofdstuk 1 Burgerlijke stand	108	74
Hoofdstuk 2 Reisdocumenten	725	454
Hoofdstuk 3 Rijbewijzen	138	125
Hoofdstuk 4 Verstrekkingen uit de basisregistratie personen	87	47
Hoofdstuk 5 Verstrekkingen uit het Kiezersregister	0	0
Hoofdstuk 6 Verstrekkingen op grond van Wet bescherming persoonsgegevens	0	0
Hoofdstuk 7 Bestuursstukken	0	0
Hoofdstuk 8 Vastgoedinformatie	543	0
Hoofdstuk 9 Overige publiekszaken	87	47
Hoofdstuk 10 Gemeentearchief	0	0
Hoofdstuk 11 Huisvestingswet	0	0
Hoofdstuk 12 Leegstandwet	189	0
Hoofdstuk 13 Gemeentegarantie	0	0
Hoofdstuk 14 Marktstandplaatsen	158	24
Hoofdstuk 15 Winkeltijdenwet	31	1
Hoofdstuk 16 Kansspelen	61	3
Hoofdstuk 17 Telecommunicatie	31	1
Hoofdstuk 18 Verkeer en vervoer	23	1
Hoofdstuk 19 Diversen	0	0
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	**1.792**	**776**
Hoofdstuk 1 Begripsomschrijvingen	0	0
Hoofdstuk 2 Verzoek om vooroverleg / verzoek om intake	113	70
Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning - bouwvergunningen	849	526
Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning - welstandstoezicht	40	40
Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning - archeologie	14	0
Hoofdstuk 4 Verhoging	57	35
Hoofdstuk 5 Teruggaaf	57	35
Hoofdstuk 6 Intrekking omgevingsvergunning	57	35
Hoofdstuk 7 Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	121	7
Hoofdstuk 8 Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	485	28
Hoofdstuk 9 Sloopmelding	0	0
Hoofdstuk 10 In deze titel niet genoemde beschikking	0	0
Titel 3 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	**552**	**24**
Hoofdstuk 1 Horeca	245	10
Hoofdstuk 2 Evenement of standplaats	245	10
Hoofdstuk 3 Prostitutiebedrijf	0	0
Hoofdstuk 4 Splitsingsvergunning woonruimte	0	0
Hoofdstuk 5 Leefmilieuverordening	0	0
Hoofdstuk 6 Brandbeveiligingsverordening	0	0
Hoofdstuk 7 Kinderopvang	61	4
Hoofdstuk 8 Diversen	0	0
Hoofdstuk 9 In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	0	0

Overzicht van de geraamde inkomsten.
In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de begrote inkomsten gemeentelijke heffingen.

Tabel 20: Overzicht geraamde netto inkomsten (x € 1.000)

	2017	2018	2019	2020	2021
Onroerende zaakbelastingen	7.599	7.815	7.940	8.083	8.237
Toeristenbelasting	43	50	50	50	50
Hondenbelasting	351	382	390	396	403
Rioolheffing	3.738	3.921	3.961	4.072	4.148
Leges bouwvergunningen	929	671	661	368	300
Marktgelden	24	24	24	24	24
Reinigingsheffing	3.282	3.216	3.333	3.378	3.445
Precariobelasting	24	24	24	24	24
Reclamebelasting	345	345	345	345	345
Totale opbrengst	**16.335**	**16.448**	**16.728**	**16.740**	**16.976**

Opbouw woningvoorraad Wijchen
In de onderstaande tabel zijn de woningen, op basis van de vastgestelde WOZ –waarde, ingedeeld in de volgende waardecategorieën:

Tabel 21: Overzicht waarde categorieën

Woning ingedeeld in categorie:	**2017 begroot**		**2018 begroot**	
	Aantal woningen	**Percentage**	**Aantal woningen**	**Percentage**
< 200.000	9.114	53,09%	8.565	49,80%
200.000 – 300.000	4.895	28,51%	4.870	28,32%
300.000 – 400.000	1.977	11,52%	2.482	14,43%
400.000 – 500.000	779	4,54%	882	5,13%
> 500.000	403	2,35%	400	2,33%

Lokale lastendruk
Op basis van de voorgestelde tarieven kan een vergelijking worden gemaakt tussen de lokale lastendruk voor woningen in 2018 ten opzichte van 2017. De belastingsoorten OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden) zijn in dit overzicht meegenomen. Bij deze vergelijking wordt uitgegaan van onroerende zaken met een WOZ-waarde van respectievelijk € 200k, € 300k, € 400k, en € 500k (prijspeil 2017).
De voorbeeldaanslagen 2018 zijn berekend op basis van een woningwaarde van 2017, gecorrigeerd voor de waardedaling per waarde-categorie. Hierdoor zijn de gevolgen voor de Wijchense huishoudens beter vergelijkbaar.

Voorbeeldaanslagen:
Hieronder treft u de voorbeeldaanslagen aan, waarbij we de totale woonlasten berekenen voor een meerpersoonshuishouden, uitgaande van de in de tabel genoemde WOZ-waarden. Voor de afvaltarieven is rekening gehouden met de omslag in 2018 naar omgekeerd inzamelen, inclusief de uitvoering van de pilot met extra zomerinzameling gft in 2018.

Tabel 22: Voorbeeldaanslagen

Aanslag gemeentelijke belastingen	***2017***	***Aanslag gemeentelijke belastingen***	***2018***
WOZ-waarde	*200.000*	*WOZ-waarde*	*210.000*
OZB – eigendom	246,60	OZB – eigendom	253,47
Rioolrecht eigendom	78,20	Rioolrecht eigendom	100,80
Rioolrecht gebruik	73,00	Rioolrecht gebruik	58,38
Afvalstoffenheffing	196,68	Afvalstoffenheffing	187,91
Totaal 2017	**594,48**	**Totaal 2018**	**600,56**
Aanslag gemeentelijke belastingen	***2017***	***Aanslag gemeentelijke belastingen***	***2018***
WOZ-waarde	*300.000*	*WOZ-waarde*	*315.000*
OZB – eigendom	369,90	OZB – eigendom	380,21
Rioolrecht eigendom	117,30	Rioolrecht eigendom	151,20
Rioolrecht gebruik	109,50	Rioolrecht gebruik	87,57
Afvalstoffenheffing	196,68	Afvalstoffenheffing	187,91
Totaal 2017	**793,38**	**Totaal 2018**	**806,89**
Aanslag gemeentelijke belastingen	***2017***	***Aanslag gemeentelijke belastingen***	***2018***
WOZ-waarde	*400.000*	*WOZ-waarde*	*415.000*
OZB – eigendom	493,20	OZB – eigendom	500,91
Rioolrecht eigendom	156,40	Rioolrecht eigendom	199,20
Rioolrecht gebruik	146,00	Rioolrecht gebruik	115,37
Afvalstoffenheffing	196,68	Afvalstoffenheffing	187,91
Totaal 2017	**992,28**	**Totaal 2018**	**1.003,39**
Aanslag gemeentelijke belastingen	***2017***	***Aanslag gemeentelijke belastingen***	***2018***
WOZ-waarde	*500.000*	*WOZ-waarde*	*511.000*
OZB – eigendom	616,50	OZB – eigendom	616,78
Rioolrecht eigendom	195,50	Rioolrecht eigendom	245,28
Rioolrecht gebruik	182,50	Rioolrecht gebruik	142,06
Afvalstoffenheffing	196,68	Afvalstoffenheffing	187,91
Totaal 2017	**1.191,18**	**Totaal 2018**	**1.192,03**

Woonlastenvergelijking

Tabel 23: Vergelijking met een aantal omliggende gemeenten (2016)

Gemeentelijke woonlasten	Wijchen	Beuningen	Druten	Heumen	Nijmegen	Nederland
Eenpersoonshuishouden	608	784	623	770	701	650
(2016)	570	744	616	765	700	649
Meerpersoonshuishouden	658	826	701	856	740	714
(2016)	619	797	695	851	746	723
Rangnummer Meerpersoonshuishouden (nr. 1 heeft de laagste lasten)	69	318	124	353	183	

Bron: COELO atlas van de lokale lasten 2017

De bruto woonlasten liggen landelijk gemiddeld op € 714. Eenpersoonshuishoudens zijn gemiddeld € 64 goedkoper uit dan meerpersoonshuishoudens. Van alle gemeenten in Nederland staat Wijchen in 2017 op plek 69 voor wat betreft de gemiddelde woonlasten per meerpersoonshuishouden (nummer 1 is de goedkoopste). Bij de berekening van de lokale lastendruk is rekening gehouden met de OZB, de rioolrechten en de afvalstoffenheffing. Het betreft de cijfers over 2017. Over 2018 zijn nog geen cijfers beschikbaar.

Kwijtscheldingsbeleid

De kwijtschelding van gemeentelijke belastingen heeft, in het kader van het armoededebat, de afgelopen jaren ruim aandacht gekregen. Sinds 1 januari 1995 is het gemeenten en waterschappen toegestaan om een ruimer kwijtscheldingsbeleid te voeren dan in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 is geregeld. Waar de rijksregeling uitgaat van een percentage van 90% van de bestaanskosten mogen gemeenten dit met ingang van 1 januari 1996 vaststellen op maximaal 95% en met ingang van 1 januari 1997 op maximaal 100%. De gemeente Wijchen hanteert deze maximale bijstandsnorm sinds 1998. In de gemeente Wijchen wordt in voorkomende gevallen alleen kwijtschelding verleend van aanslagen onroerende zaakbelasting afvalstoffenheffing (vastrecht) en de gebruikersheffing rioolrechten.

Steeds meer gemeenten maken gebruik van het Inlichtingenbureau om vast te stellen welke burgers in aanmerking komen voor kwijtschelding van gemeentebelastingen. Met de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets ondersteunt het Inlichtingenbureau gemeenten en waterschappen bij het toetsen van zowel een eerste aanvraag voor kwijtschelding als bij 'ambtshalve verlenging' van kwijtschelding. Dit gebeurt aan de hand van een door gemeenten en waterschappen opgestelde beslisboom, met instemming van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (Unie). In 2011 is aan alle kwijtscheldingsgerechtigden binnen de deelnemende gemeente voor het belastingjaar 2011 een brief verstuurd. Hierin zijn zij verzocht toestemming te geven aan de gemeenschappelijke regeling om vanaf 2012 het recht op kwijtschelding automatisch te toetsen via het inlichtingenbureau.
Met deze toets is eenvoudig vast te stellen of iemands inkomen en vermogen is veranderd ten opzichte van het voorgaande jaar. De burger hoeft dan dus niet zelf opnieuw kwijtschelding aan te vragen. Naast de vervolgaanvragen mogen sinds 2016 ook initiële aanvragen voor de toets worden aangeleverd. Dat bespaart de uitvoeringsinstantie én de aanvrager nog meer administratieve lasten.
Tevens bevatten de rapportages van het inlichtingenbureau sinds dit jaar extra detailinformatie wanneer er een belemmering voor kwijtschelding wordt gevonden. De burger hoeft hierdoor minder informatie aan te leveren, waardoor de dienstverlening verbetert.

Paragraaf 4: Weerstandsvermogen

Inleiding
In deze paragraaf besteden we aandacht aan het weerstandsvermogen van de gemeente Wijchen in relatie tot de risico's die zij loopt. De risico's kunnen specifiek benoemd zijn, maar ook algemeen van aard zijn.

Een financieel weerstandsvermogen is de buffer die ingezet kan worden als zich financiële tegenvallers voordoen. Het weerstandsvermogen relateren we daarom de risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Het minimaal gewenste weerstandsvermogen is mede afhankelijk van de grootte van de gemeente, de te onderkennen financiële risico's en het reserve- en voorzieningenbeleid.

We geven als eerste een beeld van de financiële positie van Wijchen volgend uit de verplichte kengetallen, gevolgd door een samenvatting van ons weerstandsvermogen in relatie tot onze risico's. Hiertoe is het van belang de risico's van de gemeente Wijchen te onderkennen en deze (financieel) te wegen. Dit zetten we af tegen de omvang en ontwikkeling van de algemene reserve. Omdat de opbouw van de algemene reserve sterk samenhangt met ons meerjarenperspectief, is dit ook een onderwerp waar we in deze paragraaf aandacht aan besteden. Daarnaast besteden we aandacht aan de elementen die zijn betrokken in ons oordeel.

Kengetallen
Conform voorschriften van de BBV worden met ingang van de begroting 2016 onderstaande kengetallen opgenomen in deze paragraaf. De kengetallen geven een beeld van de financiële positie van de gemeente Wijchen.

Tabel 24: Kengetallen gemeente Wijchen

Kengetallen:	JR 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
netto schuldquote	15%	45%	35%	29%	22%	14%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-7%	23%	16%	11%	6%	0%
solvabiliteitsratio	52%	43%	40%	37%	38%	40%
structurele exploitatieruimte	3%	1%	0%	1%	1%	2%
grondexploitatie	-1%	1%	2%	1%	0%	0%
belastingcapaciteit	86%	88%	88%	88%	88%	88%

In bovenstaande tabel is de categorisering van de Provincie Gelderland aangehouden, waarbij de arcering van groen als zijnde het minst risicovol, via oranje, tot rood wat de meest risicovolle situatie aanduidt. Alleen op het gebied van solvabiliteit scoort de gemeente Wijchen "matig" (oranje), wat op zichzelf niet alarmerend is en tevens nog te nuanceren valt. De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal (eigen vermogen + vreemd vermogen). In ons balanstotaal is onder het vreemd vermogen een aanzienlijk deel opgenomen voor leningen, welke niet voor eigen financiering zijn aangetrokken, maar door zijn verleend aan derden als gevolg van voormalige gemeentelijke taken. Dit verlaagt en daarmee vertroebelt het solvabiliteitspercentage.

Samenvatting en conclusie
Zowel het structurele als het incidentele weerstandsvermogen in Wijchen is toereikend om de gewogen risico's binnen het huidige meerjarenperspectief van 2018-2021 af te dekken.

De in paragraaf 4 beschreven risico's leiden tot een totaal maximaal financieel risico van € 179 miljoen, waarbij we, op basis van risico-inschatting komen tot een af te dekken risicobedrag van € 9,1 miljoen, bovenop de minimumomvang o.b.v. inwoners van € 1.6 miljoen.
De financiële impact van de beschreven risico's ten opzichte van de laatste update, de jaarrekening 2016, is minimaal; een afname van de gewenste ondergrens van € 117k.

Met name de juridische claims maken een belangrijk deel uit van ons risicoprofiel. Naar verwachting bedraagt het saldo van de algemene reserve € 12,4 miljoen ultimo 2018. Gezien de beschreven risico's en de nog steeds stagnerende opleving van de economie blijft een substantieel weerstandsvermogen noodzakelijk. Op basis van de huidige meerjarenraming beoordelen we de hoogte van de stand van de algemene reserve als toereikend voor afdekking van de beschreven risico's, waarbij nog wel rekening wordt gehouden met de gewenste projecten. Indien deze doorgang vinden gaat dat ten koste van de opbouw van de algemene reserve en dus van de afdekking van de risico's.

Het weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen is de capaciteit die de gemeente heeft om tegenvallers op te vangen.
Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen structureel en incidenteel weerstandsvermogen.

- **Structureel weerstandsvermogen**
  Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Bij een toets op de artikel-12 procedure (preventief toezicht door provincie) wordt vooral hiernaar gekeken. Hiertoe is ons structureel meerjarensaldo van belang. Hiervoor verwijzen we naar paragraaf 2. Ook de belastingcapaciteit is onderdeel van het structureel weerstandsvermogen. Dat wil zeggen, het bedrag waarmee we de OZB zouden moeten verhogen, voordat we in aanmerking komen voor de artikel-12-status. Daarnaast is ook de structurele post onvoorzien genoemd. In Wijchen is deze echter € 0k, omdat ons beleid is om de tegenvallers binnen de bestaande middelen op te vangen.
  Omdat Wijchen een solide incidenteel weerstandsvermogen heeft, toetsen we in eerste instantie aan ons structurele meerjarenperspectief. Deze is op bestaand beleid positief voor de gehele planperiode, zodat we kunnen concluderen dat ons structureel weerstandsvermogen op peil is.

- **Incidenteel weerstandsvermogen**
  Het incidentele weerstandsvermogen is bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau. Deze zijn dus sterk gerelateerd aan onze benoemde risico's. Uiteraard kunnen daar ook structurele elementen in zijn opgenomen. Deze structurele elementen zijn dan wel voor de volledige planperiode meegewogen in onze risicoanalyse.
  Het belangrijkste element van het incidenteel weerstandsvermogen is de algemene reserve. Ook stille reserves hiertoe. Dit zijn bezittingen, die bij verkoop een waarde hebben, maar tegen een lagere waarde zijn gewaardeerd op onze balans. Bijvoorbeeld een pand dat meer waard is dan waarvoor het in de boeken staat. Het Wijchense beleid is, dat we ten aanzien van het incidentele weerstandsvermogen alleen kijken naar de algemene reserve. Deze moet voldoende zijn om de gewogen

risico's af te kunnen dekken, rekening houdend met een algemene ondergrens van € 40 per inwoner. De gewenste ondergrens van de algemene reserve wordt 2 keer per jaar vastgesteld door de gemeenteraad. Bij de programmarapportages wordt deze norm vervolgens getoetst aan de dan actuele risico's. Indien de algemene reserve lager is dan de gewenste ondergrens, is een herstelplan noodzakelijk.

Reservepositie
De reserve positie is de belangrijkste buffer voor het opvangen van risico's die niet op andere wijzen zijn afgedekt, bijvoorbeeld door het afsluiten van een verzekering.

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de reserves per einde boekjaar volgens de door de gemeenteraad vastgestelde jaarrekeningen en/of begrotingen.

Tabel 25: Bedragen x € 1.000

	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Algemene reserve inclusief Bouwgrondexploitatie	10.811	11.861	12.415
Bestemmingsreserves	41.117	29.700	28.838

De algemene reserve is bedoeld voor het financieel afdekken van de risico's. Daartoe stelt de raad de ondergrens van de algemene reserve vast. Een eventueel surplus kan worden ingezet voor het realiseren van grote projecten.

De bestemmingsreserves zijn afgezonderde bedragen voor specifieke doelen. Een aantal reserves is bedoeld ter afdekking van structurele lasten. Een aantal zijn voor incidentele projecten. Zolang er voor deze projecten nog geen onomkeerbare besluiten zijn genomen, kan de raad deze reserves in principe nog anders in te zetten. Hij dient zich daarbij wel te realiseren dat daarmee ook het betreffende project (geheel of gedeeltelijk) niet meer kan worden gerealiseerd.

De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van de jaarrekening 2016 de ondergrens van de algemene reserve vastgesteld op € 10.821k, waarvan € 1.612k als minimale omvang. De matrix waarop deze ondergrens is gebaseerd hebben we nu geactualiseerd en is opgenomen onder het hoofdstuk risicomanagement van deze paragraaf.

Tabel 26: Bedragen x € 1.000

	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Algemene reserve inclusief Bouwgrondexploitatie	10.811	11.861	12.415
Ondergrens risicoprofiel	10.821	8.866	10.703

Risicomanagement
Het risicomanagement in Wijchen onderkent diverse risico-categorieën. Naast de financiële risico's zijn dit bijvoorbeeld ook risico's met betrekking tot de continuïteit van dienstverlening en bedrijfsvoering, juridische risico's, politiek-bestuurlijke risico's en omgevingsrisico's. Dit kunnen interne en externe risico's zijn. Niet op elk risico hebben we als gemeente Wijchen evenveel invloed. In de programmabegroting ligt de focus op de risico's die we in financiële zin lopen.

In deze begroting zijn de benoemde risico's financieel vertaald en gewogen. Op basis van die weging is het bedrag bepaald dat als ondergrens van de algemene reserve moet gelden. Deze ondergrens wordt bij de vaststelling van een begroting en een jaarrekening opnieuw ter besluitvorming voorgelegd. De risicomatrix is als bijlage opgenomen.
De specifiek benoemde risico's zijn hieronder benoemd. Een financiële samenvatting van de risico's is opgenomen in de risicomatrix in bijlage.

- **4.1.1 Stadsregio**
  Sinds de opheffing van de Stadsregio Arnhem Nijmegen in 2015 nemen alle 19 gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen deel aan het Gemeenschappelijk Orgaan. Afschaffing van de WGR-plus betekent dat de taken, bevoegdheden en geldstromen uit de Wet WGR-plus zijn overgegaan van de regio naar de provincie. Ook in 2017 richt Wijchen haar bestuurlijke en ambtelijke focus nadrukkelijk op het verder uitlijnen van de samenwerking binnen de Regio Arnhem Nijmegen. Dan hebben we het over:
  - Bestuurlijk overleg Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Regio Arnhem Nijmegen
  - Portefeuillehoudersoverleggen (PO's) op vier onderwerpen
  - Voorzittersoverleg GO + PO's
  - Economic Board (Triple Helix)
  - MIRT (ruimtelijk-economische visie regio t.b.v. MinIenM én t.b.v. provincie.Gld
  - Gelderse Corridor.

  Daarnaast speelt het samenspel tussen GR MARN, Dar NV en ARN BV. En is er een overkoepelende verbinding binnen de bestuurlijke stuurgroep Circulaire Economie (bestaande uit de gemeente Nijmegen, MARN, ARN en Dar). Vooralsnog houden we het risicoprofiel van de Stadsregio aan.

	Jaarrekening 2016	**Begroting 2018**
Financieel risico:	10.000	10.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.1.2 MGR Regio Rijk van Nijmegen**
  In 2015 is als gevolg van de oprichting van de MGR Rijk van Nijmegen een nieuwe risico-inventarisatie uitgevoerd. De risico's zijn in een bijlage bij de begroting 2016 van de MGR beschreven. De getroffen maatregelen worden in algemene zin geduid en de stand van zaken van medio 2015 wordt weergegeven.
  Door het dagelijks- en algemeen bestuur periodiek te informeren over de risico's en de getroffen beheersmaatregelen worden zij in staat gesteld om invulling te geven aan hun toezichthoudende en sturende rol.
  Voor de inhoud van het ingeschatte weerstandsvermogen voor de MGR Regio Rijk van Nijmegen wordt verwezen naar de notities risicomanagement MGR en risico-inventarisatie. Voor de verdeling van het risico's naar gemeenten, wordt de inbreng (middelen) gehanteerd.

	Jaarrekening 2016	**Begroting 2018**
Financieel risico:	338.000	168.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	1,00	1,00

- **4.1.3 RBT-KAN**
  Om redenen van risicospreiding is de uitvoering van de marketing- en promotieactiviteiten bij het aangaan van de gemeenschappelijke regeling in 2006, afgesplitst naar een besloten vennootschap waarvan de stichting RBT KAN enig aandeelhouder is. Geldstromen kunnen gestuurd worden zodat er geen concentratie van vermogen plaatsvindt die in de risicosfeer valt.

	Jaarrekening 2016	**Begroting 2018**
Financieel risico:	53.000	53.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.1.4 De Meerval BV**
  Contractueel is vastgelegd dat de gemeente Wijchen het risico op exploitatietekorten draagt. Hier hoefden we in 2016 niet op terug te vallen, aangezien er sprake was een positief exploitatieresultaat.

	Jaarrekening 2016	**Begroting 2018**
Financieel risico:	21.000	21.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,20	0,20

- **4.1.5 GGD**
  De GGD heeft geen algemene reserve om haar eigen risico's te ondervangen. Om mogelijke risico's te dekken nemen wij ons aandeel op. Voor Wijchen is dit € 83.500. Daarnaast is er een risico op een exploitatietekort in 2018. Voor een GR geldt dat de gemeenten het risico op exploitatietekorten dragen.

	Jaarrekening 2016	**Begroting 2018**
Financieel risico:	0	115.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,00	0,90

Gemeentebegroting
Deze posten zijn opgenomen in de reguliere begroting. Met hieronder beschreven risico's is geen rekening gehouden in de bedragen die in de reguliere begroting zijn opgenomen.

- **4.2.1 Bouwgrondexploitatie, MIO-projecten en gronden niet in exploitatie**
  Bij het opstellen van de MPG 2017 (Meerjaren Perspectief Grondexploitaties) is een nieuwe risicoanalyse gemaakt. Het totale risico voor de grondexploitaties is iets toegenomen.

	Jaarrekening 2016	**Begroting 2018**
Financieel risico:	1.594.000	1.698.250,00
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	Mix (0,27)	Mix (0,30)

- **4.2.2 Bouwleges**
  De verwachting is dat in 2018 de reguliere aanvragen gelijk zullen blijven.
  De totale leges zullen iets lager zijn dan in 2017 omdat er minder projecten zijn.
  In de begroting is vanaf 2019 rekening gehouden met structureel lagere opbrengsten voor leges.

	Jaarrekening 2016	**Begroting 2018**
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0,50

- **4.2.3 Verzekering aansprakelijkheid**
  De gemeente heeft een aantal verzekeringspolissen afgesloten met een eigen risico, bijvoorbeeld brand- en aansprakelijkheidsverzekering. Per schadegeval bedraagt het eigen risico € 2.500. Hiervoor zijn in de reguliere begroting budgetten opgenomen.

Het risico van overschrijding van deze budgetten is aanwezig, maar worden uiterst laag geacht. Daarnaast is een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten waarbij de aansprakelijkheid is afgedekt tot € 2,5 miljoen. Het risico is een mogelijke aanspraak die boven het verzekerde bedrag uitstijgt.

	Jaarrekening 2016	**Begroting 2018**
Financieel risico:	2.500.000	2.500.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.2.4 Gemeentelijk vastgoed algemeen

De gemeente beheert circa 68.000 m² gemeentelijk vastgoed. Dit vastgoed bestaat uit diverse elementen zoals gebouwen voor sociaal-culturele activiteiten, commercieel vastgoed en dienstgebouwen.

Sinds 2014 hanteert de gemeente Wijchen de gemeente de methodiek van een conditie gestuurd onderhoudssysteem. De opnames hebben gefungeerd als input voor een aangepast MJOP. Zoals verwoord in de nota Maatschappelijk Vastgoed (17 5 4044) heeft het onderhoudsfonds een structureel tekort van 8 %: door middel van efficiency, inkoop- en aanbestedingsvoordeel wordt dit gecompenseerd.

Het risico op onvoorziene gebreken aan ons vastgoed schatten we in op € 200k.

Een inspectierapport heeft aangetoond dat bij het kasteel de situatie stabiel is. Het risico bestond met name voor de poort (2013) en de toren (2016). Voor beide geldt dat gezien de vervolgmetingen, verdere monitoring noodzakelijk is alvorens over te gaan tot voorstellen. In 2018 worden nieuwe metingen uitgevoerd.

Asbest
Naast de scholen zijn in 2013 ook de overige gebouwen geïnventariseerd op de aanwezigheid van asbest. In 2014 is een analyse gemaakt van de gevaarlijke toepassingen van asbest. Deze toepassingen zijn gesaneerd, met uitzondering van het gemeentekantoor en het Mozaïek. Alle overige toepassingen van asbesthoudende materialen worden gemonitord aan de hand van beheersplannen.

	Jaarrekening 2016	**Begroting 2018**
Financieel risico gemeentelijk vastgoed:	200.000	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0,50
Financieel risico kasteelpoort:	50.000	50.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10
Financieel risico kasteeltoren:	500.000	500.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.3 Claims van derden

Dit betreft nog niet afgeronde claims van derden, waarbij een inschatting is gemaakt van de uitkomsten van de individuele claims.

- **4.3.1 Overige juridische procedures**
  Overige juridische procedures; zoals (bouw-) leges, belastingzaken- en aansprakelijkstellingen. Voor de verzekerde aansprakelijkheidsstellingen is financiële

dekking in onze begroting. Voor overige aansprakelijkheidsstellingen en andere bezwaar- en beroepszaken is het risico bepaald op basis van individuele beoordeling van de posten. Om reden van vertrouwelijkheid en om onze positie in de procedures te beschermen, nemen wij hier alleen de totaaluitkomst op.

	Jaarrekening 2016	**Begroting 2018**
Financieel risico:	7.700.000	9.378.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	(mix) 0,51	(mix) 0,42

4.4 Milieu

Hieronder zijn de onderwerpen opgenomen, waarop de gemeente aansprakelijk gesteld kan worden of verplicht kan worden maatregelen te treffen, maar waarbij op dit moment nog geen concrete aansprakelijkstellingen zijn ontvangen.

- **4.4.1 Claims van derden waarbij de gemeente op grond van haar handelen aansprakelijk wordt gesteld (stortlocaties en verontreinigingen)**

  Risico's ten aanzien van milieuaspecten in het kader van bodemverontreiniging. In Wijchen zijn nog een aantal voormalige stortlocaties aanwezig. De bekendste hiervan is de locatie aan de Heumenseweg 80 (voormalig stort Alverna). Voor de overige (stort)locaties zijn de risico's in het geheel niet gedekt, maar zijn de risico's niet bijzonder groot. Bovendien vallen deze tot aan de invoering van de Omgevingswet nog onder de verantwoordelijkheid van de provincie. Daarna worden ze naar de gemeente overgeheveld. Vrijwel elk jaar ontstaan er wel enkele verontreinigingen waarvan geen veroorzaker bekend is. De gemeente kan hierdoor verantwoordelijk worden van een nieuwe bodemverontreiniging.

	Jaarrekening 2016	**Begroting 2018**
Financieel risico:	300.000	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.4.2 Bestaande en nieuwe risico's i.h.k. van het Besluit Luchtkwaliteit en Externe Veiligheid.**

  Woningen die liggen of komen te liggen in de overschrijding van de normen voor luchtkwaliteit of gelegen zijn in risicocirkels van bedrijven vallend onder het Besluit Externe Veiligheid kennen mogelijk een lagere waarde voor de OZB. Voorts kan deze wetgeving voor vertraging/afstel van bouwprojecten zorgen. Dit leidt dan tot lagere OZB-opbrengsten. Dit risico achten wij ongewijzigd.

	Jaarrekening 2016	**Begroting 2018**
Financieel risico:	300.000	300.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.4.3 Aanpak saneringswoningen**

  Sinds 2012 zijn de beheerders van de Rijksinfrastructuur verantwoordelijk voor het saneren van woningen die teveel geluidsoverlast ondervinden van spoor en de autosnelwegen A50, A73 en A326. Als uitvloeisel van het beleidsplan geluid wordt het voorstel geformuleerd om een inventarisatie te verrichten van woningen die teveel geluidoverlast ondervinden van gemeentelijke wegen. Op dit moment bestaat hier geen inzicht in. Vervolgens zal worden nagegaan of er nog mogelijkheden besteden

voor subsidie van saneringsmaatregelen bij deze woningen. Gezien het heersende geluidniveau in Wijchen en de hoogte van de normen is de kans hierop gering. Als gemeente hebben we zelf weinig tot geen financiële middelen om woningen te financieren.

	Jaarrekening 2016	Begroting 2018
Financieel risico:	250.000	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.4.4 Milieu bodemverontreiniging**
  Ofschoon al een groot deel van de Wijchense bodem in kaart is gebracht, blijft er altijd een risico aanwezig dat ergens bodemverontreiniging wordt aangetroffen die niet voorzien was.

	Jaarrekening 2016	Begroting 2018
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.5 Uitgeleende gelden en garantstellingen
De hier opgenomen onderwerpen houden verband met het niet kunnen aflossen van leningen, waarbij Wijchen het risico draagt.

- **4.5.1 Verstrekte hypotheken aan ambtenaren**
  Als onderdeel van het pakket arbeidsvoorwaarden zijn tot 1 januari 2009 hypotheken verstrekt aan medewerkers. In 2017 zijn er leningen voortijdig afgelost.

	Jaarrekening 2016	Begroting 2018
Financieel risico:	5.074.000	4.300.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.5.2 Garanties geldleningen aan woningbouwcorporaties**
  De gemeente staat garant voor tijdige betaling van rente en aflossing van leningen van woningbouwcorporaties afgesloten in het kader van de woningwet. Met ingang van 1995 zijn deze risico's overgenomen door de Stichting Waarborgfonds. Deze stichting is de eerste risicodrager. De gemeente treedt uitsluitend op als achtervanger. Wijchen is tot op heden nog niet op een garantstelling aangesproken. Tot op heden zijn alle risico’s binnen het waarborgfonds opgevangen.

	Jaarrekening 2016	Begroting 2018
Financieel risico:	33.045.000	33.060.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.5.3 Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen.**
  Voor een aantal maatschappelijke instellingen staat de gemeente (al dan niet samen met andere instanties) garant voor relatief hoge bedragen aan aangegane geldleningen.

	Jaarrekening 2016	Begroting 2018
Financieel risico overig:	261.000	261.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10
Financieel risico sport	917.000	917.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.6 Overig

- **4.6.1 Wijziging legger door het Waterschap**

December 2013 is de ontwerplegger Waterkeringen van het waterschap ter inzage gelegd. De gemeente Wijchen heeft een zienswijze ingediend. De legger is in het derde kwartaal van 2016 vastgesteld.

Door introductie van een Profiel voor vrije ruimte (PVVR), een ruimtereservering voor toekomstige dijkverbetering, is de beschermingszone waterkeringen landinwaarts en rivierwaarts geschoven. Daarnaast is in de beschermingszone een zogenaamde bouwgrens geïntroduceerd, waarbinnen geen nieuwbouw is toegestaan. Bij doorvertaling van de herziende legger in het bestemmingsplan kan planschade optreden, doordat beperkingen aan eigendommen worden opgelegd.

Vooralsnog is niet duidelijk in welke omvang beperkingen optreden en in hoeverre een beroep kan worden gedaan op de schaderegeling van het waterschap. Meer duidelijkheid volgt na vaststelling van de Keur en beleidsregels.

	Jaarrekening 2016	Begroting 2018
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0,50

Paragraaf 5: Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel volume in onze begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft meer inzicht in omvang en besteding.

	Beheerplan	Looptijd	Onderdeel van programma
1	Wegen	2012-2016	6
2	Openbare verlichting (OVL)	2012-2017	6
3	Civiele kunstwerken (bruggen/duikers)	2012-2017	6
4	Groen	2012-2016	2
5	Riolering	2011-2017	6
6	Watergangen/Baggeren	2014-2023	6
7	Gebouwen	2005-	div.

De onderdelen 1 tot en met 6 uit bovenstaande tabel vormen de kapitaalgoederen in de openbare ruimte en vertegenwoordigen een structureel budget van circa € 7 miljoen.

Integraal beheer openbare Ruimte (Ibor)
In 2017 is de nota IBor 2018 t/m 2022 vastgesteld. In deze nota is beschreven dat het beheerniveau voor de wegen en wegmeubilair in het winkelgebied wordt verlaagd van niveau A naar B. Het beheerniveau van het wegmeubilair langs de ontsluitingswegen wordt C. In onderstaande tabel staan per discipline de beheerniveaus weergegeven voor de zichtbare openbare ruimte.

Tabel 27: Beheerniveaus Openbare Ruimte

Discipline	wonen	werken	Zones fietsen	winkelen	Buitenge bied	Ontsluit. wegen
Wegen	B	C	B	B	C	B
Onkruidbestrijding	B	B	B	B	B	B
Wegmeubilair	B	C	B	B	C	C
Civiele Kunstwerken	B	C	B	B	C	C
Groen	C	C	C	B	C	C
Reiniging	C	C	B	B	C	C

Onderstaand een korte beschrijving wat er verstaan wordt onder een bepaald kwaliteitsniveau.
A+= Intensief: netjes, visitekaartje, perfecte uitstraling, veilig en veel gebruiksgemak
A = Aandacht: netjes, hoge beeldkwaliteit, functioneel
B = Normaal: netjes, functioneel, veilig en voldoende gebruiksgemak
C = Extensief: functionaliteit staat voorop, instandhouding, waarborging veiligheid en afscherming

In 2016 en 2017 zijn respectievelijk het machinaal groenonderhoud en het onderhoud aan de openbare verlichting aanbesteed. Het contract voor het groenonderhoud loopt t/m 2018. Het nieuwe contract voor het onderhoud van de OVL heeft een doorlooptijd van 2 jaar en kan daarna jaarlijks verlengd worden tot uiterlijk medio 2021.

Financiële aspecten /Uitvoeringsprogramma
Voor het opstellen en de afstemming van de verschillenden civiel- en cultuurtechnische projecten hanteren we al enige jaren een integrale planning genaamd uitvoeringsprogramma. In deze planning zijn zowel de wegen, de riolering, kunstwerken, openbare verlichting als groenprojecten opgenomen. Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks door het college vastgesteld. Daarbij presenteren we eveneens een doorkijk van de eerste 4 jaren parallel aan de begrotingsperiode.

Voor de diverse disciplines zijn structurele jaarbudgetten beschikbaar, die de gewenste beheerniveaus garanderen. Om de kosten gelijkmatig in de tijd te spreiden zijn voorzieningen gevormd. De onderscheiden posten binnen de openbare ruimte worden hieronder toegelicht.

De afzonderlijke onderdelen nader belicht
1- Wegen
Areaal /Kengetallen

Asfaltverharding	14.100,55	Are
Elementenverharding	13.174,61	Are
Overige	1912,23	Are
Totaal	29.187,39	Are

Beleidskader
Het doel van de gehele onderhoudsstrategie is om verhardingen in een redelijke tot goede onderhoudstoestand te brengen en te houden, dusdanig dat geen enkele verharding in een onderhoudstoestand 'onvoldoende' verkeert of komt te verkeren. Hiermee wordt tevens voorkomen dat weggebruikers onveilige situaties tegenkomen. Het is de taak van de wegbeheerder om de veiligheid van de wegen te bewaken, zodat de kans op ongelukken geminimaliseerd wordt. Een goede staat van het wegennet is immers van belang voor de duurzaamheid als voor de veiligheid.

Tweejaarlijks wordt de onderhoudstoestand van de verhardingen in kaart gebracht door middel van een Globale Visuele Inspectie conform de wegbeheersystematiek van het C.R.O.W. Dit betekent dat alle wegvakonderdelen van asfalt, elementen en beton worden beoordeeld op ernst en omvang van alle schadebeelden. Op basis van de inspectiegegevens wordt de kwaliteit van het Wegenareaal ingedeeld in een 3-tal categorieën ('Voldoende', 'Matig' en 'Onvoldoende'.)

Zowel de levensduur als de uitkomsten van de bovengenoemde inspecties zijn de input voor het jaarlijks op te stellen Uitvoeringsprogramma.

Financiële aspecten
Investeringen betreffen maatschappelijk nut worden in beginsel niet geactiveerd. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Het budget met de noemer preventief onderhoud wordt gereserveerd als dekking voor het uitvoeringsprogramma. Hieraan gekoppeld hebben we de voorziening rationeel Wegbeheer welke een egaliserend karakter heeft over de jaren.

Achterstallig onderhoud wegen
Tweejaarlijks worden de wegen geïnspecteerd. De laatste inspectie dateert uit 2016. In eerdere IBor plannen is aangegeven dat we te maken hadden met een relatief hoog percentage wegen met achterstallig onderhoud. Rond de eeuw-wisseling vertoonde ca. 30% van ons wegenbestand achterstallig onderhoud. In 2009 bedroeg dat persentage nog ca. 13%. Bij de laatste inspectie bleek dit percentage teruggebracht naar 3%. Het wegwerken van die achterstanden heeft de afgelopen jaren forse financiële inspanningen gevergd. De exacte hoogte daarvan door de jaren heen is lastig te bepalen omdat met de uitvoering van de werkzaamheden zowel regulier- als achterstalligonderhoud gelijktijdig werd aangepakt. Een voorzichtige

inschatting is dat het wegwerken van het achterstallig onderhoud jaarlijks ca. € 600.000 aan extra kosten jaarlijks met zich heeft meegebracht. Het is nu zaak de kwaliteit op het huidige niveau te houden. Noodzakelijke groot onderhoud wordt betrokken bij het JUP 2018 en verwerkt in de bestekken.

2- Openbare Verlichting

Areaal /Kengetallen

Aantal lichtmasten ≥ 8m	1.656	Stk
Aantal lichtmasten < 8m	7.923	Stk
Overige voorzieningen	45	Stk
Aantal armaturen	9.624	Stk
Waarvan % Led	15	%

Beleidskader

In het beleidsplan staan de speerpunten genoemd waarbij met de inrichting en het onderhoud van de OVL rekening gehouden dient te worden. Het accent ligt op duurzaamheid en energiebesparende maatregelen. Het ingezette beleid ten aanzien van het toepassen van LED verlichting en dynamisch dimmen waar mogelijk, worden gecontinueerd en uitgebreid.

Evenals voor groen, grijs, reiniging en kunstwerken is ook voor de verlichting een beheerplan gebaseerd op onze Wijchense beeldkwaliteitsystematiek opgesteld. De afgelopen jaren is een groot aantal Sox-armaturen vervangen door energie zuinige verlichting. Conform afspraak worden er in 2018 controles uitgevoerd op de stabiliteit van masten van 40 jaar en ouder. Momenteel staan er in Wijchen bijna 1800 LED armaturen. Niet alleen prijstechnisch wordt Led-verlichting steeds concurrerender ook qua prestatie benaderen ze steeds meer het niveau van de traditionele armaturen. Het uitgangspunt is nu dan ook LED verlichting toepassen, tenzij dat technisch niet kan. Vandaar dat we in 2018 de verlichting in de Aalsburg en Blauwe Hof waar nodig vervangen door LED verlichting. Nieuwe armaturen worden in situaties waar dat effectief bijdraagt aan onze doelstellingen tevens voorzien van een dimmer. Uit het kwaliteitsonderzoek op de staat van de openbare ruimte is gebleken dat de huidige kwaliteit van de openbare verlichting voldoet aan het afgesproken kwaliteitsniveau.

Financiële aspecten

Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten. Daarnaast is er een voorziening voor het groot onderhoud en de vervanging van de openbare verlichting. De dotatie is gebaseerd op het beheer- en beleidsplan op deze manier borgen wij de instandhouding van de OVL op de lange termijn.

Achterstallig onderhoud

In het beheerplan OVL wordt als afschrijvingstermijn voor masten 45 jaar en voor armaturen 25 jaar gehanteerd. In 2018 staan er in Wijchen ca. 125 masten ouder dan 45 jaar. Bij de armaturen zijn er ca. 2200 stuks ouder dan 25 jaar. Conform planning wordt dit achterstallig onderhoud in 2018 opgepakt.

3- Civiele kunstwerken

Areaal /Kengetallen

Aantal bruggen	53	Stk
Aantal duikers	80	Stk
Aantal tunnels	4	Stk
Aantal geluidschermen	5	Stk
Overige	126	Stk

Beleidskader

In 2017 is het onderhoud aan de kunstwerken conform het vastgestelde kwaliteitsplan (Ibor) en het beheerplan Kunstwerken uitgevoerd. Noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden worden betrokken bij het meerjaren

uitvoeringsprogramma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP).
Uit een draagkracht onderzoek naar kunstwerken ouder dan 15 jaar of een lengte groter dan 12 m is in eerste instantie gebleken de 4 kunstwerken niet voldoen aan de huidige voorschriften. De verkeersbrug in de Oude Schaarsestraat en de duiker in de Rijdtsestraat zijn in 2016 hersteld. Nader onderzoek naar de verkeersbruggen in de Stompendijk en Palkerdijk heeft aangetoond dat renovatie toch niet nodig is. Uit de nieuwe notitie Ibor 2018 t/m 2022 blijkt dat de middelen voor vervanging van de kunstwerken op termijn niet volstaan. Dit komt enerzijds omdat het areaal omvangrijker blijk te zijn (meer duikers en muurtjes, geluidsschermen enz.) en anderzijds omdat in het verleden onvoldoende rekening gehouden is met de restlevensduur van de grote tunnels en duikers. Met het vaststellen van deze begroting is dit probleem opgelost.

Financiële aspecten
Investeringen betreffen maatschappelijk nut worden in beginsel niet geactiveerd. Voor omvangrijke uitgaven sparen we eerst door het vormen van een voorziening, waaruit we de uitgaven voor groot onderhoud en vervanging dekken. Voor het reguliere onderhoud bestaat een budget in de exploitatie.

Achterstallig onderhoud
Met uitzondering van enig achterstallig onderhoud aan de dassenrasters is achterstallig onderhoud niet aanwezig. De resultaten van de draagkracht berekeningen worden betrokken bij het JUP 2017.

4- Groen

Areaal /Kengetallen

Bomen	30.913	Stk
Bosplantsoen	5.338	Are
Bos en natuur	5.598	Are
Sierplantsoen	1.823	Are
Hagen	268	Are
Gazon	12.331	Are
Ruw Gras&Bermen	12.114	Are

Beleidkader
In 2004 is het Groenstructuurplan Kleine Kernen vastgesteld en in 2008 het Groenstructuurplan Wijchen. Beide zijn een leidraad geweest voor renovaties van openbaar groen, maar ook voor verzoeken om grondverkoop en ontwikkelingsplannen. Hiervoor zijn ook beleidsregels uitgifte groenstroken opgesteld. In 2009 is het beheerplan Vormersbos opgesteld. Hierin staat omschreven hoe het beheer van het Vormersbos de komende 10 jaar ingevuld gaat worden. Niet alleen voor het groenonderhoud, maar ook voor bewoners is zo duidelijk hoe het bos zich de komende jaren gaat ontwikkelen. In 2014 is ook de actuele lijst met waardevolle bomen gemeente Wijchen vastgesteld. Deze bomen zijn waardevol door hun leeftijd, voorkomen of soort. De bomen die landelijk geregistreerd staan als monumentaal zijn ook op deze lijst opgenomen. Op dit moment beheren we de gemeentelijke parken op beheerniveau C. Park Noord en park Diemewei hebben een duidelijke visie qua inrichting en onderhoud.
Voor het dagelijks beheer van het groen zijn in het IBOR duidelijke randvoorwaarden gesteld. Deze en het vastgesteld beeldkwaliteitsniveau bepalen de mate van renovaties en keuze van inrichtingen van het openbaar groen.

Financiële aspecten
Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Het budget met de noemer renovatie groen wordt gereserveerd als dekking voor het uitvoeringsprogramma. Hieraan gekoppeld hebben we de voorziening rationeel Groenbeheer welke een egaliserend karakter heeft over de jaren.

Achterstallig onderhoud
Jaarlijks worden conform het jaarlijks uitvoeringsprogramma diverse groenrenovaties uitgevoerd. In 2017 is met name in Wijchen Noord een forse inhaalslag gemaakt voor het wegwerken van achterstallig groenonderhoud. Het minimale beeldkwaliteitsniveau C, dat we sinds 2010 hanteren, heeft een nadelige invloed op de kwaliteit van het groen. De ervaring van de afgelopen jaren laat zien dat het groen daardoor eerder aan renovatie toe is. Bij het nieuwe IBor plan is dit inzicht betrokken.

5- Riolering

Areaal /Kengetallen

Lengte vrijvervalriolering	238	Km
Lengte persleiding	10	Km
Lengte drukriolering	89	Km
Lengte vacuümriolering	9	Km
Aantal Putten	6054	Stk
Aantal gemalen	37	Stk
Aantal pompputten	517	Stk
Aantal IBA's	15	Stk
Wadi's	31	Stk
Randvoorzieningen	11	Stk

Beleidskader
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
In 2017 is het nieuwe verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) voor de periode 2018-2022 opgesteld. Het vGRP is een beleidsplan waarin is aangegeven op welke wijze de gemeente invulling geeft aan haar wettelijke taken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater en hoe zij dit bekostigt.
Het nieuwe vGRP is samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en West Maas & Waal opgesteld. Doel van de samenwerking was door middel van harmonisering van beleid te komen tot minder kostenstijging, meer kwaliteit en minder kwetsbaarheid in de (afval)waterketen. Deze harmonisering betekent nadrukkelijk niet dat de deelnemende gemeenten hun bevoegdheden hebben verloren. Integendeel, iedere gemeente is verantwoordelijk gebleven voor het eigen beleid en heeft het nieuwe vGRP afzonderlijk vastgesteld. Het nieuwe vGRP bevat een gemeenschappelijk deel (op hoofdlijnen geharmoniseerd beleid) en een individueel deel (specifieke uitwerking van beleid naar maatregelen).

Rioolbeheerplan
Aan de basis van het nieuwe vGRP staat het nieuwe Rioolbeheerplan (RBP) voor de periode 2018-2022. Het RBP is een operationeel plan dat inzicht geeft in de omvang van het te beheren (verbrede) rioleringsareaal en de maatregelen voor de (duurzame) instandhouding hiervan. Het nieuwe BRP dient mede als input voor de financiële onderbouwing van het nieuwe vGRP. In het nieuwe BRP is aangegeven dat de storting niet volstaat voor de theoretische vervangingen (op basis van jaar van aanleg) in de komende 10 jaar. Op basis van het jaar van aanleg verwachten we de komende 10 jaar forse vervangingsinvesteringen. Om deze investeringen te kunnen dragen is afgesproken dat er in 2018 en 2019 jaarlijks € 2 min. van uit de algemene reserve wordt toegevoegd aan de voorziening riolering. Tevens is een stijging van de rioolheffing van 1% jaarlijks voorzien.

Financiële aspecten
De kosten verbonden aan de riolering worden afgedekt middels de rioolheffing. Initiële investeringen worden als economisch nut geactiveerd. De vervangingsinvesteringen worden ten laste van de voorzieningen gebracht.
Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Daarnaast zijn er een drietal voorzieningen ten behoeve van de vervangingsinvesteringen. Jaarlijks wordt er, conform het rioolbeheerplan, gedoteerd

om ook op lange termijn de vervangingen te borgen. Daarnaast bestaat nog de egaliserende reserve om behaalde efficiency resultaten terug te kunnen vertalen in de heffing of extra voorzieningen.

Achterstallig onderhoud
Aan de hand van rioolinspecties wordt input gegeven aan het meerjaren uitvoerings-programma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP). De afgelopen 10 jaar zijn alle riolen in Wijchen geïnspecteerd en vervangingen conform uitgevoerd. In 2017 is het rioolbeheerprogramma geactualiseerd. Als basis gelden de inspecties. De financiële consequenties worden betrokken bij het in 2018 nieuw op te stellen vGRP.

6- Watergangen

Areaal /Kengetallen

Lengte B-Watergangen	10	Km
Lengte C-Watergangen	10	Km
Ontv.plicht A-watergangen	75	Km

Beleidkader
De waterhuishouding van Wijchen en omliggend gebied wordt verzorgd door waterschap Rivierenland. De gemeente en het waterschap streven naar een watersysteem met een goede waterkwaliteit. Daarnaast is het van belang dat alle neerslag en kwel kan worden opgevangen en wordt afgevoerd.

De gemeente Wijchen is opgedeeld in vier afwateringseenheden:
- Het bemalingsgebied Quarles van Ufford: ten noorden van de Nieuwe Wetering en ten oosten van de A50. Het gebied watert in noordwestelijke richting af en omvat de kern Bergharen.
- Het bemalingsgebied Bloemers: ten zuiden van de Nieuwe Wetering en omvat het noordelijke deel van kern Wijchen en de kernen Hernen, Leur en Batenburg. Het gebied watert in westelijke richting af op de Maas via de Nieuwe Wetering naar het gemaal Bloemers bij Appeltern.
- Het bemalingsgebied Citters I: omvat het zuidelijk deel van kern Wijchen en de kern Niftrik. Het gebied watert af op de Maas via de Niftrikse Wetering naar het gemaal Citters I.
- Het bemalingsgebied Citters II: ten zuiden Citters I, grenzend aan de Maas en omvat kern Balgoij. Het gebied watert af op de Maas via de Balgoijse Wetering naar het uitwateringsgemaal Citters II in de Loonse Waard.

De gemeente heeft het beleid te willen baggeren binnen het onderhoudsprofiel. Het watersysteem wordt hiermee op orde gehouden en voldoet voor zeker 10 jaar aan de legger van het waterschap. Het onderhoud van de waterpartijen en watergangen is opgenomen in het baggerplan. Daarin is planmatig aangegeven op welk moment aan een waterpartij onderhoud gepleegd moet worden. Aan de hand van detailinspecties wordt input gegeven aan het meerjaren uitvoerings- programma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP).

Financiële Aspecten
Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Daaraan gekoppeld is de voorziening baggeren waterpartijen. Deze voorziening wordt gevormd vanuit het taakveld riolering 60% en vanuit de algemene middelen 40%.

Achterstallig onderhoud
Er is momenteel geen sprake van achterstallig onderhoud.

7- Gebouwen

Areaal /Kengetallen

Gebouwen bedrijfsvoering	4	Stk

Wijkcentra/MFA's	15	Stk
Sportzalen/sporthallen	7	Stk
Woningen	7	Stk
Kunstwerken	45	Stk
Overige	16	Stk

Beleidskader
Gemeentelijk vastgoed is geen doel maar een middel om bepaalde doelen te verwezenlijken. In juli 2016 is de nota Maatschappelijk Vastgoed in de raad besproken. De nota is geamendeerd aangenomen. Door u is besloten dat het commerciële vastgoed verkocht kan worden. Er vindt nog een nadere discussie plaats over het overige vastgoed van de gemeente Wijchen.
Met ingang van 1 januari 2015 is het buitenonderhoud van de scholen een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. In het najaar 2016 hebben we een overeenkomst gesloten met Kans en Kleur met betrekking tot het buitenonderhoud van scholen in de MFA's. Met terugwerkende kracht is het buitenonderhoud van deze scholen voor rekening van de gemeente. De gemeente ontvangt daarvoor een vergoeding van Kans en Kleur. Deze overeenkomst is voor de gemeente budgettair neutraal in die zin dat de uitgaven niet hoger zijn dan de inkomsten.

Het beleid is dat het gemeentelijk vastgoed op conditieniveau 3 (met selectieve neerschudding naar 4 op de bouwkundige aspecten) wordt onderhouden. Dit is gebaseerd op de NEN 2767.

Door u is een motie aangenomen met betrekking tot het verduurzamen van het gemeentelijke vastgoed. U heeft daarvoor een bedrag van € 800.000,-- voor beschikbaar gesteld. In 2018 wordt hiervoor een plan opgesteld.

Financiële aspecten
Investeringen in betreffende gebouwen worden geactiveerd en lineair afgeschreven in 40 jaar. Kapitaallasten van vervangingsinvesteringen worden in de meerjarenraming opgenomen. Vervangingen van installaties worden uit de onderhoudsreserve gedekt. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. De dotaties in de reserve onderhoud volstaan als dekking voor de lange termijn planning. De reserve heeft hiermee een egaliserend karakter over de jaren.

Achterstallig onderhoud
Er is geen sprake van achterstallig onderhoud bij het gemeentelijke vastgoed. Het voormalige gemeentekantoor wordt in stand gehouden totdat er duidelijkheid is over de toekomst van de locatie.

Paragraaf 6: Financiëring

Begripsbepaling
Het doel van deze paragraaf is om de raad te informeren over het treasurybeleid en de beheersing van financiële risico's. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden.

Inleiding
Vanaf 2001 is de Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) van kracht. Het doel van deze wet is onder andere om op een verantwoorde, prudente en professionele wijze de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie (financieringsactiviteiten) van de gemeente middels een statuut te regelen. Gelijktijdig met het aanbieden van de begroting 2017 heeft de Raad de nieuwe financiële verordening vastgesteld en het daarbij behorende financieringssstatuut. Daarin staan onze eigen regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten, alsmede de administratieve organisatie van de financieringsfunctie.

Wettelijke voorschriften
Deze paragraaf moet voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

In artikel 13 van het BBV staat:

De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Beleid omtrent financiering en rentevisie
De hoofdpunten van het beleid omtrent financiering is opgenomen in het financieringsstatuut. Daarin staat dat we zoveel als mogelijk risico's afdekken en proberen te voorkomen. Zo zijn we geen bank van lening en gaan we niet beleggen om rendement te halen. Voor het hanteren van rentepercentages voor toekomstige leningen en/of roodstand baseren we ons op de toetsingskaders van de provincie en visies van de grote banken in Nederland en de Bank Nederlandse gemeenten (BNG). Daarbij hanteren we het voorzichtigheidsprincipe (want risicomijdend). Dit resulteert erin, dat we aan de bovenkant van de bandbreedte gaan zitten voor de rentepercentages die we gebruiken bij de verwachte herfinancieringen en roodstand.

Risicobeheer
Het risicobeheer is ook in ons financieringsstatuut geregeld. Daarin staan de volgende algemene uitgangspunten:
- De gemeente mag leningen of garanties uit hoofde van de "publieke taak" uitsluitend verstrekken aan door de Gemeenteraad goedgekeurde derde partijen, waarbij vooraf de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij wordt getoetst. De gemeente is geen bank van lening en zal pas in uiterste instantie over gaan tot het verstrekken van leningen;
- De gemeente mag geld uitlenen wat ze niet meteen nodig heeft. Daarbij geldt dat er geen risico gelopen mag worden en dat het niet met het doel is om rendement te maken door het lopen van overmatig risico. Beleggen is niet toegestaan;
- Het gebruik van derivaten is niet toegestaan.

Met de inwerkingtreding van de Wet Verplicht Schatkistbankieren is het niet langer toegestaan middelen aan te houden boven de toegestane norm op de lopende rekening of spaarrekening, of het aangaan van beleggingen.

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm
De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn koersrisico's, renterisico's en kredietrisico's.

- **Koersrisico's**
  De koersrisico's voor onze gemeente zijn zeer beperkt omdat we onze overtollige middelen in de schatkist moeten aanhouden. We hebben geen aandelen of deposito's meer als beleggingen. De laatste schatkistpapieren zijn in 2015 verkocht. Valutarisico's hebben we niet, omdat we in principe alleen maar met Euro's werken. Verplichtingen in andere valuta kunnen we alleen in uitzonderingsgevallen aangaan.
- **Renterisicobeheer**
  De kasgeldlimiet geeft het renterisico op korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. Het doel van deze limiet is om te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken gaan optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. Het niveau van de kasgeldlimiet, is beperkt tot 8,5% van het totaal van de begroting. De wettelijk toegestane kasgeldlimiet van 8,5% wordt in het meerjarenperspectief niet structureel overschreden.
- **Renterisiconorm**
  De renterisico's op de vaste schuld worden ingekaderd door de renterisiconorm. Jaarlijks mogen de renterisico's door renteherziening en herfinanciering - van leningen met een looptijd vanaf 1 jaar - niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal. De rente risiconorm houdt in dat de aflossingen en renteherzieningen samen maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn. De aflossingen op de leningen die we 1 op 1 aan derden doorverstrekken (Talis) tellen hierbij niet mee. Onderstaande tabel geeft aan dat de gemeente Wijchen ruim binnen de rente risiconorm blijft.

Tabel 28: Bedragen x €1000

	2018	**2019**	**2020**	**2021**
20% van Begrotingstotaal *	17.754	17.646	17.584	17.578
Aflossingen en rente-herzieningen	984	184	484	184
Saldo	16.770	17.462	17.100	17.394

*begrotingstotaal 2017 (€ 88.989.000)

Gewaarborgde geldleningen
De gemeente staat garant voor de betaling van de rente en aflossing bij een aantal afgesloten leningen van externe partijen. Het bedrag waarvoor de gemeente eventueel kan worden aangesproken is het restant bedrag van de lening op moment dan niet meer aan de betalingsverplichting wordt voldaan en is afhankelijk van het percentage overeengekomen in de garantstelling. Naast leningen aan sportverenigingen, zijn het vooral leningen voor woningbouwcorporaties en de Nationale Hypotheekgarantie.

Woningbouwcorperaties
De kans dat de gemeente voor geldleningen van de woningbouwcorporaties als borg wordt aangesproken is zeer klein. Daarnaast staat het Rijk voor 50% garant. De kans dat een beroep wordt gedaan op onze gemeente voor deze achtervang positie is uiterst klein omdat:

- Elke toegelaten instelling die deelnemer is bij het WSW jaarlijks wordt onderworpen aan een kredietwaardigheidtoets;
- Het WSW een zodanige buffer heeft opgebouwd en evt. nog aanvullend kan beschikken over de gelden (obligo's) die de corporaties verplicht hebben aangehouden;

Nationale hypotheekgarantie

Wijchen is 50% achtervang voor de tussen 1 januari 1995 en 1 januari 2011 verleende Nationale Hypotheekgaranties door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Vanaf 2011 heeft het Rijk de achtervangpositie overgenomen. De stichting schrijft medio 2017 in haar liquiditeitsprognose 2017-2021 dat zij aanspraken op het fondsvermogen verwacht, maar dat dit naar verwachting niet zal leiden tot een aanspraak jegens de gemeenten. Vanaf 1 januari 2011 staan gemeenten niet langer garant, maar komt dit geheel te rusten op het Rijk.

Opgenomen leningen

Tabel 29: Opgenomen leningen

Stand per 31 december (x € 1.000)	**2017 (verwacht)**	**2018 (prognose)**	**2019 (prognose)**	**2020 (prognose**	**2021 (prognose)**
Eigen financiering	12.972	11.988	11.804	11.619	11.435
Specifiek voor Woningbouw	8.784	8.269	7.747	7.218	6.681
Opgenomen leningen totaal	**21.756.075**	**20.256.935**	**19.550.646**	**18.837.037**	**18.115.928**

De lening die specifiek voor woningbouw zijn aangetrokken, zijn weer doorgeleend aan woningbouwcorporaties. De overige leningen zijn voor eigen financieringen aangetrokken en deels doorgeleend aan verenigingen of stichtingen. In 2017 hebben we een langjarige lening van € 10 miljoen aangetrokken. Dit zal dienen als basisfinanciering voor de komende 20 jaar. Op basis van de huidige liquiditeitsprognose verwachten we op middellange termijn alleen kortlopend krediet nodig te hebben. Daarbij is rekening gehouden met de huidige kredietfaciliteit bij de BNG, waardoor we voor ongeveer € 7 miljoen goedkoop rood kunnen staan

Uitgezette leningen en deelnemingen

Om inzicht te verschaffen in de uitgezette leningen verwijzen we naar onderstaand overzicht. Hierbij sluiten we aan bij de indeling volgens de voorgeschreven balansindeling IV-3.

Tabel 30: Uitgezette leningen

Stand per 31 december (x € 1.000)	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen (A1311)	439	439	439	439	439
Woningbouwcorporaties (A1321)	8.814	8.329	7.843	7.358	6.873
Leningen aan deelnemingen (A1322)	1.265	989	706	418	123
Overige langlopende leningen (A1331b)	9.064	7.868	6.954	6.055	5.121
Eindtotaal	**19.582**	**17.624**	**15.944**	**14.271**	**12.556**

- **Hypotheken en garanties ambtenaren**
  Per 1 augustus 2009 is er een verbod op het verstrekken van hypotheken en garanties aan gemeentepersoneel van kracht. Het ministerie beroept zich op de Wet fido (Financiering Decentrale Overheden), sinds 2001 van kracht, waaruit volgens de minister volgt dat publiek geld niet voor niet-publieke doeleinden, zoals hypotheekverstrekking, ingezet mag worden. Het verbod strekt zich ook uit tot het geven van garantie door de gemeente op een door een andere instelling te verschaffen (hypothecaire) geldlening. Er worden na 1 januari 2009 geen hypotheken meer verstrekt. Bestaande hypotheken lopen via een zogenaamde "sterfhuisconstructie" af. Er mogen geen nieuwe leningen en/of garanties meer worden verstrekt. Van lopende leningen en/of garanties is het toegestaan dat zij uit- dan wel aflopen. In bovenstaande tabel zijn deze opgenomen onder Overige langlopende leningen (A1311b).

Financieringsbehoefte
De financieringsbehoefte baseren we op de verwachte uitgaven en inkomsten (liquiditeitsplanning). Daarbij houden we rekening met onder andere de exploitatie, aflossingen op leningen en uitgaven voor projecten. Deze liquiditeitsplanning vergelijken we met ons banksaldo. Als blijkt dat we onvoldoende geld op de bank hebben, kunnen we ervoor kiezen om (voordelig) rood te staan bij de bank, of een lening aan te trekken. Dit is afhankelijk van de goedkoopste optie. We spreken van een lening als de looptijd langer vast staat dan 1 jaar.
Op basis van de liquiditeitsplanning en zonder het aantrekken van nieuwe leningen is de verwachte ontwikkeling van ons banksaldo als volgt:

Verwacht banksaldo (x € 1.000)	***1-1-2018***	***1-1-2019***	***1-1-2020***	***1-1-2021***
	-925	3.075	9.871	17.530

Met onze bank (BNG) hebben we afspraken over roodstand. Tot ongeveer € 7 miljoen kunnen we voordelig rood staan. Dat betekent dat we voor het meerdere zullen overgaan tot het aantrekken van leningen. We verwachten op basis van deze uitkomsten in de planperiode geen leningen te hoeven aantrekken. Een eventueel tijdelijk negatief banksaldo we met korte financiering (voordelige roodstand) overbruggen.

Rente
Onze visie over de rente is een afgeleide van de visie van de grootbanken en onze huisbank, de BNG. Daarnaast houden we rekening met het toetsingskader van de Provincie Gelderland. De banken verwachten een lage, maar licht oplopende rente. Wijchen hanteert voor de berekening van de in 2018 aan te trekken leningen voorzichtigheidshalve een percentage van 2,0%. In meerjarenperspectief laten we dit percentage langzaam oplopen. Daarmee voldoen we aan de provinciale toets, die een voorzichtig rentebeleid voorstaat.

Onze rentelasten zijn als volgt:

Bedragen x € 1.000	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Rentekosten				
Rente langlopende geldleningen	225	219	214	209
Rente kortlopende geldleningen	40	40	40	40
Rente geldleningen woningbouw	200	188	175	163
Rente overig	19	19	19	19
Rente-opbrengsten				
Hypotheekrente ambtenaren	-166	-140	-119	-98
Rente langlopende geldleningen	-207	-168	-128	-86
Rente kortlopende geldleningen	0	0	0	0
Rente geldleningen woningbouw	-206	-194	-182	-171
Rente overig	-8	-8	-8	-8
Rente huurkoop	-9	-9	-9	-9
Rentekosten kapitaallasten	-1.276	-1.258	-1.372	-1.464
Rente Eigen vermogen berekend	1.286	1.132	1.074	1.093
Rente Eigen vermogen naar taakvelden	-1.286	-1.132	-1.074	-1.093
Saldo	-1.388	-1.311	-1.370	-1.405

Toerekening van rentelasten aan grondexploitaties, reserves, investeringen en taakvelden
In de nu voorliggende begroting rekenen we standaard rente toe aan de grondexploitaties. De wijziging in het BBV zijn doorgevoerd, waarbij is vastgesteld hoe de toe te rekenen rente voor de verschillende onderdelen moet worden bepaald.

De volgende uitgangspunten verwerkt:

Grondexploitaties:
De berekening van de rente aan de grondexploitaties is voorgeschreven. Dit is het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen, indien geen sprake is van projectfinanciering;

Reserves:
We rekenen rente toe aan de reserves (eigen vermogen). Volgens de voorschriften is deze rente maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. Dit betekent ook dat wanneer er geen aangetrokken financiering is, er geen rente over het eigen vermogen en/of voorzieningen kan worden berekend.

Verdeling naar taakvelden:
We moeten volgens de verslaggevingsvoorschriften van het BBV rente toerekenen aan de taakvelden. Dit is het saldo van de rentebaten en –lasten dat overblijft na de verwerking van de rente aan de grondexploitatie. Dat saldo rekenen we evenredig toe aan de taakvelden, op basis van de boekwaarde van de materiele vaste activa per 1 januari van het betreffende jaar, met een minimum van 0%. Daarbij proberen we de fluctuatie in het rentepercentage zo klein mogelijk te houden in meerjarenperspectief. Het rentepercentage dat we hier berekend hebben hanteren we ook bij voorgenomen investeringen.

	Bedragen x € 1.000	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
a	Rentelasten korte en lange financieringen	483	464	447	429
b	Externe rentebaten totaal	-613	-531	-454	-375
a-b	**Totaal door te rekenen externe rente**	-130	-67	-8	54
c1	Rente aan grex	-12	-9	-5	-5
c2	Rentelast "projectfinanciering" (m.n. Talis)	200	188	175	163
c3	Rentebate "projectfinanciering" (m.n. Talis)	-206	-194	-182	-171
C		**-19**	**-16**	**-12**	**-13**
1-c	**Saldo door te berekenen externe rente**	-149	-83	-20	41
d1	rente toegerekend aan het eigen vermogen	1.286	1.132	1.074	1.093
d2	rente toegerekend aan voorzieningen				
		1.286	1.132	1.074	1.093
e	**Aan taakvelden toe te rekenen rente**	**1.138**	**1.050**	**1.054**	**1.134**
f	Werkelijk aan taakveld door te rekenen rente	1.276	1.258	1.372	1.464
	Renteresultaat Taakveld Treasury	**-139**	**-208**	**-319**	**-330**

Het Renteresultaat is een onderdeel van het taakveld Treasury. Wijchen heeft een positief (afnemend) renteresultaat binnen dit taakveld. Uit de voorschriften komen de volgende te hanteren rentepercentages. Deze percentages worden jaarlijks opnieuw berekend.

	2018	2019	2020	2021
Rente Bouwgrondexploitaties	1,01%	1,02%	1,02%	1,01%
Rente Eigen vermogen	2,02%	2,04%	2,04%	2,04%
Rente-omslag naar de taakvelden berekend	1,56%	1,46%	1,54%	1,76%
Rente-omslag naar de taakvelden genormeerd	1,75%	1,75%	2,00%	2,25%

Paragraaf 7 Bedrijfsvoering

Inleiding
Bedrijfsvoering is de sturing en beheersing van de primaire en ondersteunende processen om het voorgenomen beleid en de daarmee samenhangende doelstellingen van onze gemeente te realiseren.

Een goede bedrijfsvoering is een voorwaarde voor het uitoefenen van ons beleid, de dienstverlening aan burgers en de uitvoering van projecten. De kwaliteit van de uitvoering van de programma's is in grote mate afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

De gemeenteraad heeft op 30 juni 2017 het principebesluit genomen om de bedrijfsvoering per 1 januari 2018 onder te brengen bij de Werkorganisatie Druten-Wijchen.

Voor informatie over het beleid, de organisatie, het personeelsbeleid, informatisering, facilitaire zaken, communicatie en het financieel beheer verwijzen we naar de begroting van de Werkorganisatie Druten-Wijchen. Wij informeren u over de stand van zaken en over de onderwerpen waar de komende jaren het accent op ligt. In programma 7 Bestuur wordt ook ingegaan op specifieke bedrijfsvoerings-elementen.

Organisatiemodel en besturingsfilosofie
In onze besturingsfilosofie zijn de verhoudingen tussen de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders, de directie, de afdelingsmanagers en de medewerkers weergegeven. Deze besturingsfilosofie is vastgelegd in het 'Organisatie inrichtingsbesluit gemeente Wijchen'. Deze filosofie zal opnieuw tegen het licht gehouden worden in het kader van de Werkorganisatie Druten-Wijchen.

Personeel en organisatie
In 2018 gaan we van start als werkorganisatie. Ondanks de voorbereidingen zal dit voor veel collega's wennen zijn. Een nieuwe plek, een nieuw zelf organiserend team, een nieuwe manager en werken voor twee bestuurlijke opdrachtgevers. Het zal tijd vragen om aan deze veranderingen te wennen. Tegelijkertijd zijn we er ons met zijn allen van bewust dat de winkel open blijft. En dat inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en gemeentebesturen van ons tiptop dienstverlening verwachten. Door te sturen op onze visie, missie en de kernwaarden open, ondernemend, optimistisch en verbindend verwachten wij, ondanks alle interne veranderingen, de dienstverlening op een aanvaardbaar niveau te houden. Een niveau dat we de komende jaren omhoog willen gaan tillen als de meest ingrijpende veranderingen geland zijn.

Informatievoorziening
Moderne en adequate digitale voorzieningen, naar binnen en naar buiten gericht, zijn van groot belang. Het draagt bij aan de kwaliteit en de efficiëntie van werken. Verder biedt het inwoners de mogelijkheid om snel informatie te vergaren over afhandeling van zaken en over eigentijdse (digitale) diensten en producten. Eigentijdse ICT-voorzieningen zijn daarbij nodig. Speerpunten voor 2018 zijn:

- We informeren onze inwoners, instellingen, ondernemers en andere belanghebbenden tijdig en begrijpelijk over voor hen belangrijke of interessante onderwerpen. We houden informatie via Internet actueel. We maken actief gebruik van social media als twitter en facebook om inwoners te informeren en te kunnen aansluiten bij wat inwoners bezighoudt

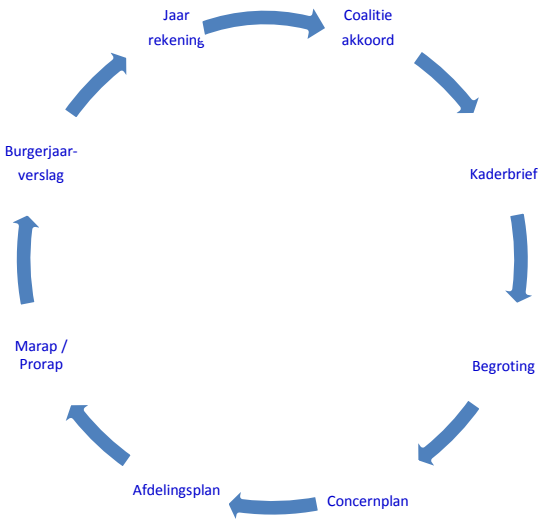
- We betrekken inwoners en organisaties bij beleid en projecten en bieden de mogelijkheid om invloed uit te oefenen, conform de vastgestelde richtlijnen van de participatieladder.
- We publiceren informatie over het bestuur, over beleid en besluiten en over producten en diensten in de 'gemeentepagina' en op onze website.

Facilitaire Zaken
We hebben voor de medewerkers van Wijchen in 2017 één serviceloket ingevoerd. Hier kunnen medewerkers met alle vragen en verzoeken terecht voor alle facilitaire voorzieningen. Of het nu een blocnote, een laptop, stiften of het reserveren van een vergaderruimte betreft, collega's kunnen op één plek digitaal, telefonisch en "live" terecht met hun wensen.

De arbocoördinatie wordt centraal uitgevoerd door P&O. Wij voldoen aan de doelvoorschriften die door de centrale overheid zijn vastgesteld. Dit betekent dat we met zo min mogelijk regels en met een minimum aan administratieve lasten vorm en inhoud geven aan ons arbobeleid. We maken regelmatig ruimte voor risicoanalyses. We beschikken over een opgeleide bedrijfshulpverleningsorganisatie die jaarlijks minimaal één keer een ontruimingsoefening organiseert.

Communicatie
Een belangrijke taak van ons team communicatie is het ondersteunen van bestuurders, directie, managers, projectleiders en beleidsmedewerkers bij interne en externe communicatie. Communicatie wordt in dat opzicht ingezet ter verbetering van de dienstverlening, als instrument voor beleid en management en bij grote en kleine projecten, voor public relations, promotie en marketing, voor democratisering van het beleid met de burger als partner en voor het vergroten van de betrokkenheid van inwoners voor hun kern, wijk en dorp. Meer en meer maken we daarbij gebruik van social media.

Rapportage en verantwoording
In onderstaand schema zijn de huidige instrumenten van de planning & control weergegeven. De raad wordt via de auditcommissie ook buiten de reguliere prorapcyclus betrokken bij de tussentijdse maandrapportages.

Doelmatigheid & Doeltreffendheid
Uw raad heeft op basis van art. 213a van de Gemeentewet de verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid vastgesteld. In de verordening is opgenomen dat het

college de doelmatigheid van (onderdelen van) organisatie-eenheden van onze gemeente en de uitvoering van onze taken onderzoekt. We beperken ons tot twee benchmarkonderzoeken, namelijk “Waar staat je gemeente” en “Vensters op Bedrijfsvoering”.

Prestatiemeting en Benchmarking
De organisatie ontwikkelt prestatie-indicatoren en voert benchmark onderzoeken uit. Het doel hierbij is om meer inzicht te geven in de prestaties die onze organisatie levert en hier meer op te sturen. Daarnaast vergelijken we onze prestaties met de prestaties van vergelijkbare gemeenten, met als doel van elkaar te leren en te blijven werken aan het verbeteren van de eigen kwaliteit. De gemeente Wijchen deel aan “Waar staat je Gemeente” en “Vensters op Bedrijfsvoering” die door KING worden gecoördineerd. Waar het eerste, organisatie-brede benchmarkonderzoek gericht is op externe dienstverlening, is het laatste onderzoek gericht op de interne bedrijfsprocessen.

Paragraaf 8: Verbonden partijen

- **8.1 Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Gelderland-Zuid.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  De GGD Gelderland-Zuid draagt bij aan de bewaking, bescherming en de bevordering van de gezondheid van onze inwoners. Deze taak voert zij uit op grond van de Wet publieke gezondheid 2008. De belangrijkste taken zijn de jeugdgezondheidszorg, infectieziektenbestrijding, algemene gezondheidsbevordering en uitvoering van het meldpunt bijzondere zorg en van het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (Veilig Thuis).

  Ontwikkelingen 2018
  De GGD heeft de meerjarenstrategie 2016-2019 ontwikkeld als antwoord op de ontwikkelingen in het sociaal domein. Uitgangspunt is om de GGD meer neer te zetten als netwerkorganisatie: een organisatie die vanuit gezondheidsperspectief een aanvullende bijdrage levert in het netwerk van welzijn, zorg en gezondheid.

  Een belangrijk aandachtspunt blijft de ontwikkeling van Veilig Thuis: het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Naar aanleiding van eerdere negatieve beoordelingen door de inspecties (die hebben geleid tot tijdelijk verscherpt toezicht) zijn vele verbeterslagen gemaakt. Hiermee is het vertrouwen van de inspecties hersteld, maar kritisch volgen van de ontwikkelingen blijft noodzakelijk.

- **8.2 Breed Werkvoorzieningsschap Nijmegen en Omstreken te Nijmegen.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  Het Werkvoorzieningschap Nijmegen en Omstreken (BREED) voerde voor zeven gemeenten in de regio de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) uit. In 2016 zijn de bevoegdheden en het personeel overgedragen aan de MGR Rijk van Nijmegen, module WerkBedrijf. In 2017 is Breed geliquideerd.

- **8.3 MGR Rijk van Nijmegen, Werkbedrijf.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  Het Werkbedrijf is als eerste module van de MGR per 1 januari 2015 van start gegaan. Met het Werkbedrijf worden door de deelnemende gemeenten, het UWV en andere organisaties de handen ineen geslagen om de doelstellingen uit de Participatiewet te realiseren. Eén regeling voor de kwetsbaren op de arbeidsmarkt waarbij zoveel mogelijk mensen aan de slag gaan bij reguliere werkgevers. Een bijzonder samenwerkingsverband omdat hiermee het afbreken van de schotten tussen de verschillende regelingen, wordt door vertaald naar de uitvoeringsorganisatie.

  Ontwikkelingen 2018
  Het jaar 2018 staat voor het Werkbedrijf in het teken van doorontwikkeling en het neerzetten van de ambities en de gewenste werkwijze in de praktijk, zodat kandidaten, bedrijven en gemeenten een zo goed mogelijke dienstverlening geboden kan worden.

  Regionale samenwerking is niet meer weg te denken uit het openbaar bestuur. Dit openbaar bestuur dient in beginsel het belang van de burger. Wij onderschrijven het

regionaal belang en het nut van samenwerking daarbinnen. Regionale samenwerking draagt bij aan ontwikkeling van een sterke regio.

In de platformfunctie die in 2018 een verder ontwikkeling ondergaat, is afstemming op strategische en bovengemeentelijke onderwerpen maar ook om kennis en ervaring te delen voor Wijchen van groot belang. De platformfunctie is een overlegtafel waar strategische opgaven op het niveau van het Rijk van Nijmegen, leidend zijn. De platformfunctie is voor de provincie aanspreekpunt voor onderwerpen die gemeente overstijgend zijn.
Om die reden is het uitbreiden van de MGR tot een grote "middenorganisatie" voor Wijchen nimmer een doel op zich.

- **8.4 G.R. Instituut Bijzonder Onderzoek Regio Zuid-Gelderland (IBO) te Wijchen.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  Behartiging van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van de naleving van sociale zekerheidswetgeving, de WMO en de Jeugdwet. Een onderzoek tot bijzondere controle op de naleving vindt plaats na een daartoe strekkende opdracht van de deelnemende gemeente aan het Instituut Bijzonder Onderzoek of door de regionale projectgroep WMO en Jeugdzorg.
  Het IBO is een gemeenschappelijke Regeling voor de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, Berg en Dal en Wijchen. De gemeente Wijchen fungeert als centrumgemeente. Het IBO werkt nauw samen met Bureau Handhaving van de gemeente Nijmegen.

  Ontwikkelingen 2018
  Handhaven in de sociale zekerheid blijft een van de voornaamste beleidsdoelstellingen van het huidige (demissionaire) kabinet. Centraal staan een steviger aanpak van fraude in de sociale zekerheid, het betrappen van fraudeurs en het aanpakken van uitbuiting van werknemers. De huidige wetgeving rondom handhaving van 1 januari 2013 geeft ons de mogelijkheid verscherpt toezicht uit te oefenen. Dit resulteert in een hardere aanpak van (sociale zekerheid) fraude met daarbij behorende hogere straffen.

  Door de verhoging van de aangiftegrens in 2013 (naar € 50k-) maken wij in mindere mate gebruik gemaakt van bevoegdheden op grond van het Wetboek van Strafvordering. Dat betekent dat wij meer zaken op bestuursrechtelijk niveau afhandelen.
  Uitkeringsgerechtigden die zich niet aan de regels houden sporen de medewerkers van het IBO actief op. Wij hebben de plicht om onterecht verkregen uitkeringen terug te vorderen, ongeacht de hoogte daarvan.

  Vanaf 2015 dragen de gemeente de verantwoordelijk voor de nieuwe Jeugdwet en extra Wmo taken (begeleiding, dagbesteding en beschermd wonen GGZ). Gezien de vergroting van de verantwoordelijkheid voor (extra) kwetsbare doelgroepen en het daar bijbehorende budget, zijn ook de risico's op onrechtmatigheden groter geworden. Vanuit de wettelijke verdeling van taken en verantwoordelijkheden zijn gemeenten zelf primair verantwoordelijk voor het voorkomen en aanpakken van mogelijke fouten en fraude met zorg geld bij klanten en zorgaanbieders. Doelmatigheid, rechtmatigheid en kwaliteit nemen daarmee een steeds belangrijkere plaats in. De werkprocessen en de organisatie hebben wij laten inrichten. Wij hebben vervolgens deze processen en de inrichting van de organisatie met het daarbij behorende uitvoeringsplan regionaal vastgesteld. Een regionale projectgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van Bureau Handhaving Nijmegen, het IBO, het ROB, de GGD belasten wij met het verrijken van ontvangen meldingen en signalen over mogelijke onregelmatigheden in de zorg.

Voor de bestrijding van misbruik, oneigenlijk gebruik en handhaving Wmo 2015 en Jeugdwet sluiten wij zoveel als mogelijk aan bij de visie/methodiek, zoals wij die toepassen bij de uitvoering van de Participatiewet. Deze aanpak kent preventieve en repressieve elementen in zich met als doel spontane naleving van de wet- en regelgeving.

- **8.5 Euregio Rijn/Waal te Kleve en 's-Heerenberg.**

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
Om adequaat te reageren, op momenten dat de bestaande Nederlands-Duitse landsgrens problemen oplevert. Verder kan men o.a. grensoverschrijdende plannen maken en de daarmee komen tot samenhangende besluitvorming. De centrale doelstelling is nog steeds de bevordering van grensoverschrijdende samenwerking op lokaal en regionaal niveau.

De Euregio Rijn-Waal heeft zich ontwikkeld tot een grensoverschrijdend openbaar lichaam met meer dan 50 leden. Wijchen is sinds 2004 lid. In het werkgebied wonen en werken ongeveer 3,7 miljoen mensen op een oppervlakte van 8.446 km2. Door de toename van de grensoverschrijdende contacten en netwerken was een heroriëntatie van de Euregio op zijn activiteitenpakket noodzakelijk.

De kernthema's van de Euregio zijn economie en maatschappelijke integratie. Voor Economie zijn de deelonderwerpen: stimuleren van innovatieve clusters, uitbouw logistieke activiteiten en mobiliteit, economische impuls landelijk gebied en internationalisering.
Voor Maatschappelijke integratie zijn de deelonderwerpen: grensoverschrijdende toegankelijkheid van voorzieningen, cultureel erfgoed, openbare orde en veiligheid en grensoverschrijdende knelpunten (o.a. grenspendelaars, afstemming ruimtelijke ordeningsvraagstukken).

Door deel uit te maken van de Euregio, verkrijgt een lid kennis en mogelijkheden om op elkaar af te stemmen.
De Euregio Rijn-Waal stimuleert grensoverschrijdende initiatieven o.a. met subsidies. De gelden hiervoor zijn bijeengebracht door leden (de financiële basis van de Euregio Rijn-Waal), ministeries, provincies en de Europese Unie.

Ontwikkelingen 2018

De gemeente hoeft niet altijd betrokken te zijn bij grensoverschrijdende initiatieven. Zo heeft het MaasWaalcollege al jarenlang een uitwisseling met een Duitse school. In 2015 is een samenwerkingsovereenkomst van meer dan 10 gemeenten, waaronder Wijchen, uit het grensgebied afgerond waarbij het doel was om te komen tot uitwisseling van informatie en tot gezamenlijke projecten op het gebied van klimaatbeleid.

- **8.6 G.R. Bijsterhuizen te Nijmegen.**

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de regio Nijmegen door middel van het gezamenlijk ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk bedrijventerrein.

Ontwikkelingen 2018
Het lijkt erop als we licht gaan zien aan het einde van de tunnel als het gaat om gronduitgifte in Bijsterhuizen. Er is een groei waarneembaar als we kijken naar het

aantal m²'s dat de afgelopen periode is uitgegeven. Wij hopen dat de uitgifte van gronden zich gestaag voortzet. In april 2017 heeft het bestuur van Bijsterhuizen het beleidsplan 2017-2025 vastgesteld. Het daarin opgenomen meerjarenperspectief is gebaseerd op de vastgestelde planexploitatie per 1 januari 2017. In deze planexploitatie is verwerkt het besluit om in 2017 over te gaan tot een winstuitkering van € 7 miljoen (aandeel Wijchen € 3,5 miljoen waar voorzien was € 250k). De raming en verloop van de winstuitkering is hierop geactualiseerd.

- **8.7 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid te Nijmegen.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  De gemeenschappelijke regeling Hulpverlening en veiligheid (GR H&V) is een samenwerkingsverband dat sinds 1 januari 2004 bestaat uit de volgende drie onderdelen: de regionale brandweer Gelderland-Zuid (RBGZ), de Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de Regionale Ambulancevoorziening Gelderland-Zuid (RAV). Ook zijn het veiligheidsbureau en de gemeenschappelijke meldkamer (GMK) hier ondergebracht. De wettelijke grondslag ten aanzien van bovengenoemde taken ligt in de Wet op de Veiligheidsregio's, de Wet Publieke Gezondheid en de Wet Ambulancezorg.

  Ontwikkelingen 2018
  In de begroting 2018 is zo veel mogelijk rekening gehouden met nu al voorzienbare ontwikkelingen die op de Veiligheidsregio afkomen. Voor een aantal ontwikkelingen geldt dat deze weliswaar bekend zijn, maar dat de beleidsmatige en financiële consequenties voor de Veiligheidsregio op dit moment nog onduidelijk zijn. Voorbeeld hiervan is de landelijke meldkamerorganisatie waarin te zijner tijd de meldkamer van Gelderland-Zuid op zal gaan.

- **8.8 Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Beuningen, Heumen, Groesbeek en Wijchen te Beuningen. ("Munitax")**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  De gemeenten Beuningen, Heumen, Druten, Groesbeek en Wijchen werken onder de naam "Munitax" samen op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. De samenwerking heft de kwetsbaarheid van eenmansfuncties op, verhoogt de effectiviteit en kwaliteit, en leidt tot lagere kosten.

  Er is gekozen voor een lichte juridische vorm van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, namelijk een centrumgemeente constructie waarin de centrumgemeente gemandateerd wordt door de colleges van de overige gemeenten om uitvoering te geven aan de werkzaamheden. Beuningen vervult deze functie als centrumgemeente. De uiteindelijke beleidskeuzes en het vaststellen van alle verordeningen (en tarieven) is een verantwoordelijkheid van de gemeenten zelf.

  Ontwikkelingen 2018
  Munitax voert volgens plan het opleggen van de belastingaanslagen en de inning van de belastingen voor Wijchen uit.

- **8.9 Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen te Nijmegen.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  De regeling is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens

begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

Ontwikkelingen 2018 i.r.t. kwaliteitscriteria
In 2017 zal er met nieuw opgestelde KPI's gewerkt worden. Omdat de KPI's weinig over de kwaliteit van de geleverde diensten zeggen, zal er in het najaar een audit plaatsvinden door de regiopartners. Hierdoor krijgen de opdrachtgevers beter inzicht in de kwaliteit en kan er ook beter gestuurd worden.
De Omgevingsdienst voldoet grotendeels aan de kwaliteitscriteria en daar waar nog kennis en ervaring ontbreekt wordt een opleidingstraject gevolgd door de medewerkers.
Gemeente Beuningen heeft de Wabo-taken overdragen per 1-1-2017 naar de ODRN. Gemeente Heumen zal in het najaar een standpunt innemen over het wel of niet overdragen van deze taken. De gemeenten Druten en Wijchen zullen de Wabo-taken (op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving) gezamenlijk oppakken. Deze twee gemeenten zullen dus de Wabo-taken niet overdragen naar de ODRN, maar zullen wel nauw samenwerken met de ODRN op onderwerpen waar Druten en Wijchen gedeeltelijk niet kunnen voldoen aan de kwaliteitscriteria. Inmiddels is ook de verordening Kwaliteit VTH taken door de raad vastgesteld waarin kort samengevat is opgenomen dat de ODRN moet voldoen aan de wettelijke kwaliteitscriteria op het gebied van de milieutaken.

- **8.10 Gemeenschappelijke Regeling Basisregeling Regio Nijmegen te Nijmegen**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  In artikel 4 van deze regeling staat opgenomen dat de regeling tot doel heeft gemeenschappelijke belangen met een regionaal c.q. intergemeentelijk karakter van de deelnemende gemeenten te behartigen, teneinde een evenwichtige ontwikkeling in het Regiobeleid te bevorderen. De regeling fungeert als platform voor de voltallige colleges, maar "slaapt".

  Ontwikkelingen 2018
  Er zijn geen ontwikkelingen.

- **8.11 Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Knooppunt Arnhem Nijmegen (RBT KAN).**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  De doelstelling van het RBT KAN is om door middel van marketing, promotie-inspanningen en productontwikkeling meer bezoekers te trekken die langer in de regio Arnhem Nijmegen verblijven en hier meer besteden, waardoor het toeristisch marktaandeel van de regio in het algemeen en dat van de diverse deelgebieden in het bijzonder, vergroot wordt. Wijchen maakt deel uit van de merknamen 'Rijk van Nijmegen' en 'Land van Maas en Waal'. Met marketing- en productontwikkeling wil RBT KAN de regio Arnhem – Nijmegen laten aansluiten bij de wensen van de gekozen doelgroepen. De regio moet een "must see & must do" bestemming worden voor Nederlandse en buitenlandse bezoekers. Communicatie speelt hierbij vanzelfsprekend een belangrijke rol.

  De Gemeenschappelijke regeling *financiële grondslag Stichting RBT KAN 2006* is uitsluitend een publiekrechtelijke afspraak zonder bestuur en rechtspersoonlijkheid. De GR heeft ten doel de financiële ondersteuning van de Stichting RBT KAN vanuit de deelnemende gemeenten en dient het gezamenlijk belang van het vergroten van het toeristisch marktaandeel. De subsidie aan RBT KAN wordt gebruikt om de gemeente Wijchen als onderdeel van de regio op toeristisch gebied te promoten (marketing) en voor het exploiteren van de VVV Wijchen. De financiering per gemeente gebeurt naar

rato van het aantal inwoners.

Ontwikkelingen 2018
Leidend is de strategische marketingvisie van RBT KAN voor de periode 2017-2020 voor het hele gebied Arnhem-Nijmegen. Die luidt: 'Meer bezoekers genereren die langer blijven, meer besteden, tot herhalingsbezoek overgaan en de regio aanbevelen bij familie, vrienden en kennissen. Op die manier moet het toeristische marktaandeel van de regio vergroot worden.

De groeidoelstellingen voor de periode 2017-2020 zijn op basis van het beleid van RBT KAN als volgt gekwantificeerd, rekening houdend met ontwikkelingen in het hele land en in de regio:
+ 4 % aantal toeristische bezoekers
+ 4 % aantal overnachtingen
+ 2 % zakelijke bezoeken
+ 2 % zakelijke overnachtingen
+ 4 % totale bestedingen in de sector

Als basis/meetmoment van waaruit deze groei gerealiseerd moet worden, gelden de cijfers van 2016.

- **8.12 De Meerval B.V.te Wijchen**

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
De Meerval BV is verantwoordelijk voor de exploitatie van het zwembad De Meerval. De verantwoordelijkheid voor de instandhouding van het gebouw ligt bij de stichting tot exploitatie van zwembaden in de Gemeente Wijchen. De stichting verhuurt het zwembad aan de BV. Het management van De Meerval BV is in handen van het management van het Golfbad in Oss. Hiervoor is een managementovereenkomst gesloten tussen De Meerval BV en Golfbad Exploitatie BV uit Oss.

Ontwikkelingen 2018
Sinds 1 januari 2013 is er een nieuwe managementovereenkomst tussen De Meerval BV en Golfbad Exploitatie BV uit Oss. De nieuwe vijfjarige overeenkomst loopt tot en met december 2017. In deze managementovereenkomst zijn afspraken gemaakt over de te verwachten kapitaalbijdragen van de gemeente, ter dekking van het totale exploitatietekort. Er is een prikkel ingebouwd waardoor Golfbad Exploitatie BV bij extra inspanningen beloond wordt. De ontwikkeling van nieuwe producten om het weggevallen schoolzwemmen te compenseren, werpen steeds meer hun vruchten af. De samenwerking met Golfbad Oss verloopt naar tevredenheid. Vandaar dat het contract opnieuw verlengd wordt met ingang van 1 januari 2018.

- **8.13 Stichting Sportaccommodaties Wijchen (SSW) te Wijchen**.

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
Per 29 juli 2009 is de Stichting Sportaccommodaties Wijchen (SSW) opgericht. De stichting verricht werkzaamheden en diensten op het gebied van recreatie en sport. De SSW is een stichting die door de gemeente bestuurd wordt. De gemeente neemt van SSW diensten af, waarna vervolgens de gelegenheid tot sportbeoefening aan de verenigingen geboden kan worden. Momenteel zijn een vijftal verenigingen bij de SSW ondergebracht.

Ontwikkelingen 2018
De gemeente Wijchen probeert steeds meer verenigingen gelegenheid te geven tot sportbeoefening. Hiervoor zullen zij gebruik maken van de diensten van Stichting Sportaccommodaties Wijchen. De wetgeving op dit punt wijzigt per 1 januari 2018. In 2017 zullen we daarop anticiperen.

- **8.14 Dienst Afvalstoffen en Reiniging NV (DAR)te Nijmegen.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  De gemeente Wijchen is voor onbepaalde tijd aandeelhouder van de DAR. Vanaf 1 januari 2011, zijn 4.890 aandelen (4,45%) met een waarde van € 389k overgenomen van de Gemeente Nijmegen. Per 31 december 2016 is de aandelenportefeuille herijkt en bezit Wijchen 5.124 aandelen (4,66%). Doelstelling van de deelneming is o.a. het realiseren van verdergaande scheiding van afvalstromen en het realiseren van kostenvoordelen van schaalvergroting in de afvalverwijdering.

  Ontwikkelingen 2018
  De strategische visie voor de periode 2016-2020 is inmiddels vastgesteld. In 2017 wordt deze visie verder geïmplementeerd en extern gecommuniceerd.

  Eind 2016 loopt een aantal inzamelcontracten met marktpartijen af. Mede naar aanleiding van de aanbestedingservaringen in Heumen (2014) en Beuningen (2015) is er eerst in 2016 een marktverkenning uitgevoerd. Deze marktverkenning laat zien dat partijen wel interesse hebben om afval in te zamelen maar opteren voor lange termijn contracten voor alle stromen (gezamenlijk). Tot 1 juni 2018 blijft de huidige inzamelaar afval inzamelen voor de gemeente Wijchen. Daarna wordt het afval door DAR ingezameld.

- **8.15 Stichting exploitatie van zwembaden in de gemeente Wijchen te Wijchen.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  De stichting heeft ten doel het beheer en de exploitatie van zwembaden in de gemeente Wijchen en voorts al hetgeen met een aan ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

  Ontwikkelingen 2018
  Het onderhoud zal volgens plan worden uitgevoerd.

- **8.16 Stichting Volkshuisvesting Wijchen te Wijchen.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  De stichting is uitvoerder van de winstdelingsregeling zoals is overgekomen ter zake de verkoop van woningen in de wijk Lambrasse. Van de te ontvangen gelden wordt 75% uitgekeerd aan derden en 25% resteert voor de stichting. Het resterende aandeel van de stichting dient besteed te worden aan volkshuisvestelijke doelen binnen de gemeente Wijchen. De gemeente Wijchen bepaalt aan welke projecten het geld besteedt wordt.

  Ontwikkelingen 2018
  De gemeente Wijchen heeft deze gelden onder andere ingezet voor de opzet van de woonvisie en ter dekking van het gemeentelijk risico bij de invoering van de blijversleningen. In 2018 zullen de gelden besteed worden aan de uitvoering van de woonvisie en nader te bepalen Volkshuisvestelijke doeleinden.

  De gemeente Druten is per 1 januari 2017 aangesloten bij het IBO. In de begroting 2018 van het IBO hebben we de financiële- en de uitvoeringstechnische consequenties (formatie / benodigde hulpmiddelen) verwerkt.

  In 2018 vindt de eerste evaluatie plaats op basis van de opgedane ervaringen over het handhaven in de zorg.

- **8.17 Werkorganisatie Druten Wijchen**

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
Op 30 juni 2016 namen de gemeenteraden van de gemeenten Druten en Wijchen het principebesluit om te komen tot een ambtelijke fusie. Deze fusie gaat op 1 januari 2018 in. Bij deze samenwerking blijven de beide gemeenten politiek-bestuurlijk helemaal zelfstandig. Iedere gemeente houdt de eigen gemeenteraad, griffie, college van B&W en gemeentesecretaris. De gemeenten blijven ook hun eigen beleid bepalen en de dienstverlening aan de inwoners blijft lokaal.

Ontwikkelingen 2018
De werkorganisatie zet zich in voor het bereiken van de ambities in het bedrijfsplan:
- Het versterken van de bestuurskracht van de twee gemeenten in én met de regio;
- Eersteklas dienstverlening aan inwoners, ondernemers, (maatschappelijke) instellingen en de gemeentebesturen;
- Meer samendoen waardoor we slimmer kunnen werken en tegelijkertijd oog houden voor lokale verschillen;
- Een prettige werkomgeving voor medewerkers.

Tabel 31: financiële cijfers verbonden partijen

Nr.	Bedragen x € 1.000	resultaat 2016	Begrote bijdrage 2018	Verwacht eigen vermogen per 1 januari 2016	Verwacht eigen vermogen per 1 januari 2017	Verwacht vreemd vermogen per 1 januari 2016	Verwacht vreemd vermogen per 1 januari 2017
	Gemeenschappelijke regelingen						
8.1	GGD	180	1.654	937	912	3.981	5.462
8.2	BREED (vervalt)	nvt	Nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
8.3	MGR Werkbedrijf	472	6.619	239	472	10.123	23.370
8.4	IBO	0	92	8	5	154	162
8.6	Euregio	0	14	1.315	1.315	2.391	2.424
8.7	Bijsterhuizen	0	0	396	460	803	1.300
8.8	Belastingkantoor Beuningen	0	662	*	*	*	*
8.8	VRGZ	-188	2.240	5.901	5.732	46.396	75.301
8.9	ODRN	539	509	739	539	3.253	968
8.10	Gemeenschappelijke Regeling Basisregeling Nijmegen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
8.17	Werkorganisatie Druten Wijchen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	Overige verbonden partijen						
8.11	RBT KAN	100	55	0	0	1.610	1.510
8.12	Meerval BV	0	644	18	18	195	195
8.13	SSW	0	10	1	2	30	16
8.14	DAR NV	1.147		15.569	14.042	11.530	11.896
8.15	Stichting Zwembad	25	0	579	604	1.164	1.164
8.16	Stichting Volkshuisvesting Wijchen	100	55	0	0	1.610	1.510

Paragraaf 9: Grondbeleid

Beleid

In het derde kwartaal 2016 is een nieuwe nota Grondbeleid 2016 gemeente Wijchen en nota Bovenwijkse Voorzieningen vastgesteld door de gemeenteraad. De door u vastgestelde nota Grondbeleid 2016 gemeente Wijchen is meer een procesmatige. In het nieuwe grondbeleid is de basishouding van de gemeente richting nieuwe ontwikkelingen meer faciliterend. De gemeente Wijchen is, mede ook door de teruglopende woningaantallen, zich aan het transformeren van een ontwikkel- naar een meer faciliterende gemeente. Via een slagboommodel zal bij elke nieuwe ruimtelijke ontwikkeling steeds bekeken wat de gewenste rol is van de gemeente. In de nota is ook een afwegingskader opgenomen met betrekking tot strategische verwervingen.
Er kunnen namelijk redenen zijn waarom de gemeente, zonder dat er sprake is van een concreet plan, overgaat tot de verwerving van vastgoed.

De tijd van de grote uitbreidingsplannen is voorbij. Dit betekent dat ook in de komende periode meer aandacht zal komen voor transformatie van bestaande locaties in plaats van “bouwen in de wei”. Bepaalde locaties kunnen ook een uitdaging zijn in het kader van het bevorderen van de leefbaarheid van een wijk. In dat kader kan het instrument van stedelijke herverkaveling naar verwachting een grotere rol vervullen. Dit instrument is vergelijkbaar met de vroegere ruilverkaveling in het buitengebied. Door stedelijke herverkaveling kunnen er transacties plaatsvinden tussen diverse partijen in een plangebied zonder dat de overheid op voorhand een financiëel risico loopt in het kader van de grondverwerving.

De regelgeving rondom grondbeleid zoals de Onteigeningswet en de Wet voorkeursrecht gemeenten is nu nog buiten de Omgevingswet gehouden. In de toekomst zal het via de Aanvullingswet grondeigendom alsnog samengebracht worden in de Omgevingswet. Op basis van de huidige planning (augustus 2017) is invoering van deze aanvullingswet gepland in 2019. In de bijlagen bij de Nota Grondbeleid 2016 gemeente Wijchen zijn tevens spelregels vastgelegd met betrekking tot grondexploitaties. In tegenstelling tot het verleden worden elk jaar de grondexploitaties niet meer voor kennisgeving aangenomen maar via de Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) door u vastgesteld.

In de nota Bovenwijkse voorzieningen is vastgelegd op welke wijze de gemeente Wijchen de investeringskosten voor te realiseren voorzieningen verhaalt op initiatiefnemers dan wel zelfrealisatoren van ontwikkelingen. Al dan niet ten behoeve van de een te realiseren exploitatiegebied. In het door u vastgestelde deel 1 worden de achtergronden, het kader en de beleidsuitgangspunten van de toerekening methodiek beschreven. Door vaststelling van deze nota is afscheid genomen van de methodiek inhoudende een vaste afdracht per m2 uitgeefbare grond. Na vaststelling zullen er op basis van toerekenbaarheid, proportionaliteit en profijt kosten verhaald worden.

Marktprognose

Nationaal en Regionaal
De economische crisis is definitief voorbij. In augustus 2017 schat het Centraal Planbureau (CBP) de economische groei in 2017 op 3,3 procent. Daarmee komt de groei voor het eerst boven 3 procent sinds de start van de financiële crisis in 2008. Het CPB prognosticeert voor 2018 een groei van 2,5%. Daarna groeit de economie naar schatting 1,8 procent per jaar door.

Het herstel van de woningmarkt was de laatste jaren zo sterk dat inmiddels krapte is ontstaan in het woningaanbod. De woningprijsstijgingen sinds 2014 zijn gevolg van de

steeds stijgende vraag naar woningen, het gestegen consumentenvertrouwen en de blijvend lage rente. In het tweede kwartaal van 2017 ziet de Nederlandse Vereniging van Makelaars en Taxateurs (NVM) dat ruim 26% van de woningen boven de vraagprijs wordt verkocht en 14% tegen de vraagprijs. De prijzen zijn gemiddeld inmiddels 2% hoger dan bij de start van de crisis in 2008.

Het NVM constateert medio 2017 voor het eerst dat de woningprijsstijging niet gepaard gaat met verdere stijging van de vraag. De vraag is voor het eerst stabiel gebleven. De prijsstijging wordt veroorzaakt nu door een zakkend woningaanbod; de nieuwbouw blijft achter bij de grote vraag.

De gevolgen van de crisis in de bouwsector worden nu goed zichtbaar. Er zijn te weinig nieuwbouwplannen of ”warme bouwgrond”. De rijksoverheid gaat uit van een behoefte van gemiddeld 70.000 woningen per jaar de komende tien jaar. Daarnaast zijn veel bedrijven gestaakt in de bouwsector tijdens de crisis. Er is momenteel te weinig capaciteit om aan de grote productievraag te voldoen. Zowel op het gebied van personeel, materiaal als materieel.

Ondanks de gegroeide woningvraag zijn er binnen de landelijke markt veel verschillen. De verschillen tussen regio’s zijn soms erg groot. De grootste vraag en aanbodtekort geldt niet verwonderlijk vooral voor de Randstad. Daartegenover staan veel regio’s waar de bouwplannen ruim voldoende zijn om aan de vraag te voldoen.

De NVM gaat uit van een driedeling: krappe woningmarkten, evenwichtige woningmarkten en ruime woningmarkten. In het eerste geval is sprake van aanbodtekort.
De NVM verdeelt het land in 76 regio’s. Wijchen valt binnen deze verdeling in de regio Nijmegen en krijgt de stempel ‘evenwichtige markt’ (bron: NVM).

Lokaal
Waar bouwplanaanbod en woningvraag over de gehele regio in evenwicht is volgens de NVM, signaleren we op lokaal niveau in de gemeente Wijchen behoefte aan extra woningplannen. We hebben in de Wijchense markt onverminderd positieve verwachtingen.

In het project Oostflank zijn alle 137 woningen snel verkocht. De vraag was groter dan het aanbod. Mede daardoor verliep de bouw van de woningen en het zorgcomplex van ZZG zeer voorspoedig. Eind 2017 is het project gereed conform planning. Aan de Oostflank fase 1a is een Provinciale subsidie toegekend (Impulsplan Wonen). Eén van de subsidievoorwaarden is dat de werkzaamheden medio december 2017 gereed moeten zijn. We houden dit scherp in de gaten.

Bovenop de afspraken uit de samenwerkingsovereenkomst Oostflank fase 1a van 2014 is in juli 2016 een aanvullende overeenkomst gesloten voor de bouw van nog eens 18 appartementen. De raad heeft eind juni 2016 daar een aparte grondexploitatie voor geopend (16 RZ 125, Start Oostflank Urban Villa 2).

Voor de 2e fase van het project Huurlingsedam staan potentiele kopers en huurders in de rij om één van de ruim 230 woningen te bemachtigen. Het bestemmingsplan is in juli 2017 vastgesteld door de gemeenteraad. De eerste 58 koopwoningen gaan in september 2017 in verkoop. Het aantal aangemelde potentiele kopers overstijgt dit aantal ruimschoots.

In het laatste overgebleven deel van de Tuin van Woezik (Veld A) is uit een marktconsultatie veel animo gebleken om de grond van de gemeente over te nemen voor woningenontwikkeling. Aan de verkoop van deze grond worden extra hoge duurzaamheidseisen gesteld.

Ook op kleinere projectschaal melden meerdere partijen zich bij de gemeente om ook goede bouwinitiatieven te mogen ontplooien. De gemeente kampt hier met de schaarste in het toegestane woningbouwcontingent.

Gebiedsperspectief Centrum Wijchen 2030
In september/oktober 2017 wordt aan de raad een beslisnota aangeboden die betrekking heeft op mogelijke toekomstige ontwikkelingen in het centrum van Wijchen. Een van de potentiele ontwikkellocaties is het gebied van het voormalige gemeentekantoor aan de kasteellaan 22-24. Voor deze locatie wordt op korte termijn een voorbereidingskrediet gevraagd aan de gemeenteraad.

Op het gebied van bedrijventerreinen is de interesse voor bouwgrond flink gestegen in 2016 en 2017. Ook hier is het economische herstel voelbaar.

Verwachte exploitatieresultaten

Met betrekking tot het verloop van de verwachte einduitkomsten op grond van de bijgestelde berekeningen is het volgende overzicht te geven:

Tabel 32: Verwachte exploitatieresultaten bouwgrond

Nr.	Complex	Totaal	2017	2018	2019	2020	2021	>2022
1	Tuin van Woezik	-485	0	-485	0	0	0	0
2*	Huurlingsedam (fase 1 +2)	-1.174	0	0	0	-1.174	0	0
3	Klapstraat	100	0	100	0	0	0	0
4	MOB-complex	0	0	0	0	0	0	0
5	Hoge Rot fase 2	0	0	0	0	0	0	0
6a	Oostflank 1e fase, eerste deel	0	0	0	0	0	0	0
6b	Oostflank Urban Villa 2	1.327	1.327	0	0	0	0	0
6c#	Oostflank locatie Urban Villa 3	630	0	630	0	0	0	0
7	Woningbouw Balgoij	7	0	0	7	0	0	0
8	Acaciastraat	0	0	0	0	0	0	0
9	Afgewikkelde projecten	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal exploitaties	**409**	**1.331**	**245**	**7**	**-1.174**	**0**	**0**
	Voorziening Tuin van Woezik (balans)	485	0	485	0	0	0	0
	Voorziening Huurlingsedam fase 1+2 (balans)	1.174	0	0	0	1.174	0	0
	Totaal Begroting 2018	**2.068**	**1.331**	**730**	**7**	**0**	**0**	**0**

Voor deze locatie is nog geen grondexploitatie vastgesteld.

De bedragen zijn afgerond op duizend euro. In de berekeningen 2018 is gerekend met een rentepercentage voor de bouwgrond van 1,54 %.

Grondprijzen
Als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet Markt en Overheid moeten we meer dan voorheen onderbouwen hoe de grondprijzen van de gemeente Wijchen tot stand zijn gekomen. De nota Grondprijzenbeleid 2017 is bij de begrotingsbehandeling 2017 vastgesteld. Bij eventuele wijzigingen in de grondprijzenbrief wordt door de raad een separaat besluit genomen over de grondprijzen.

Financiële Begroting

Overzicht van baten en lasten per programma

	Programma (x 1.000)	Begroting 2017			Begroting 2018		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1	Ruimte en Natuur	1.275	117	-1.158	1.205	642	-563
2	Wonen en Leefbaarheid	10.517	4.979	-5.538	10.947	4.822	-6.125
3	Werken en Ondernemen	21.632	10.667	-10.964	21.165	10.737	-10.428
4	Onderwijs en Ontplooiing	8.577	945	-7.632	8.459	929	-7.530
5	Ondersteuning en Zorg	23.405	1.032	-22.372	24.341	965	-23.376
6	Mobiliteit en Infrastructuur	8.225	3.823	-4.402	12.387	4.035	-8.352
7	Politiek Bestuur	3.948	1.165	-2.783	3.868	1.224	-2.643
0.4	Overhead	9.411	525	-8.885	10.995	906	-10.089
0.5/0.6/0.7	Algemene dekkingsmiddelen	847	62.442	61.595	633	64.476	63.843
0.8	Overige baten / lasten	10	249	239	61	440	379
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
	Resultaat voor eerste winst bestemming	**87.848**	**85.945**	**-1.903**	**94.061**	**89.177**	**-4.884**
	Mutaties in reserves						
1	Ruimte en Natuur	40	40	0	50	40	-10
2	Wonen en Leefbaarheid	18	249	231	568	343	-225
3	Werken en Ondernemen	0	655	655	25	601	576
4	Onderwijs en Ontplooiing	1.405	714	-691	1.015	879	-137
5	Ondersteuning en Zorg	602	1.638	1.035	1.031	1.019	-12
6	Mobiliteit en Infrastructuur	1	4	3	52	7	-44
7	Politiek Bestuur	397	1.694	1.297	-203	42	244
0.4	Overhead	0	0	0	295	1.238	943
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0	322	5.167	4.845
	Totaal mutaties in reserves	**2.463**	**4.993**	**2.530**	**3.156**	**9.336**	**6.180**
	Resultaat na eerste winst bestemming			**627**			**1.296**

Overzicht van incidentele baten en lasten per programma

	Programma (x 1.000)	Begroting 2017			Begroting 2018		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1	Ruimte en Natuur	20	37	17	38	698	660
2	Wonen en Leefbaarheid	-33	479	512	206	308	102
3	Werken en Ondernemen	91	0	-91	50	0	-50
4	Onderwijs en Ontplooiing	382	0	-382	336	0	-336
5	Ondersteuning en Zorg	1342	0	-1342	1.686	0	-1.686
6	Mobiliteit en Infrastructuur	151	0	-151	2.994	0	-2.994
7	Politiek Bestuur	69	0	-69	24	0	-24
0.4	Overhead	1102	280	-822	0	0	0
0.5/0.6/0.7	Algemene dekkingsmiddelen	0	-11	-11	1.639	6.611	4.973
0.8	Overige baten / lasten	-48	250	298	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
	Resultaat voor eerste winst bestemming	**3075**	**1035**	**-2040**	**6.972**	**7.617**	**645**
	Mutaties in reserves						
1	Ruimte en Natuur	0	0	0	0	0	0
2	Wonen en Leefbaarheid	0	12	12	550	112	-438
3	Werken en Ondernemen	0	0	0	0	0	0
4	Onderwijs en Ontplooiing	614	172	-441	200	277	77
5	Ondersteuning en Zorg	0	1232	1232	400	818	418
6	Mobiliteit en Infrastructuur	0	1	1	0	5	5
7	Politiek Bestuur	359	1633	1274	0	24	24
0.4	Overhead				0	0	0
0.8	Overige baten en lasten				0	0	0
	Totaal mutaties in reserves	**973**	**3050**	**2077**	**1.150**	**1.235**	**85**
	Resultaat na eerste winst bestemming			**37**			**730**

Totaaloverzicht taakveldenraming (x € 1.000)

Taakveld	Omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
0.1	Bestuur	2.063	2.105	2.076	2.125	2.156
0.10	Mutaties reserves	-2.530	-6.180	-1.726	1.753	1.662
0.2	Burgerzaken	103	115	183	85	94
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	604	424	406	419	432
0.4	Overhead	8.885	10.089	9.384	9.629	9.676
0.5	Treasury	-1.430	-1.558	-1.486	-1.537	-1.562
0.61	OZB woningen	-4.571	-4.702	-4.815	-4.910	-5.037
0.62	OZB niet-woningen	-2.801	-2.881	-2.889	-2.933	-2.977
0.64	Belastingen overig	-661	-352	-360	-365	-371
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-52.119	-54.350	-54.809	-55.064	-55.618
0.8	Overige baten en lasten	-239	-379	-333	-1.431	-923
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.147	2.264	2.336	2.429	2.492
1.2	Openbare orde en veiligheid	567	653	639	649	623
2.1	Verkeer en vervoer	4.913	6.887	6.193	6.292	6.233
2.2	Parkeren	80	149	183	186	190
2.5	Openbaar vervoer	21	30	30	31	34
3.1	Economische ontwikkeling	347	388	338	338	338
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	64	-271	-268	-266	-265
3.4	Economische promotie	303	158	151	171	177
4.1	Openbaar basisonderwijs	260	267	268	270	271
4.2	Onderwijshuisvesting	1.931	1.902	2.092	1.918	1.960
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.368	1.307	1.319	1.339	1.364
5.1	Sportbeleid en activering	355	355	359	363	368
5.2	Sportaccommodaties	2.056	2.075	1.837	1.866	1.901
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	347	417	404	420	421
5.4	Musea	287	281	281	280	284
5.5	Cultureel erfgoed	76	94	95	96	97
5.6	Media	725	768	764	777	790
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.965	2.848	2.986	2.982	3.035
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.695	3.484	2.599	2.618	2.636
6.2	Wijkteams	1.515	1.301	1.305	1.311	1.315
6.3	Inkomensregelingen	3.255	3.115	2.647	1.962	2.338
6.4	Begeleide participatie	5.474	5.016	4.550	4.351	4.230
6.5	Arbeidsparticipatie	1.824	2.181	2.997	3.374	1.944
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.931	1.827	1.836	1.875	1.893
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	4.967	6.409	6.311	6.346	6.440
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	8.372	8.115	7.621	7.349	7.159
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	333	390	391	392	393
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	192	368	369	371	374
7.1	Volksgezondheid	1.361	1.482	1.456	1.470	1.480
7.2	Riolering	-612	1.286	1.270	-732	-761
7.3	Afval	-550	-466	-631	-629	-711
7.4	Milieubeheer	847	899	887	899	918
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	5	0	0	0	0
8.1	Ruimtelijke Ordening	350	343	350	356	362
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	-39	-679	22	28	28
8.3	Wonen en bouwen	332	731	744	1.052	1.107
	TOTAAL	**-627**	**-1.296**	**362**	**302**	**-1.010**

Geprognosticeerde Balans (x € 1.000)

	Jaarrekening 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Immateriële vaste activa	134	69	134	134	134	134
Materiële vaste activa	67.161	72.317	71.904	68.615	65.079	61.904
Financiële vaste activa	21.717	19.907	18.336	16.695	15.015	13.293
Totaal vaste activa	*89.012*	*92.293*	*90.374*	*85.444*	*80.228*	*75.331*
Voorraden	-3.009	1.226	1.431	1.276	0	0
Debiteuren en overige kortlopende vorderingen	7.094	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Rekening courant Rijk	9.504	-	3.026	9.821	9.821	9.821
Liquide middelen	57	-5.752	0	0	0	0
Overlopende activa	3.164	3.442	3.164	3.164	3.164	3.283
Totaal vlottende activa	*16.810*	*3.916*	*12.621*	*19.261*	*17.985*	*18.104*
TOTAAL ACTIVA	***105.822***	***96.209***	***102.995***	***104.705***	***98.213***	***93.435***
Algemene reserves	10.811	11.861	12.415	10.948	10.744	11.442
Bestemde reserves	41.117	29.700	28.838	27.411	26.374	26.178
Gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	3.306	0	0	0	0	0
Totaal eigen vermogen	*55.234*	*41.561*	*41.253*	*38.359*	*37.118*	*37.620*
Vreemd vermogen						
Voorzieningen	16.496	13.498	19.065	22.770	23.062	24.970
Geldleningen o/g	23.248	20.756	20.257	19.551	18.837	18.116
Spaarhypotheken ambtenaren	166	255	166	146	126	106
Totaal vreemd vermogen	*39.910*	*34.509*	*39.488*	*42.467*	*42.025*	*43.192*
Kortlopende schulden	5.037	4.659	5.037	5.037	5.037	5.037
Overlopende passiva	5.641	15.480	17.217	18.842	14.033	7.586
Totaal vlottende passiva	*10.678*	*20.139*	*22.254*	*23.879*	*19.070*	*12.623*
TOTAAL PASSIVA	**105.822**	**96.209**	**102.995**	**104.705**	**98.213**	**93.435**

Berekening EMU saldo Wijchen

	BEREKENING EMUSALDO	2017	2018	2019
	Omschrijving	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
		Volgens realisatie tot en met jun. 2017, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2018	Volgens meerjarenraming in begroting 2018
1	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	82	456	970
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.937	3.631	3.940
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	3.177	1.481	1.591
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	10.497	1.909	779
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:			
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), **voor zover niet op exploitatie verantwoord**	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	4.712	256	0
8	Baten bouwgrondexploitatie:			
	Baten voorzover transacties **niet op exploitatie verantwoord**	4.924	443	0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	0	0	0
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0
11	Verkoop van effecten:			
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)			
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?			
Berekend EMU-saldo		**-4.088**	**3.845**	**5.723**

BIJLAGEN

BIJLAGEN 136
BIJLAGE 1. RISICOMATRIX 137
BIJLAGE 2. INVESTERINGSLIJST 138
BIJLAGE 3. ONDERHOUDSPLANNING VASTGOED 2018 140
BIJLAGE 4. ALGEMENE RESERVE 141
BIJLAGE 5. VERLOOP OVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN 142
BIJLAGE 6. BUDGETRUIMTE EN EXTRA INKOMSTEN 144
BIJLAGE 7. UITZETTINGEN ONONTKOOMBAAR 145
BIJLAGE 8. AREAALUITBREIDINGEN 146
BIJLAGE 9. NIEUW BELEID 147
BIJLAGE 10. INCIDENTEEL PERSPECTIEF (EXCLUSIEF BOUWGROND) 150
BIJLAGE 11. OVERZICHT LASTEN WDW PER TAAKVELD 152

Bijlage 1. Risicomatrix

Nr.	Onderwerp	Maximaal risico	Factor	Gewogen risico
4.1.1	Stadsregio	10.000	0,10	1.000
4.1.2	MGR Rijk van Nijmegen	168.000	1,00	168.000
4.1.3	RBT-KAN	53.000	0,10	5.300
4.1.4	De Meerval BV	21.000	0,20	4.200
4.1.5	Veiligheidsregio	-	1,00	-
4.2.1	Bouwgrondexploitatie, MIO-projecten en gronden niet in exploitatie	1.698.250	0,30	509.475
4.2.2	Bouwleges	100.000	0,50	50.000
4.2.3	Verzekering aansprakelijkheid	2.500.000	0,10	250.000
4.2.4	Gemeentelijk vastgoed	200.000	0,50	100.000
4.2.4	Gemeentelijk vastgoed asbest	-	-	-
4.2.4	Gemeentelijk vastgoed kasteelpoort	50.000	0,10	5.000
4.2.4	Gemeentelijk vastgoed kasteeltoren	500.000	0,10	50.000
4.3.1	Juridische procedures	9.378.000	0,42	3.937.800
4.4.1	Claims van derden waarbij de gemeente op grond van haar handelen aansprakelijk wordt gesteld (stortlocaties en verontreinigingen)	200.000	0,10	20.000
4.4.2	Bestaande en nieuwe risico's i.h.k. van het Besluit Luchtkwaliteit en Externe Veiligheid.	300.000	0,10	30.000
4.4.3	Aanpak saneringswoningen	200.000	0,10	20.000
4.4.4	Milieu bodemverontreiniging	100.000	0,10	10.000
4.5.1	Garanties hypotheken eigen woningen (particulieren).	125.500.000	-	-
4.5.2	Verstrekte hypotheken aan ambtenaren	4.300.000	0,10	430.000
4.5.3	Garanties geldleningen aan woningbouwcorporaties	33.060.000	0,10	3.306.000
4.5.4	Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen. overig	261.000	0,10	26.100
4.5.5	Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen. sport	917.000	0,10	91.700
4.6.1	Wijziging legger door het Waterschap	100.000	0,50	50.000
		179.616.250		**9.064.575**
	Vaste minimumwaarde (o.b.v. bedragen per inwoner)		40,07	1.638.698
	Gewenste ondergrens Algemene Reserve			**10.703.273**

Bijlage 2. Investeringslijst

			Jaar van oplevering			
Nr	**Activa-omschrijving**	**Jaar krediet-verlening**	**2018**	**2019**	**Raad**	**College**
1	Oosterpark	2018	€ 300.000			X
2	Kasteeltuin	2018	€ 200.000			X
3	MFA Batenburg	2018	€ 1.500.000		X	
4	Pauzelandschap huidige gemeentekantoor	2018	€ 400.000		X	
	IHP					
5	Trinoom- Huurlingsedam 1e inrichting (t/m 1191 m2)	2019		€ 22.992		X
6	Trinoom, 30e + 31e groep, verbouwing bestaande BSO-lokalen	2019		€ 25.318		X
7	Trinoom-Huurlingsedam 1e inrichting 4903 m2	2019		€ 10.949		X
8	Trinoom-Huurlingsedam 1e inrichting 5134 m2	2019		€ 29.865		X
	Vervangingsplan Openbare Werken					
9	voertuig 3: Vrachtwagen BX-PV-60	2018	€ 154.932			X
10	Selectieve afsluiting integrale vervanging	2018	€ 200.000			X
11	Sneeuwploeg 1: Epoke JMK2750 (VV 000242)	2018	€ 9.560			X
12	Sneeuwploeg 2: Epoke JMK2750 inhuur (VV 000243)	2018	€ 9.560			X
13	Afkoppelen riolering 2018	2018	€ 150.000			X
14	Waterkwaliteitspooronderzoek	2019		€ 50.000		X
15	Snipperwagen	2019		€ 7.701		X
16	Versnipperaar (VV000443)	2019		€ 25.000		X
17	Verruiming A watergang achter overstort BBB zesweg fase 2	2019		€ 2.019		X
18	Afkoppelen riolering 2019 KB18 onontkoombaar	2019		€ 2.019		X
19	**ICT**					X
20	Actieve componenten	2018	€ 35.000			X
21	Tablets raad	2018	€ 30.000			X
22	GWS4All	2018	€ 285.000			X
23	KAS4All	2018	€ 20.000			X
24	GWW-Bestek	2018	€ 10.000			X
25	GWW-keet	2018	€ 10.000			X
26	Autocad Topocad	2018	€ 40.000			X
27	Automatiseringsbeleidsplan	2018	€ 29.500			X
28	Net Promotor Score	2018	€ 60.000			X
29	Doorontwikkelen Digitale dienstverlening	2018	€ 40.000			X
30	Invoering Basisregistratie Ondergrond (BRO)	2018	€ 10.000			X
31	Overgang Wion naar Wibon	2018	€ 2.000			X
32	Aanschaf burgerschouwapp	2018	€ 4.000			X
33	Inspectiemodule bestekken	2018	€ 5.000			X

			Jaar van oplevering			
Nr	**Activa-omschrijving**	**Jaar krediet-verlening**	**2018**	**2019**	**Raad**	**College**
34	Basisregistraties personen (BRP)	2018	€ 54.000			X
35	Implementatie gegevensmagazijn	2018	€ 60.000			X
36	BAG aanvullingen	2019		€ 57.500		X
37	Inrichting klantvolgsysteem	2019		€ 25.000		X
38	Afname Kadaster (NUP)	2019		€ 15.000		X
39	Website fase 1 (Hippo 2012 + web en dienstrichtlijnen)	2019		€ 98.000		X
40	Doorontwikkelen website	2019		€ 19.300		X
41	KCC Infrastructuur	2019		€ 8.000		X
42	BIM / EGD (koppeling Join)	2019		€ 8.500		X
43	GISVG-AVR	2019		€ 101.000		X
	Overig					
44	Stemhokjes Vervanging inv. 2009	2019		€ 22.500		X

Bijlage 3. Onderhoudsplanning vastgoed 2018

100.01	Het Molenhuis	€	15.794
100.04	Gemeentekantoor	€	0
100.05	Kasteel-Raadhuis	€	91.104
100.07	Fractiekamers Koetshuis	€	20.240
100.08	Beltmolen	€	12.230
100.09	Gemeentewerf	€	154.641
100.10	Muziekkiosk Bergharen	€	250
100.11	Pompgebouwen	€	4.500
100.16	Toren Balgoij	€	11.158
100.17	Huis van de Gemeente	€	119.412
	Subtotaal gebouwgroep 100	**€**	**429.329**
400.01	Wijkcentrum Achterom (incl Achterlo/Smashing)	€	56.527
400.04	Wijkcentrum Ozo	€	35.305
400.05	Wijkcentrum Zuiderpoort (incl sportzaal)	€	34.293
400.06	Wijkcentrum Paschalishonk	€	48.773
400.07	Wijkcentrum Waaijershof	€	12.419
400.09	Dorpshuis de Oase	€	11.283
400.10	Dorpshuis 't Ballegoyke	€	35.610
400.11	Dorpshuis de Mijlpaal	€	24.094
400.14	Kinderdagverblijf de Eerste Stap 't Laantje 6	€	24.382
400.17	SCEC 't Mozaiek	€	221.780
400.19	Peuterspeelzaal Olleke Bolleke	€	6.100
	Subtotaal gebouwgroep 400	**€**	**510.566**
500.04	MFA Noorderlicht	€	67.052
500.09	MFA Speelhoeve	€	110.676
500.13	MFA Suikerberg	€	39.691
500.22	MFA De Zandloper/Kulturhus	€	62.426
500.25	MFA de Brink	€	27.119
	Subtotaal gebouwgroep 500	**€**	**306.964**
600.02	Gymzaal de Buizerd	€	29.178
600.06	Sportzaal Achterlo/Smashing	€	10.041
600.07	Sportzaal Zuiderpoort	€	4.076
600.34	Sportzaal De Slingert	€	7.073
600.35	Sporthal Arcus	€	214.353
	Subtotaal gebouwgroep 600	**€**	**264.721**
700.xx	Kunstwerken	€	23.930
	Subtotaal gebouwgroep 700	**€**	**23.930**
200.xx	Evenementenkasten	€	12.320
	Subtotaal gebouwgroep 200	**€**	**12.320**
	Eindtotaal	**€**	**1.547.830**

Bijlage 4. Algemene Reserve

AR: Algemene Reserve

Algemeen

Programma(nummer)	7b	Bestuur		
Kostenplaats	90001	1e jaar:	< 2011	
Afdeling	FIA	Nr. Raadsbesluit:		

Doel reserve/voorziening

Weerstandsvermogen, omvang afhankelijk van omvang niet gedekte risico's.

Omvang & duur

	MJB					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand per ultimo boekjaar	10.810.739	15.782.739	12.415.216	10.948.466	10.744.466	11.442.466
ADSD begroting 2017	10.662.230	11.861.230	12.673.230	17.466.230	20.192.230	22.092.230
Verschil t.o.v. ADSD 2017	148.509	3.921.509	-258.014	-6.517.764	-9.447.764	-10.649.764

Toelichting

Weerstandsvermogen, omvang afhankelijk van risicoprofiel. Het resultaat 2016 is de jaareindeverwachting van de augustus rapportage 2016

Mutaties

Stand per:	1 januari 2017					10.810.739
Datum	Omschrijving			Toevoeging	Onttrekking	
2017	Vrijval risico reserve nieuwbouw (RABO)			800		
2017	Resultaat 2016 (jaarrekening 2016) Algemene Dienst			2.955		
2017	Resultaat 2016 (jaarrekening 2016) Bouwgrondexploitatie			351		
2017	Winstuitkering GR Bijsterhuizen 2017			3.500		
2017	Afdekking incidenteel perspectief (Begroting 2017)				1.175	
2017	Aanvullend krediet ambtelijke Fusie (16 7b 1635)				1.490	
2017	16/989 Afdekking subsidie Laverna				69	
2017	16/1701 Gebiedsperspectief Centrum, am. 300k vrijval afstoten gemka			300	50	
2017	Voorbereidingskrediet Hart van Zuid (raadsvoorstel in omloop)				150	
2018	Afdekking pauzelandschap				400	
2018	Resultaat 2017 (rapportage okt 2017) Algemene Dienst			868		
2018	Resultaat 2017 (rapportage okt 2017) Bouwgrondexploitatie			1.331		
2018	Winstuitkering GR Bijsterhuizen 2018 (ADSD 2018)			0		
2018	Afdekking incidenteel perspectief (ADSD 2018) incl amendementen				5.167	
2019	Resultaat 2018 (ADSD 2018) Algemene Dienst			566		
2019	Resultaat 2018 (ADSD 2018) Bouwgrondexploitatie			730		
2019	Winstuitkering GR Bijsterhuizen 2019 (ADSD 2018)			0		
2019	Afdekking incidenteel perspectief (ADSD 2018) incl amendementen				2.763	
2020	Resultaat 2019 (ADSD 2018) Algemene Dienst				370	
2020	Resultaat 2019 (ADSD 2018) Bouwgrondexploitatie			7		
2020	Winstuitkering GR Bijsterhuizen 2020 (ADSD 2018)			1.500		
2020	Afdekking incidenteel perspectief (ADSD 2018) incl amendementen				1.341	
2021	Resultaat 2020 (ADSD 2018) Algemene Dienst				302	
2021	Resultaat 2020 (ADSD 2018) Bouwgrondexploitatie			0		
2021	Winstuitkering GR Bijsterhuizen 2021 (ADSD 2018)			1.000		
2022	Resultaat 2021 (ADSD 2018) Algemene Dienst			1.010		
2022	Resultaat 2021 (ADSD 2018) Bouwgrondexploitatie			0		

Bijlage 5. Verloop overzicht reserves en voorzieningen

KPL	Naam	Stand 31-12-2017	Dotatie 2018	Onttrekking 2018	Stand 31-12-2018
90001	AR: Algemene Reserve	15.782.739	2.199.000	5.566.523	12.415.216
90003	AR: Rekeningresultaat	0	0	0	0
	Subtotaal Algemene Reserves	**15.782.739**	**2.199.000**	**5.566.523**	**12.415.216**
91001	BR: Communicatieplan	4.706	0	4.706	0
91002	BR: Sociaal fonds gemeentepersoneel	0	0	0	0
91007	BR: Legaat v. Cooth	157.407	0	0	157.407
91021	BR: Infrastructuur omgeving Centrale Sporthal	29.116	0	0	29.116
91026	BR: Actualiseren bestemmingsplannen	62.267	40.000	60.000	42.267
91030	BR: Stimuleringsfonds volkshuisv. Hoevelaken	537.166	0	0	537.166
91038	BR: Beeldende kunst	74.278	0	25.000	49.278
91040	BR: Gymmaterialen	251.296	36.123	45.921	241.498
91050	BR: Onderwijshuisvesting	1.063.015	0	174.863	888.153
91059	BR: De Stroming	373.062	0	278.062	95.000
91069	BR: Uitvoering WMO beleidsplan	485.474	0	100.000	385.474
91078	BR: Digitaal Dossier JGZ (DD-JGZ)	0	0	0	0
91079	BR: Eenmalige middelen	0	0	0	0
91084	BR: WWB I-deel	426.543	0	256.000	170.543
91086	BR: Verkiezingen	77.697	6.000	13.585	70.112
91087	BR: Luchtfoto's	45.088	0	0	45.088
91089	BR: Pensioenen wethouders	720.359	0	0	720.359
91091	BR: Toerisme	7.340	2.500	0	9.840
91092	BR: Buurtbus	14.378	0	2.900	11.478
91101	BR: Renovaties Sportvelden	589.419	250.849	110.000	730.268
91102	BR: Dorpsontwikkelingsplannen	4.735	0	0	4.735
91108	BR: Landschapsontwikkelingplan	119.952	0	0	119.952
91109	BR: Vervangingsplannen	0	0	0	0
91110	BR: Reserve afvalstoffenheffing	196.058	0	96.058	100.000
91111	BR: Duurzaamheidslening	300.000	0	0	300.000
91112	BR: Herstructureringsplan BREED	318.466	0	208.000	110.466
91114	BR: Onderhoud Overige gebouwen	784.129	1.244.381	1.498.680	529.830
91116	BR: Groenvoorziening Loonse waard	34.758	0	34.758	0
91117	BR: Keerspoor	59.671	1.138.316	1.197.987	0
91118	BR: gemeentelijke monumenten	57.482	0	0	57.482
91119	BR: Cultuurhistorie	0	0	0	0
91120	BR: Versnelling woningbouw	174.200	0	174.200	0
91121	BR: SLOK-gelden	0	0	0	0
91125	BR: Versterking Reservepositie Bibliotheek	0	0	0	0
91126	BR: Verduurzaming Verbouwing Mozaïek 2013-2015	0	0	0	0
91127	BR: Groenpercelen Bijsterhuizen	0	322.000	0	322.000
91128	BR: Duurzaamheid	240.172	0	72.500	167.672
91130	BR: Implementatie Transities WMO	35.813	0	20.521	15.292
91131	BR: WMO-Proof openbare gebouwen	87.427	0	57.427	30.000
91132	BR: W21 Organisatie	50.000	0	0	0
91133	BR: W21 Verbouwing	0	0	0	0
91134	BR: W21 Risicoreserve	0	0	0	0
91135	BR: Regionaal werkbedrijf (14AZ313)	0	0	0	0
91137	BR: Exploitatie BREED	0	200.000	200.000	0
91139	BR: Afstoten gemeentekantoor	100.000	0	400.000	0
91140	BR: Risicoreserve fiscale aangelegenheden	589.444	0	0	589.444
91141	BR: Reserve Rioolheffing	247.461	0	0	172.461
91142	BR: Egalisatiereserve gladheidbestrijding	85.320	0	0	85.320
91143	BR: Personeelsformatie (15 AZ 126a)	335.000	0	0	149.768
91144	BR: Egalisatiereserve tarieven hondenbelasting	1.548	0	1.548	0

KPL	Naam	Stand 31-12-2017	Dotatie 2018	Onttrekking 2018	Stand 31-12-2018
91145	BR: Taakstelling HH middelen 2016	363.561	0	216.971	146.590
91146	BR: Wijchen21 informatievoorziening	202.773	0	202.773	0
91148	BR: Supersnel internet	100.000	0	0	100.000
91149	BR: Startersleningen	334.744	100.000	0	434.744
91150	BR: 2D's WMO-JEUGD	0	0	0	0
91151	BR: Vervanging speeltoestellen openbare schoolpleinen	10.000	5.000	0	15.000
91152	BR: Integratie en participatie statushouders	507.055	0	148.266	269.789
91153	BR: Samenwerking Druten Wijchen	32.192	0	0	32.192
91154	BR: Kwaliteitsimpuls openbare ruimte	65.000	0	0	65.000
	Subtotaal Bestemmingsreserves	**10.355.572**	**3.612.275**	**6.023.726**	**7.944.121**
92004	Afs.R: Brandweerkazerne	3.316.203	0	113.460	3.202.743
92005	Afs.R: Kulturhus Bergharen	1.331.502	0	41.610	1.289.892
92007	Afs.R: Gemeentewerf	797.378	0	27.496	769.882
92008	Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis	129.635	0	18.136	111.499
92010	Afs.R: Minicontainers afvalverwijdering	136.168	0	67.583	68.585
92012	Afs.R: MFA Huurlingsedam	375.098	0	10.717	364.381
92013	Afs.R: Sportzaal achterlo	21.000	0	1.500	19.500
92014	AR: 3e Hockeyveld Campus Wijchen	370.402	0	15.433	354.969
92015	AR: Arbomaatregelen SCEC	56.302	0	9.383	46.919
92017	Afs. Res: Centrale Sporthal	6.442.943	0	184.084	6.258.859
92020	Afs.R: Kunstgrasveld Diosa	157.756	0	26.600	131.156
92022	Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross	133.000	0	5.000	128.000
92023	Afs.R: Gemeentekantoor	7.513.000	0	355.650	7.157.350
92024	Afs.R: Verduurzaming mozaïek	427.500	0	22.500	405.000
830015	Afs.R: Openbare verlichting	0	85.411	0	85.411
830016	Afs.R: Automatische beregening	0	0	0	0
830017	Afs.R: Leefbaarheid Hernen Bergharen	500.000	0	0	500.000
	Subtotaal Afschrijvingsreserves	**21.707.888**	**85.411**	**899.152**	**20.894.147**
	Totaal Reserves	**47.846.200**	**5.896.686**	**12.489.401**	**41.253.485**
93001	VZ: Personele kosten gelieerde partijen	205.600	0	0	205.600
93002	VZ: Pensioenen wethouders	4.535.231	0	82.239	4.452.992
93003	VZ: Wachtgeldverplichtingen personeel	265.211	0	118.596	146.615
93009	VZ: Rationeel rioolbeheer	2.511.825	2.772.400	3.292.765	1.991.460
93010	VZ: Mechanische riolering	2.129.758	322.750	0	2.452.508
93012	VZ: Pompinstallaties rioolgemalen	1.438.811	135.000	17.500	1.556.311
93014	VZ: Openbare straatverlichting	1.237.963	356.077	340.500	1.253.540
93015	VZ: Rationeel wegbeheer	3.750.352	1.691.181	524.086	4.917.447
93016	VZ: Rationeel groenbeheer	344.504	221.377	221.377	344.504
93047	VZ: Baggeren waterpartijen	196.770	26.883	37.000	186.654
93048	VZ: Civiele Kunstwerken	826.839	223.037	0	1.049.876
93049	VZ: Vervanging afvalinfrastructuur	394.890	113.000	0	507.890
93050	Voorziening risicoprofiel	0	0	0	0
	Totaal Voorzieningen	**17.837.753**	**5.861.705**	**4.634.063**	**19.065.396**
	Totaal generaal	**65.683.952**	**11.758.391**	**17.123.463**	**60.318.880**

Bijlage 6. Budgetruimte en extra inkomsten

Volgnr	Onderwerp	Advies vakafdeling	2018	2019	2020	2021
	OPGENOMEN IN DE KADERBRIEF / PROGRAMMABEGROTING					
1	Appa-premie (pensioen) wethouders is verlaagd (niveau 2017)	De gevraagde premies zijn verlaagd.	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
2	Het voordeel Appa-premie in te zetten om de structurele overschrijdingen op representatiekosten af te dekken	Daarmee komt het budget representatie weer op een realistisch niveau.	-€ 20.000	-€ 20.000	-€ 20.000	-€ 20.000
3	Door te belasten kosten inzet griffier aan MGR.		€ 20.000	€ 20.000	€ 0	€ 0
4	Verkoop losse percelen.		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
			€ 45.000	**€ 45.000**	**€ 25.000**	**€ 25.000**
	AANVULLING ADSD					
5	Duurzame energie van De Groene Stroomfabriek	De bij de begroting 2017 toegekende structurele kosten van € 27k kunnen worden verlaagd omdat de kosten voor de GVO's in het begin lager zijn en langzaam oplopen. De projectkosten over de jaren 2018 tot en met 2022 worden opgenomen bij de incidentele kosten. (€ 5k per jaar).	€ 21.000	€ 18.000	€ 16.000	€ 12.000
6	WMO oud	Budgetruimte op de "oude" WMO.	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
7	Duurzaamheid	Het structurele budget Duurzaamheid wordt vanaf 2019 pas ingezet.	€ 25.000	€ 0	€ 0	€ 0
8	Evenementen	Het structurele nieuw beleidsbudget Evenementen wordt vanaf 2019 pas ingezet.	€ 25.000	€ 0	€ 0	€ 0
9	Toeristenbelasting	Op basis van belastingoplegging 2016 kunnen de opbrengsten structureel hoger geraamd worden.	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000
10	Frictiekosten personeel	De reserve frictiekosten personeel pas vanaf 2019 structureel invullen.	150.000	0	0	0
	TOTAAL BEGROTING 2018		**€ 372.000**	**€ 169.000**	**€ 147.000**	**€ 143.000**

Bijlage 7. Uitzettingen onontkoombaar

Nr.	Onderwerp	Advies vakafdeling	2018	2019	2020	2021
	OPGENOMEN IN DE KADERBRIEF / PROGRAMMABEGROTING					
1	Arbeidsongeschiktheidsverzekering wethouders	De premie valt hoger uit dan verwacht bij het opstellen van de Begroting 2016.	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000
2	Opvang zwerfdieren	Er is een nieuwe overeenkomst gesloten. De oude overeenkomst was voor de dierenambulance niet meer kostendekkend.	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000
3	Huurinkomsten	Door verkoop vastgoed /opzeggingen huurovereenkomsten dalen de structurele inkomsten. In samenhang met eigenaarslasten beoordeeld.	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000
4	Gladheidsbestrijding	De komende jaren moeten er 18 wintermachines worden vervangen. (2017, 5 strooiers, 5 sneeuwploegen en 2 rolbezems, 2018, 1 strooier en 1 sneeuwploeg, 2021 2 strooiers en 2 sneeuwploegen). Hiervoor is een Europese aanbesteding gehouden. Het vervangingsplan materieel voorziet in de vervanging van deze voertuigen. Het onderhoudscontract voor deze machines valt hoger uit dan voorzien in de begroting.	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
5	Kleding Toezichthouders	De toezichthouders maken gebruiken van het landelijk uniform. De kosten van vervanging liggen hoger dan geraamd, mede doordat het budget niet gemuteerd als gevolg van uitbreiding van de bezetting.	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000
6	Afkoppelen riolering	Ook in de komende planperiode van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022 blijft het van de riolering afkoppelen van verhard oppervlak één van de speerpunten van beleid. Het afkoppelen is noodzakelijk om de vuiluitworp van de riolering op oppervlaktewater verder terug te dringen (eenduidige basisinspanning). Daarvoor moet komende planperiode jaarlijks 1 ha worden afgekoppeld. Dit vergt een investering van jaarlijks € 150k, die in 60 jaar wordt afgeschreven.	€ 5.125	€ 10.165	€ 17.333	€ 22.919
7	Afdekking afkoppelen uit de rioolheffing	Afdekking bovenstaande kosten betreft een jaarlijks oplopende verhoging van de heffing van 0,15%.	€ 5.125-	€ 10.165-	€ 17.333-	€ 22.919-
	TOTAAL		**€ 29.000**	**€ 29.000**	**€ 29.000**	**€ 29.000**
	AANVULLING ADSD					
8	Lagere huurinkomsten	Als gevolg van verkoop een perceel grond aan de Havenweg zal de huurkomst komen te vervallen	€ 5.250	€ 5.250	€ 5.250	€ 5.250
9	IRvN	Per 1 januari 2018 treedt Wijchen toe tot de MGR-IRvN. Dit leidt structureel tot een klein nadeel.	€ 5.000	€ 16.000	€ 12.000	€ 7.000
	TOTAAL BEGROTING 2018		**€ 39.250**	**€ 50.250**	**€ 46.250**	**€ 41.250**

Bijlage 8. Areaaluitbreidingen

Nr.	Onderwerp	Advies vakafdeling	2018	2019	2020	2021
	OPGENOMEN IN DE KADERBRIEF / PROGRAMMABEGROTING					
1	Onderhoud aanbouw Dorpshuis Oase	Door een aanbouw is het gebouw groter geworden, hetgeen extra onderhoud meebrengt.	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000
2	Onderhoud aanbouw Dorpshuis Oase	Initiatief van de verbouwing ligt bij Oase. Bedrag korten op subsidie.	€ 2.000-	€ 2.000-	€ 2.000-	€ 2.000-
3	Sporthal Arcus, extra schilderwerk	Extra schilderwerk in verband met het aanpassen kleuren gevelbeeld (conform raadsbesluit).	€ 2.835	€ 2.835	€ 2.835	€ 2.835
4	Sporthal Arcus, onderhoud bomenuitbreiding	Onderhoud bomenuitbreiding Valendriesseweg ter hoogte van de Arcus (conform raadsbesluit).	€ 2.860	€ 2.860	€ 2.860	€ 2.860
5	Onderhoud parkeergelegenheid sportpark Schaarweide	Sportpark schaarweide was de enige sportvereniging die zelf haar parkeergelegenheid diende te onderhouden. Eind vorig jaar is afgesproken dat de gemeente het onderhoud van de parkeerplaats op zich neemt. Het gaat hierbij om ca. 10.000m2 aan verharding en groen, bomen en verlichting.	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
	Totaal Kaderbrief / Programmabegroting		**€ 15.695**	**€ 15.695**	**€ 15.695**	**€ 15.695**
	AANVULLING ADSD					
	Geen aanvullingen					
	TOTAAL BEGROTING 2018		**€ 15.695**	**€ 15.695**	**€ 15.695**	**€ 15.695**

Bijlage 9. Nieuw beleid

Nr.	Onderwerp	Advies vakafdeling	2018	2019	2020	2021
	OPGENOMEN IN DE KADERBRIEF / PROGRAMMABEGROTING					
	In de kaderbrief is geen nieuw beleid opgenomen					
	TOTAAL Kaderbrief / Programmabegroting		**0**	**0**	**0**	**0**
	AANVULLING ADSD					
1	Buurtbus	Jaarlijks geven wij de Buurtbus-vereniging een waarderingssubsidie. Deze wordt gedekt uit een reserve. Na 2020 is deze reserve leeg.				€ 2.900
2	Rijk van Nijmegen 2025	De beweging Rijk van Nijmegen heeft in 2016 en 2017 verder gestalte gekregen. De beweging heeft tot doel om het Rijk van Nijmegen weer in de top-10 van de sociaal- economische ladder van Nederland te krijgen. Daarvoor zijn 25 projecten gestart. Een aantal projecten wordt actief ondersteund door ondernemers uit onze gemeente, bijvoorbeeld Smart Business Parcs, De Nieuwe Winkelstraat en Zonnedaken. Binnen het algemeen bestuur RvN2025 is de ambitie uitgesproken om de bijdrage door de deelnemende gemeenten voort te zetten.	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
3	Meer bewegen voor ouderen / thema valpreventie	Valpreventie is belangrijk bij het voorkomen van inzet van zorg en een belangrijk aspect bij het zo lang mogelijk zelfstandig wonen. De activiteiten van valpreventie in Wijchen zijn de afgelopen jaren grotendeels bekostigd uit subsidie van NutsOhra. In 2018 valt een groot deel hiervan weg.	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000
4	Meer bewegen voor ouderen / thema valpreventie	Op te vangen binnen budget WMO oud.	€ -2.000	€ -2.000	€ -2.000	€ -2.000
5	Digitale herkenning en controle ID-bewijzen	Aanschaf en onderhoud apparatuur om ID-bewijzen te herkennen en te controleren. Investering bedraagt € 15k, die in 5 jaar wordt afgeschreven.	€ 4.013	€ 3.960	€ 3.908	€ 3.855
6	Kasteel raadszaal	Meningsvormende nota toekomst Kasteel.	PM	PM	PM	PM
7	Kasteel raadszaal exploitatielasten	Meningsvormende nota toekomst Kasteel.	PM	PM	PM	PM
8	Kasteel overig	Meningsvormende nota toekomst Kasteel.	PM	PM	PM	PM
9	MFA Batenburg	Uitbreiding oorspronkelijk krediet.	€ 0	€ 54.339	€ 54.339	€ 54.339
10	Mozaiëk	Verduurzaming, aanpassen gevels bouwkundig e.d. kapitaalslasten.	€ 0	PM	PM	PM
11	Mozaiëk	Verduurzaming, aanpassen gevels e.d. onderhoud.	€ 0	PM	PM	PM
12	Hart van Zuid	Structurele kapitaalslasten.	€ 0	PM	PM	PM
13	Bibliotheek	Er zijn door de bibliotheek vijf scenario's aangeleverd om de exploitatie sluitend te krijgen, waarvan scenario 5a deze uitzetting met zich mee brengt, naast de jaarlijkse indexatie (opgenomen onder onderwerp 'indexering gesubsidieerde instellingen).	€ 7.522	€ 7.248	€ 7.013	€ 6.230
14	Beheer en exploitatie parkeergarage	Bij de start van het project is een bedrag van € 150k gereserveerd voor het beheer en exploitatie van de parkeergarage. Hiervan is vorig jaar €	€ -130.000	€ -130.000	€ -130.000	€ -130.000

Nr.	Onderwerp	Advies vakafdeling	2018	2019	2020	2021
	stationsomgeving	20K reeds toegekend aan personele capaciteit voor toezicht op de stationsomgeving. Het restant bedraagt nog €130k. In onderstaande zes posten wordt de besteding van deze middelen gespecificeerd.				
15	Beheer en exploitatie parkeergarage stationsomgeving	Onderhoudsbedrag voor de korte termijn planning, op basis van contract met aannemer.	€ 31.500	€ 31.500	€ 31.500	€ 31.500
16	Beheer en exploitatie parkeergarage stationsomgeving	Verzekering en belastingen van de parkeergarage.	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000
17	Beheer en exploitatie parkeergarage stationsomgeving	Energieverbruik , op basis van het contract met de aannemer.	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
18	Beheer en exploitatie parkeergarage stationsomgeving	Telefonieabonnement.	€ 1.200	€ 1.200	€ 1.200	€ 1.200
19	Beheer en exploitatie parkeergarage stationsomgeving	Uitbreiding van de structurele personele capaciteit, conform de werkelijke inzet 2017.	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
20	Beheer en exploitatie parkeergarage stationsomgeving	Dotatie in het OHF voor het lange termijn onderhoud en vervanging. Het MJOP wordt momenteel opgesteld, dit betreft dus een inschatting.	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
21	Indexering gesubsidieerde instellingen	Indexatie subsidie bibliotheek en museum.	€ 13.663	€ 27.544	€ 43.411	€ 60.461
22	IBOR bermen	Het onderhoud van de verbeterde bermen brengt extra kosten met zich mee. In het plan wordt voor verbeterde bermen rekening gehouden met een afschrijftermijn van 40 jaar voor grasbetontegels.	€ 21.750	€ 43.500	€ 65.250	€ 65.250
23	Onderzoek doelmatigheid maatregelen basisinspanning/ GRP	Volgens de optimalisatiestudie kern Wijchen (2016) moet nog ongeveer 39 ha worden afgekoppeld of 6.300 m3 of rioolberging of een combinatie van beiden worden aangelegd om de theoretische (eenduidige) basisinspanning te halen (vermindering vuiluitworp). Dit zou een investering betekenen van meer dan € 10.000.000. Omdat in kern Wijchen sinds de jaren '90 al meer dan 20 ha is afgekoppeld en meer dan 6.000 m3 rioolberging is aangelegd, is het doelmatiger om nu eerst na te gaan of er als gevolg van overstorting uit de riolering nu werkelijk sprake is van kwaliteitsproblemen op het oppervlaktewater. In het nieuwe GRP 2018-2022 wordt daarom voorgesteld om gericht onderzoek hiernaar te doen. Voor dit onderzoek is een investering geraamd van € 100.000 waarvan de kapitaallasten over 5 jaar worden afgeschreven.	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
24	Onderzoek doelmatigheid maatregelen basisinspanning/ GRP	Bovenstaande kosten onderzoek doelmatigheid maatregelen basisinspanning worden gedekt uit het riooltarief.	€ -25.000	€ -25.000	€ -25.000	€ -25.000
25	Verbetermaatregelen Hernen/ GRP	Vanwege verhoogd risico voor letsel en/of schade door wateroverlast ter plaatse van de laagte in de Loffertweg zijn verbetermaatregelen aan het rioolstelsel van Hernen nodig. Op deze risicolocatie wordt er voor	€ 19.373	€ 19.050	€ 21.473	€ 21.116

Nr.	Onderwerp	Advies vakafdeling	2018	2019	2020	2021
		gekozen de frequentie van water op straat terug te brengen van de gebruikelijke 1 maal per 2 jaar naar 1 maal per 5 jaar. De kans op letsel en/of schade neemt daarmee af tot aanvaardbare proporties. De incidentele investering bedraagt naar schatting € 567k.				
26	Extra beheerkosten a.g.v. verbetermaatregelen Hernen/GRP	De toename van de structurele beheerskosten als gevolg van bovengenoemde maatregelen is naar schatting € 2.500 per jaar (ca. 5% van investeringssom).	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
27	Afdekking extra kosten a.g.v. verbetermaatregelen Hernen/GRP	Afdekking van bovengenoemde uitzetting direct uit de rioolheffing (verhoging rioolheffing ± 0,7%).	€ -21.873	€ -21.550	€ -23.973	€ -23.616
28	Aangroei vervanging Riolering	Om in de langere toekomst te blijven voorzien voor de vervanging van riolering is het noodzakelijk meer te gaan sparen om de piek in de vervangingscyclus t.z.t. op te kunnen vangen.	€ 70.000	€ 70.000	€ 105.000	€ 140.000
29	Afdekking aangroei vervanging riolering	Jaarlijks het rioolrecht met 1% verhogen om de voorziening op het gewenste niveau te krijgen.	€ -70.000	€ -70.000	€ -105.000	€ -140.000
30	MFA Batenburg	Uitbreiding oorspronkelijk en uitbreidingskrediet aan geeltje college.	€ 0	€ 49.786	€ 49.786	€ 49.786
31	Kerkenveld verkeersmaatregelen	Beslisnota Raad, betreft uitzetting structurele kosten in relatie tot de investeringen meegenomen in het incidentele perspectief.	€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
32	Dorpstraat 93	Huurkooptermijnen verkoop grond (6 jaar).	€ -12.000	€ -12.000	€ -12.000	€ -12.000
33	Subsidie Mozaïek	Huurcontract versus tekort Schouwburg.	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
34	Logopedie	Uitzetting contracturen in gemeente Wijchen.	€ 18.000	€ 18.000	€ 18.000	€ 18.000
35	Logopedie	Uitzetting contracturen in gemeente Wijchen, wordt binnen de 2d's afgedekt.	€ -18.000	€ -18.000	€ -18.000	€ -18.000
	TOTAAL BEGROTING 2018		**€ 118.648**	**€ 268.077**	**€ 305.407**	**€ 324.521**

Bijlage 10. Incidenteel perspectief (exclusief bouwgrond)

Incidenteel meerjarenperspectief 2018-2021	2018	2019	2020	2021
BEGROTING 2017, ADSD				
IHP dotatie	-200.000			
Versterking jeugdbeleid	-50.000			
Kwaliteitsinstandhouding Bijsterhuizen	118.000			
Te verwerven groen percelen Bijsterhuizen	322.000			
Bestemmingsreserve groen percelen Bijsterhuizen	-322.000			
Oosterpark	-300.000			
Renovatieplan sportvelden actualisatie		-10.000		
Schuldhulpverlening zelfstandigen	-25.000			
Winstuitkering Bijsterhuizen	750.000	2.000.000	2.000.000	
Winstuitkering Bijsterhuizen naar Algemene Reserve	-750.000	-2.000.000	-2.000.000	
Omgevingswet	-80.000	-45.000	-35.000	
Omgevingswet uit bestuursakkoord afgedekt	80.000	45.000	35.000	
Uitbreiding reserve duurzaamheidslening	-200.000	-200.000		
Dekking reserve duurzaamheidlening	200.000	200.000		
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed	-300.000			
Dekking verduurzaming maatschappelijk vastgoed	300.000			
Blijversleningen	-200.000			
Dekking uit versnelde woningbouw/stimuleringsfonds	200.000			
Bouwleges 3.08	190.000	105.000	56.000	
Uitstel fases Bijsterhuizen, vrijval kosten groen	125.000			
Uitstel fases Bijsterhuizen, kwaliteitsinstandhouding		248.000		
Uitstel fases Bijsterhuizen, te verwerven groen		150.000		
Uitstel fases Bijsterhuizen, BR te verwerven groen		-150.000		
Kasteeltuin i.v.m. parkeerkelder	-200.000			
Duidelijke taal	-25.000			
Duidelijke taal t.l.v. opleidingsbudget	25.000			
Mystery calls	-8.000			
KADERBRIEF 2018-2020				
Dorpsstraat 73	-30.000			
Nieuw GVVP (2018-2028)	-30.000			
Starterslening	-100.000			
Dekking startersleningen versnelde woningbouw	100.000			
Milieucommunicatieplan, Campagne Groene gezicht	-15.000	-15.000		
Milieucommunicatieplan uit budget verduurzaming	15.000	15.000		
Leerplicht: Ziekmeldingen terugbrengen (proef)	-30.000			
Strategisch regionaal adviseur OOV	-20.000			
Uitbreiding parkeren in woonwijken	-10.000			
Afboeken boekwaarde basisschool St. Jan Baptist	0	-221.000		
Omgekeerd Inzamelen communicatie	-50.000			
Verkeersscheiding A50	-85.000			
Mozaïek subsidie trekkenwand theater	-100.000			
Mozaïek subsidie tribune theater	-80.000			
Investering ombuiging Jeugd en WMO nieuw	-500.000			
Bouwleges (zie 3.07)	31.000	106.000	12.000	
Mutatie winstuitkering Bijsterhuizen	-750.000	-2.000.000	-500.000	1.000.000
Winstuitkering Bijsterhuizen naar Algemene Reserve	750.000	2.000.000	500.000	-1.000.000
Af te dekken uit Algemene Reserve	1.254.000	0	0	
Subtotaal Kaderbrief 2018	**0**	**228.000**	**68.000**	**0**
BEGROTING ADSD 2018-2021				
Dorpsstraat 73 kosten wegomlegging	-60.000			
Bouwleges (zie 3.07)	7.000	-43.000	-36.000	
Versnellen aanpak slechte bermen	-150.000	-150.000	-150.000	
Aanvulling rioolvoorziening	-2.000.000	-2.000.000		
Kerkeveld verkeersmaatregelen, aanpak kruising Kerkedreef/de Meren/Diemewei	-278.000			
Kerkeveld verkeersmaatregelen, infrastructurele maatregelen bij de Trinoom inclusief fietspad	-330.000			
Kerkeveld verkeersmaatregelen, kleine maatregelen	-16.000			
Openhouden Molenhuis	-13.000	0		
Verkenning EVZ	-15.000			
Bedrijfsvoeringsplan bibliotheek	-15.000			

Incidenteel meerjarenperspectief 2018-2021	2018	2019	2020	2021
Loonsom voormalig management	-15.000			
Compensatie structureel perspectief reserve frictie personeel	-150.000			
Afdekking meerkosten W-D	-76.000			
Maatschappelijke stage	-7.000			
Duurzame zorgstructuur Alverna	-68.523			
Glasvezel buitengebied	-50.000			
Leerplicht: Ziekmeldingen terugbrengen	18.500	-5.750		
Planeconomie	-20.000			
Projectkosten vergroening elektriciteit	-25.000			
Parkstructuur Everardusplein		-49.000		
Implementatie populatie gebonden bekostiging	-103.500			
Duurzaamheid 1 jaar incidenteel	-25.000			
Evenementen 1 jaar incidenteel	-25.000			
Afdekken risicoprofiel decentralisaties	-400.000	-707.000	-1.187.000	
Af te dekken uit Algemene Reserve ADSD	3.816.523	2.726.750	1.305.000	
Saldo incidenteel	**0**	**0**	**0**	**0**

Bijlage 11. Overzicht lasten WDW per Taakveld

	Taakveld (bedragen x 1.000)	2018 Lasten Wijchen totaal	Waarvan doorbelast uit de WDW	% kosten WDW
0.1	Bestuur	€ 2.207	€ 128	6%
0.10	Mutaties reserves	€ 3.156	€ -	0%
0.2	Burgerzaken	€ 826	€ 439	53%
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	€ 834	€ 442	53%
0.4	Overhead	€ 10.995	€ 9.100	83%
0.5	Treasury	€ 355	€ -	0%
0.61	OZB woningen	€ 182	€ -	0%
0.62	OZB niet-woningen	€ 51	€ -	0%
0.64	Belastingen overig	€ 46	€ -	0%
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	€ -	€ -	0%
0.8	Overige baten en lasten	€ 61	€ 61	100%
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	€ 2.264	€ 8	0%
1.2	Openbare orde en veiligheid	€ 679	€ 474	70%
2.1	Verkeer en vervoer	€ 6.949	€ 1.233	18%
2.2	Parkeren	€ 149	€ 19	13%
2.5	Openbaar vervoer	€ 36	€ 15	41%
3.1	Economische ontwikkeling	€ 388	€ -	0%
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	€ 99	€ 39	40%
3.4	Economische promotie	€ 408	€ 112	27%
4.1	Openbaar basisonderwijs	€ 267	€ 24	9%
4.2	Onderwijshuisvesting	€ 2.124	€ 52	2%
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	€ 1.348	€ 90	7%
5.1	Sportbeleid en activering	€ 355	€ 43	12%
5.2	Sportaccommodaties	€ 2.490	€ 124	5%
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	€ 417	€ 20	5%
5.4	Musea	€ 281	€ 51	18%
5.5	Cultureel erfgoed	€ 97	€ 41	42%
5.6	Media	€ 768	€ 11	1%
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ 2.858	€ 1.772	62%
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	€ 3.514	€ 237	7%
6.2	Wijkteams	€ 1.302	€ 346	27%
6.3	Inkomensregelingen	€ 13.482	€ 1.318	10%
6.4	Begeleide participatie	€ 5.016	€ 10	0%
6.5	Arbeidsparticipatie	€ 2.181	€ 49	2%
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	€ 1.827	€ 390	21%
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	€ 7.309	€ 441	6%
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	€ 8.115	€ 260	3%
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	€ 390	€ 11	3%
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	€ 368	€ -	0%
7.1	Volksgezondheid	€ 1.516	€ 149	10%
7.2	Riolering	€ 5.254	€ 276	5%
7.3	Afval	€ 3.490	€ 150	4%
7.4	Milieubeheer	€ 955	€ 343	36%
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	€ -	€ -	0%
8.1	Ruimtelijke Ordening	€ 378	€ 349	92%
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	€ -128	€ -116	91%
8.3	Wonen en bouwen	€ 1.559	€ 1.122	72%
	TOTAAL	**€ 97.217**	**€ 19.635**	**20%**
	Incidenteel implementatiebudget		€ 2.142	
	Bijdrage verlofstand ambtenaren Wijchen 31-12-2017		€ 457	
	Totaal bijdrage WDW		**€ 22.234**	

	Opgenomen in de Programmabegroting WDW (x 1.000)	
	Bijdrage Wijchen binnen verdeelsleutel	€ 16.737
	Bijdrage Wijchen buiten verdeelsleutel	€ 5.497
	Totaal	€ 22.234